

Mataivo ooja istumaasi ivuaadana Δ Suusi Cristo aid Δ si aim Δ raitadai tami oidigi daama

¹ Pot $\Delta\Delta\Delta$ giducatadai $\Delta\Delta$ qui aaduñ Δ carud Δ Suusi Cristo ismaac Δ d Δ Δ rcajiudad Δ Δ raí Davicaru dai Davicaru Δ rcajiudad Δ Avraañicar Δ .

² Avraañicar Δ Δ roogad Δ Isaacaru, Isaacaru Δ roogad Δ Jacocar Δ , Jacocar Δ Δ roogad Δ Judacaru dai aa ismaac Δ d Δ maamarai Δ gai.

³ Judacaru Δ roogad Δ Paaresicar Δ daid Δ Saaracaru daid Δ Δ d $\Delta\Delta$ d Δ Tamara t $\Delta\Delta$ giducatadai, Paaresicar Δ Δ roogad Δ Esinomicaru, Esinomicaru Δ roogad Δ Aramacaru.

⁴ Aramacaru Δ roogad Δ Aminadabacaru, Aminadabacaru Δ roogad Δ Naasonacaru, Naasonacaru Δ roogad Δ Salmonacaru, ⁵ Salmonacaru Δ roogad Δ Boosocar Δ daid Δ Δ d $\Delta\Delta$ d Δ Raaba t $\Delta\Delta$ giducatadai, Boosocar Δ Δ roogad Δ Obedicaru daid Δ Δ d $\Delta\Delta$ d Δ Ruuta t $\Delta\Delta$ giducatadai, Obedicaru Δ roogad Δ Isaícar Δ .

⁶ Isaícar Δ Δ roogad Δ Δ raí Davicaru, daid Δ Δ raí Davicaru Δ roogad Δ Salomoñicar Δ daid Δ Δ d $\Delta\Delta$ d Δ Δ rUriiasicar Δ ooñigad Δ .

⁷ Daid Δ Salomoñicar Δ Δ roogad Δ Roboamicaru, Roboamicaru Δ roogad Δ Aviiasicar Δ , Aviiasicar Δ Δ roogad Δ Asacaru, ⁸ Asacaru Δ roogad Δ Josapaatacar Δ , Josapaatacar Δ Δ roogad Δ Joramacaru, Joramacaru Δ roogad Δ Usiasicar Δ ,

⁹ Usiasicar Δ Δ roogad Δ Jotamacaru, Jotamacaru

ʌroogadʌ Acasicaru, Acasicaru ʌroogadʌ
 Esequiiasicaru, ¹⁰ Esequiiasicaru ʌroogadʌ
 Manaseesicaru, Manaseesicaru ʌroogadʌ
 Amoñicaru, Amoñicaru ʌroogadʌ Josiiasicaru,
¹¹ Josiiasicaru ʌroogadʌ Jeconiiasicaru dai aa
 ismaacʌdʌ maamarai ʌgai. ʌgai oidacata
 dai aidʌsi ʌraígadʌ Babilooniana oidacami
 divia dʌvʌʌragadʌana ʌjudidíu dai maisapicami
 vuucai mui gʌdʌvʌʌragamu.

¹² Dai gooquiʌrʌ Jeconiiasicaru ʌroogadʌ
 Salatielicaru, Salatielicaru ʌroogadʌ
 Sorovaveelicaru, ¹³ Sorovaveelicaru ʌroogadʌ
 Aviudicaru, Aviudicaru ʌroogadʌ Eliaquiimicaru,
 Eliaquiimicaru ʌroogadʌ Asoracaru, ¹⁴ Asoracaru
 ʌroogadʌ Sodocarʌ, Sodocarʌ ʌroogadʌ
 Aquimicaru, Aquimicaru ʌroogadʌ Eliudacaru,
¹⁵ Eliudacaru ʌroogadʌ Eleasaracaru,
 Eleasaracaru ʌroogadʌ Matanacaru, Matanacaru
 ʌroogadʌ Jacocarʌ, ¹⁶ Jacocarʌ ʌroogadʌ Osee
 ismaacʌdʌ ʌrcunadʌ María dai María ʌrdʌdʌ
 Suusi ismaacʌdʌ ʌrʌCristo.

¹⁷ Tami gaagai baivustaama dan maacova
 oodami ismaacʌdʌ oidacata dai aidʌsi oidacata
 dai Avraañicaru abiaadʌrʌ asta aidʌsi oidacata
 dai Davicaru uucami tomasi maiʌʌsi ʌʌpana
 oida-cata dai ʌpʌ baivustaama dan maacova
 Davicaru abiaadʌrʌ asta aidʌsi ʌraí Babilooniʌrʌ
 oida-cami maisapicami vuucai ʌjudidíu Babilooniamu
 ʌgai maiʌʌscatai ʌʌpana oidacata dai ʌpʌ
 baivustaama dan maacova aidʌ abiaadʌrʌ asta
 aidʌsi vuusai ʌCristo, ʌgai maiʌʌscatai ʌʌpana
 oidacata dai.

1 Asuusi Beleenara vuusai Judeea davalariara, aidasida Eroodasi arraicatadai ami davalariara. Tai ami Jerusaleenara Judeea davalariara dada chiqui cali. Jerusaleenara sioma muidu oidacami siaa amapara Judeea davalariara. Calicali ismaacada ami dada cal maata naidi sisiaavugai. Siaalico padara dada cali, ² dai gatacacaimi daida icaitimi:

—Vaaco daja aapima judidiu ganraiga ismaacada vuusai, naidi aatama siaavugaigada cascada dada aatama dai siaa duutuda ragai —ascaiti cali.

3 Dai aidasida arai Eroodasi mai gomaasi alia duaadimu agai. Agai poliditadai isoidaca agai amai rai siagai camaitataanada agaitadai. Dai vasi oodami Jerusaleenara oidacami alia duduaadimu ara. Agai poliditadai isataanadami istutuiditadai isancocodagi. ⁴ Taida Eroodasi ampagi vasi apapaali baitaguucacamigada, amadu amamaatuldiadami Diuusi samicamigada dai tacacai saaco vuusia agaitadai Cristo. ⁵ Tai agai aa noragi daida itadai:

—Beleenara tami Judeea davalariara, dai Diuusi ñiooquituldiadamigada ooja sai pocaiti Diuusi:

6 Ismaacada Beleenara oidaca agai Judeea davalariara aa judidiu vaamioma siaa duutuadamu siaa judidiu.

Agai saagida vuusia agai amo gaa taanadami.

Dai agai taanadamu judidiu.
Ascaiti Diuusi —astadai agai.

⁷ Taid_Λ ΔErood_Λsi Δstocai vai ΔCΔCΔΔli ismaac_ΔΔΔ dada siaalico pad_ΛΔ, dai C_ΛΔga tΔcakai suu duucu g_Λmaasitu Δsiaavugai. ⁸ Dai gooqui_ΛΔ ootoi ΔErood_Λsi ΔCΔCΔΔli Beleenamu daid_Λ it_ΛΔdai:

—Iimivurai dai gaaga Δali si_ΛΔñi dai m_Δsi_ΛΔscad_Δ t_Λgiagi v_Λrai dadacai giñaagida nai aan_Λ Δp_Λ m_ΛΔ siaa duutudagi —ast_ΛΔdai ΔErood_Λsi.

⁹⁻¹⁰ Pot_ΛΔdai Δraí taid_Λ ΔCΔCΔΔli iji. Daid_Λ Δsiaavugai ismaac_ΔΔΔ t_ΛΔ Δgai vaas_Δquioma mosbait_Λqui im_Λitadai. Taida C_Δquiiva Δsiaavugai daama siaaco daacatadai Δali si_ΛΔñi. Dai aid_Λsi ΔCΔCΔΔli t_ΛΔ Δsiaavugai ali_Λ baig_ΔΔΔli. ¹¹ Dai vaapac_Λcakai ami quiy_ΛΔ t_ΛΔ Δgai Δali si_ΛΔñi Δmadu ΔΔ_ΛΔΔ. Dai g_Δntootonac_ΔΔ guuquiiva dai siaa duutuli Δgai Δali si_ΛΔñi dai gooqui_ΛΔ cuupioo Δgai g_Δncajojooñiga dai oi ooro, dai cubimadali dai mirra. Mirra Δr_Δmo istumaasi chigian uuvadami. ¹² Dai gooqui_ΛΔ Diuusi aagidi ΔCΔCΔΔli coosigad_ΛΔ sai camaiiim_Δna siaaco daacatadai ΔErood_Λsi tai casc_ΔΔ Δmai voiyamu s_ΔΔli noonora Δgai.

¹³ Dai aid_Λsi canoonora ΔCΔCΔΔli, Δmo Diuusi t_Δaañicarud_Δ g_Δmaasitu coosigad_ΛΔ ΔOsee daid_Λ it_ΛΔdai:

—Vañigiñi dai vaidacai goali si_ΛΔñi Δmadu god_ΔΔΔ voopoivurai Ejiipituamu dai mom_ΔΔca av_Λr daraaja asta si_ΛΔscad_Δ g_Δnaagida aan_Λ. ΔErood_Λsi gaaga Δgai goali si_ΛΔñi dai muaa Δlidi —ast_ΛΔdai ΔDiuusi t_Δaañicarud_Δ.

¹⁴ Taid_Λ ΔOsee vañi dai tucar_Δ vaidacai Δali si_ΛΔñi Δmadu ΔΔ_ΛΔΔ Ejiipituamu. ¹⁵ Dai anaasi daraaja Δgai asta aid_Λsi muu ΔErood_Λsi. Aid_Λsi poduucai idui Δgai poduucai Δp_Δdui ismaac_ΔΔΔ

aagai Diuusi Λ quioma gñioquituldiadamigac Δ da dai pocaiti: “Aagidamu aan Δ giñmara sai vuusaiña Ejiipituaiñ Δ ra Δ ”, ascaiti Diuusi.

16 Dai aidasi maí Λ Eroodasi isyaatagi Λ c Λ c Λ ali ali Δ baamu, dai gat Δ jai coodaragai v Λ asi aali ismaac Δ da viaacatadai googo uumigi coidamacoga ismaac Δ da Beleen Δ ra Δ oidacatadai dai v Λ asi sicoli Beleena oidacami. Λ c Λ c Λ ali sastuduac Δ da caagidi Λ Eroodasi si Λ quid Δ t Δ tadai Δ gai Δ siaavugai dai poduucai Δ situ Λ Eroodasi si Δ judidíu raíga Δ ismaac Δ da gaagai Δ gai cayoga viaacatadai gooca uumigi. Dai casc Δ da gat Δ jai coodaragai v Λ asi aali ismaac Δ da viaacatadai googo uumigi coidamacoga. 17 Poduucai Δ p Δ dui ismaac Δ da ooja g Δ raduñicaru Jeremiasí Diuusi ñioquituldiadamigad Δ dai poduucai ooja:

18 Muidutai judidíu ooqui suaan Δ da agai muiyap Δ ra Δ oidacami.

Δ ooqui suaan Δ da agai g Δ cooditudacai maamarad Δ . Dai maitip Δ liadamu Δ ooqui isaa bai Δ liatudagi. Cacoimu maamarad Δ casc Δ da. Ascaiti Jeremiasícaru.

19 Dai aidasi camuu Λ Eroodasi, tai Δ mo Diuusi t Δ añicaru Δ g Δ maasitu Δ Osee coosigad Δ ra Δ Ejiipit Δ ra Δ daid Δ it Δ tadai:

20 —Vañigiñi dai vaidacai goali si Δ ñi Δ madu d Δ ad Δ Δ pamu av Δ r iimi g Δ nd Δ v Δ ragamu casi atcoi Δ gai ismaac Δ da muaa Δ lidadai goali si Δ ñi —ast Δ tadai Δ Diuusi t Δ añicaru Δ .

21 Taid Δ Δ Osee vañi dai vuaa Δ ali si Δ ñi Δ madu Δ d Δ ad Δ tami Isireli d Δ v Δ ri Δ ra Δ . 22 D Δ mos aidasi

maí ΔOsee siΔΔArquelao ΔrtΔaanΔdamicatadai JudeeΔrΔ gΔooga EroodΔsi vΔΔtarΔ, duaadicuitadai Δgai isimiagi gaamucu, tai coosigadΔrΔ aagidi Diuusi tΔaañicarudΔ sai Galileeamu iimΔna. ²³ Dai aΔcai GalileeΔrΔ dΔvΔΔriΔrΔ Nasareeta oidatu. AidΔsi poduucai idui Δgai poduucai ΔpΔdai ismaacΔΔ aagai Diuusi ñiñioquituldiadamigadΔ saidΔ Δoodami pocaitiada agai saidΔ ΔSuusi ΔrNasareetΔrΔ oidacami.

3

¹ AidΔ tuigaco oidigana Judeea dΔvΔΔriΔrΔ divia ΔVuaana ismaacΔΔ vapaconai Δoodami, ² daidΔ itΔtΔdai:

—Δma duucai avΔr gΔntΔtΔgito dai camaisoimaasi ivuaada casia miaadΔimi istuigaco Diuusi soiña agai oodami sai cΔΔgacΔrΔ oidacana —astΔtΔdai.

³ Idi Vuaana Δgai ismaacΔΔ aagai ΔDiuusi ñioquituldiadamigadΔ Isaíacaru aduucai ooja Δgai: Diuusi ootosa agai Δmo cΔΔli sai oidigana gamamaatΔtuldiña dai poduucai gaaagidamu Δgai:

“Caotoma divia agai gΔrtΔaanΔdamiga cascΔΔ Δma duucai avΔr gΔntΔtΔgito dai camaisoimaasi ivuaada”.

Asduu ooja Isaía.

⁴ ΔVuaana yuucusidΔ cameyu vopodΔcΔΔ duñisicatadai dai givuradΔ ogicΔΔ duñisicatadai, dai soosoyi cuaadana ΔVuaana ΔΔmadu saivoli.

⁵ Vai dai vΔiña oodami vΔΔsi Judeea dΔvΔΔriaiñdΔrΔ JerusaleenaiñdΔrΔ dai aa ΔΔmapΔcΔrΔaiñdΔrΔ caΔca Δliditai istumaasi aagai ΔVuaana dai

ismaac^ΛΔ miaanai oidacatadai ^Λaqui Jordán ^ΛΛp^Λ.
 6 Dai ismaac^ΛΔ daan^Λiña Diuusi sai oig^Λdana soimaascamigad^Λ ^ΛVuaana vapaconaiña ami ^Λg^ΛΛ Jordán aqui^Λr^Λ.

7 D^Λmos aid^Λsi t^ΛΛ ^ΛVuaana ismuidutai fariseo ^ΛΛmadu saduseo daivimi sai ^Λgai vapaconana tai ^Λgai it^ΛΔdai:

—Aapim^Λ ismaac^ΛΔ daiv^Λi tami ansai g^Λnvapaconana ^Λpan ducami coocoyi ismaac^ΛΔ vopooyi siuu duucu cam^ΛΛjidagi vasoi, po^Λlidityi sai poduucai Diuusi camaisoimaasi g^Λntat^Λgito dai. ^ΛΛp^Λga g^Λaagai iss^ΛΛlic^ΛΔ ^Λma duucai g^Λntat^Λgituagi aapim^Λ dai camaisoimaasi ivuaadagi. 8 C^Λagac^Λr^Λav^Λr oidaca vai n^Λidiña aa m^Λss^ΛΛlic^ΛΔ ca^Λma duucai g^Λntat^Λgito dai camaisoimaasi ivuaada agai. 9 Dai maitav^Λr pov^ΛΛliada aapim^Λ m^Λsaid^Λ ^ΛrAvraañicar^Λu cajiudad^Λ sai casc^ΛΔ c^Λagac^Λr^Λ g^Λnn^Λidi Diuusi. S^Λlic^ΛΔ ang^Λnaagidi sai Diuusi istutuidi isiduñiagi Avraañicar^Λu cajiudad^Λ asta idi ojoodiaiñ^Δr^Λ isip^Λliadagi. 10 Diuusi cabaig^Λduu issoimaa taatatul^Δgagi maic^Λgga tuutiac^ΛΔ ^Λpan duucai ^Λmo c^ΛΛli ismaac^ΛΔ guicutai uusi ismaac^ΛΔ maic^Λgga^Δdu iibiad^Λ dai m^Λm^Λidi. Poduucai Diuusi ootosamu ^Λoodami ismaac^ΛΔ soimaasi ivueeyi m^ΛΛca siaaco tomastuigaco m^ΛΛcana taí. 11 Aan^Λ gia suudagic^ΛΔ g^Λnvapaconai sai n^Λidiña aa m^Λsai ca^Λma duucai g^Λntat^Λgito dai camaisoimaasi ivuaada agai. D^Λmos divia agai ^Λmai ismaac^ΛΔ g^Λnvapacona agai Diuusi Ib^Λad^Λc^ΛΔ sai g^Λn^ΛΛmadu daacana Diuusi Ib^Λad^Λ. Dai ^Λgai vaa n^Λida agai oodami ismaac^ΛΔ ^Λrc^Λgga ivuaadami

dai ismaac_Λd_Λ _Λrmaic_{ΛΛ}ga ivuaadami. _Λgai vaamioma viaa guvucadagai iñsaan_Λ. Aan_Λ maitistutuidi si_{ΛΛ}si istutuidi _Λgai. ¹² _Λmo c_{ΛΛ}li ismaac_Λd_Λ c_Λlivai t_Λligi bai tueeyi _Λt_Λligi daid_Λ _Λcosad_Λ m_Λm_Λidi. Poduucai iduñia _Λgai _Λgai ismaac_Λd_Λ divia _Λgai _Λoodamic_Λd_Λ. Ismaac_Λd_Λ vaavoitudai _Λgai iimia _Λgai t_Λvaagiamu dai ismaac_Λd_Λ maivaavoitudai Diaavora _Λmadu iimia _Λgai _Λgai siaaco tomastuigaco m_ΛΛcana tai —ast_Λt_Λdai _ΛVuaana _Λoodami.

— — —
¹³ Vaid_Λ _ΛSuusi Galilea d_Λv_{ΛΛ}ri amaad_Λr_Λ im_Λitadai dai aayi ami _Λg_{ΛΛ} Jordán aqui_Λr_Λ siaaco daacatadai _ΛVuaana sai _Λgai vacuaanana. ¹⁴ _ΛVuaana maitip_Λlidimi tuucamid_Λr_Λ isvacuaanagi daid_Λ it_Λt_Λdai _Λgai _ΛSuusi:

—Aan_Λava _Λgai dai g_Λaagai p_Λs_Λgiñvacuaanagi. ¿Tuip_Λsi aapi ip_Λlidi isaan_Λ g_Λv_Λvacuaanagi? —ast_Λt_Λdai _ΛVuaana.

¹⁵ D_Λmos _ΛSuusi it_Λt_Λdai:

—Casi maiñioocada sioom_Λ _Λr_Λc_{ΛΛ}gai t_Λsiduñiagi istumaasi Diuusi ip_Λlidi —ast_Λt_Λdai _ΛSuusi.

Taid_Λ _ΛVuaana ip_Λli. ¹⁶ Dai aid_Λsi mosva-coi _ΛVuaana _ΛSuusi taid_Λ _ΛSuusi vuusai suudagiain_Λd_Λr_Λ. Tai otoma g_Λc_Λcupiooco _Λt_Λvaagi taid_Λ _ΛSuusi t_{ΛΛ} Diuusi Ib_Λad_Λ vai t_Λvai siaaco uucami daacatadai _Λgai _Λpa maasi _Λmo tugu. ¹⁷ Tai caidatu _Λmo ñiooqui t_Λvaagiaiñ_Λd_Λr_Λ daid_Λ icaiti:

—Idiav_Λr giñmara nai ali_Λ oig_Λdai aan_Λ. Dai aan_Λ ali_Λ baigiñ_Λlidi gooc_Λd_Λ —asc_Λiti _Λñiooqui.

¹ Taid Δ Diuusi Ib Δ ad Δ vaidacai Δ Suusi oidigamu, sabai Δ Diaavora iduiñtuldana Δ mo istumaasi istumaasi Diuusi maitip Δ lidi.

² Daid Δ Suusi maitauu goo coobai tasai dai goo coobai tucagi dai casc Δ d Δ biuugimucata dai.

³ Taid Δ Δ Diaavora miaad Δ r Δ c Δ quiva siaaco daacatadai Δ Suusi n Δ ida Δ lidityai sabai iduiñtuldana Δ mo istumaasi istumaasi Diuusi maitip Δ lidi daid Δ it Δ t Δ dai:

—P Δ saapi Δ rDiuusi marad Δ di, t Δ aañiñi goojoodai vai tascal Δ g Δ naatona —ast Δ t Δ dai Δ Diaavora.

⁴ D Δ mos Δ Suusi it Δ t Δ dai:

—Diuusi ñiooquid Δ r Δ icaity: “Maisiu mos Δ ca tascalic Δ d Δ istutuidi oodami isoidacagi, g Δ aagiava Diuusi ñiooquid Δ Δ r Δ ”, ascaily Diuusi ñiooquid Δ r Δ —ast Δ t Δ dai Δ Suusi.

⁵ Taid Δ Δ Diaavora vaidacai Δ Suusi Jerusaleenamu dai ami Δ g Δ quiuupaigad Δ r Δ Δ judidíu daama t Δ sagi, ⁶ daid Δ it Δ t Δ dai:

—P Δ saapi Δ rDiuusi marad Δ di, tabiaad Δ r Δ m Δ tana g Δ asi tuduid Δ . Pocaiti Diuusi ñiooquid Δ r Δ di:

Diuusi ootosamu g Δ t Δ t Δ aañicaru vaid Δ g Δ nuucaticana.

Sig Δ daagiadamu Δ gai g Δ nnoonovic Δ d Δ pai maisaraana aapi g Δ acaso Δ mo odiana.

Ascaily Diuusi ñiooquid Δ r Δ —ast Δ t Δ dai Δ Diaavora.

⁷ Taid Δ Δ Suusi it Δ t Δ dai:

—Pocaiti Δ r Δ Diuusi ñiooquid Δ r Δ di: “Mait Δ aagai p Δ saagiadagi Diuusi said Δ iduuna Δ mo istumaasi mosn Δ ida Δ lidityai sabai giduuna”, ascaily Diuusi ñiooquid Δ r Δ —ast Δ t Δ dai Δ Suusi.

⁸ Tai ʌpamu ʌDiaavora vaidacai ʌSuusi ʌmo gʌʌ tuvidacamu dai abiaadʌrʌ tʌtʌʌgidi vʌʌsi gʌgʌr tʌtʌaanʌdami ismaacʌdʌ oidaga oidigi daama dai vʌʌsi oodami ismaacʌdʌ tʌaanʌi ʌtʌtʌaanʌdami, ⁹ daidʌ itʌtʌdai:

—Aanʌ angʌmaquiagi oigaragai pai tʌaanʌda vʌʌsi goovai pʌsginʌvuidʌrʌ gʌtootonacʌdʌ cʌquivagi dai giñsaa duutudagi —astʌtʌdai ʌDiaavora.

¹⁰ Taidʌ ʌSuusi itʌtʌdai:

—Imʌdañi tabiaadʌrʌ Diaavora, pocaiti Diuusi ñiooquidʌrʌ: “Aliʌsi gʌaagai issiaa duutuadagi Diuusi dai mosʌca ʌgai ʌʌgiadagi”, ascaiti Diuusi ñiooquidʌrʌ —astʌtʌdai ʌSuusi.

¹¹ Taidʌ ʌDiaavora ii abiaadʌrʌ, tai dada Diuusi tʌtʌaañicarudʌ dai nuucagi ʌSuusi.

¹² Aidʌsi maí ʌSuusi ismaisapicatadai ʌVuaana ii Galilea dʌvʌʌriamu. ¹³ Dʌmos camaivii ʌgai Nasareetʌrʌ baiyoma Capernauumamu ii ʌgai dai mʌʌca oidaca agai. Capernauma ʌrgʌʌ suudagi ugidiana. ʌgʌʌ suudagi ugidiana ʌrNepatalicaru dʌvʌʌragadʌcatadai dai abaana Nepatalicaru dʌvʌʌragadʌ ʌrSebulonacaru dʌvʌʌragadʌcatadai. ¹⁴ Aidʌsi ʌSuusi ii gamucu aidʌ ʌpʌdui ismaacʌdʌ ooja Diuusi ñiooquituldiadamigadʌ Isaiʌcaru daidʌ icaiti:

¹⁵ Mui oodami sibʌaadʌrʌ oidacami oidaca agai Galileeʌrʌ Sebulonacaru dʌvʌʌragadʌrʌ dai Nepatalicaru dʌvʌʌragadʌrʌ ʌgʌʌ suudagi abaana Jordán aqui maigovai.

16 Dai ʿagai maimaatʿcamu Diuusi ñiooquidʿ dai aliʿ soimaasi ivuaadamu.

Dʿamos gooquiʿrʿ caʿcamu ʿgai istumaasi gama-maatʿtulda ʿgai ʿcʿʿgacʿrʿ vuviaadami dai baigʿʿliadamu ʿgai.

Ascaiti Isaiʿcaru.

17 Aidʿ abiaadʿrʿ ʿSuusi potʿʿdaiña ʿoodami:

—ʿma duuquiavʿr gʿntʿʿgito dai camaisoimaasi ivuaada. Casia miaadimi istuigaco soiña ʿgai Diuusi oodami sai cʿʿgacʿrʿ oidacana —astʿʿdaiña ʿSuusi.

18 ʿSuusi gʿʿ suudagi ugidiamu sʿʿli imʿitadai Galileeʿrʿ, dai tʿʿ gooca gʿʿnsiʿʿgʿmʿ. ʿmoco Simuñi Piiduru tʿʿgidu, dai ʿgʿmai Aandʿrʿsi. ʿgai ʿrvatopa vuudamicatadai, dai suudarʿ dadai-tudai gʿʿvatopa vuicarʿ. 19 Taidʿ ʿSuusi itʿʿdai:

—Giñoidʿvurai nai aanʿ gʿʿnmaatʿtuldana mʿsducatai gaagada aapimʿ oodami vaidʿ giñvaavoitudana —astʿʿdai ʿSuusi.

20 Tai ʿgai otoma anaasi viaa gʿʿvatopa vuicarʿ dai oʿʿʿSuusi.

21 Dai baitʿquiooma tʿʿ ʿSuusi ʿʿrʿ gooca gʿʿnsiʿʿgʿmʿ. Jacovo ʿʿmadu Vuaana Sevedeo maamaradʿ. Vai ʿmo vaarcu ʿraana daraajatadai ʿʿmadu oogadʿ dai daraasdi gʿʿvatopa vuicarʿ. Taidʿ ʿSuusi vaʿ. 22 Tai ʿgai otoma anaasi viaa ʿvaarcu ʿʿmadu gʿʿnooga dai oʿʿʿSuusi.

23 ʿSuusi vʿʿsi Galilea dʿvʿʿriana aimʿraitadai, dai vʿʿsi judidíu quiquiuupaigadʿrʿ gaaagidimi isDiuusi soiña ʿgai oodami sai cʿʿgacʿrʿ oidacana. Vʿʿsi istumaasi gaaagidiña ʿSuusi sʿʿlicʿdʿ

arcΛΛgaducami. Dai Suusi duduaaidimi mui oodami naana maasi coocodagai viaacami. ²⁴ Tai otoma maí vΛΛsi Siria dΛvΛΛriarΛ oidacami istumaasi ivuaadana ΛSuusi, dai otoma vuaapi Λgai ΛSuusi vΛΛsi ΛcoococoidadΛ sai duduaaidana tomastuma coocodagai viaacami dai ismaacΛdΛ maitistutuiditadai isoiñΛdagi vaidΛ ΛSuusi duduaaidiña vΛΛscatai dai vuvaitu Diaavora tatΛaañicarudΛ oodamiaiñdarΛ. ²⁵ Tai oí mui oodami ΛSuusi GalileeaiñdarΛ, dai Decapolisi dΛvΛΛriaiñdarΛ, dai vΛΛsi Judeea dΛvΛΛriaiñdarΛ JerusaleenaiñdarΛ dai aa ΛΛmapΛcΛrΛaiñdarΛ, ΛgΛΛ aqui Jordán vasoñiomaiñdarΛ.

5

¹ Dai aidasi tΛΛ ΛSuusi vΛΛsi Λoodami, tasai Λmo giidiana dai ami daiva. TaidΛ ΛmamaatΛrdamigadΛ gΛnΛmpagi ΛSuusi sicoli dai vΛΛsi Λoodami. ² VaidΛ ΛSuusi mamaatΛtuldi daidΛ itΛtdai:

³ —Diuusi cΛΛgacΛrΛ nΛidi vΛΛscatai ismaacΛdΛ maata istagito isDiuusi soiñagi vaidΛ ivuaada Λgai istumaasi Diuusi ipΛlidi. Diuusi soiñamu vai Λgai ivuaadana istumaasi Diuusi ipΛlidi.

⁴ Diuusi cΛΛgacΛrΛ nΛidi Λgai ismaacΛdΛ sivi soigΛlidi soimaasi ivuaadatai Λgai Diuusi bai ΛΛliatudamu.

⁵ Diuusi cΛΛgacΛrΛ nΛidi Λgai ismaacΛdΛ maigΛrducΛdΛ gΛnΛlidi, Λgai tΛaanΛdamu oidigi utudiarΛ siΛΛscadΛ ugitiagi idi oidigi.

6 Diuusi cΛagacΛrΛ nΛidi Λgai ismaacΛdΛ sΛΛlicΛdΛ cΛagacΛrΛ oidaca Λlidi, Diuusi soiña agai Λgai vai poduucai oidacana.

7 Diuusi cΛagacΛrΛ nΛidi Λgai ismaacΛdΛ soigΛnΛlidi aacΛdΛ, Diuusi soigΛΛliadamu ΛgaicΛdΛ ΛΛpΛ.

8 Diuusi cΛagacΛrΛ nΛidi Λgai ismaacΛdΛ maisoimaasi ivuaada Λlidi. Λgai Diuusi Λmadu iimimu.

9 Diuusi cΛagacΛrΛ nΛidi Λgai ismaacΛdΛ soicΛi Λcocoadami sai camaitΛncocodaiña. Diuusi gΛmaamara duucai nΛijadamu.

10 Diuusi cΛagacΛrΛ nΛidi Λgai ismaacΛdΛ aa soimaa taatamituldi ivuaadatai Λgai istumaasi Diuusi ipΛlidi. Diuusi soiñamu vaidΛ apiaivuaada Λgai istumaasi Diuusi ipΛlidi.

11 Diuusi cΛagacΛrΛ gΛnnΛijadamu aapimΛ siΛΛscadΛ Λoodami gΛnaagiadagi soimaasi ñiooqui dai soimaasi gΛntaatamituldiadagi dai mΛsiΛΛscadΛ gΛnyaatagΛdagi, giñvaavoitudaitai aapimΛ.

12 DΛmos baigavΛr ΛnΛliada aapimΛ Diuusi gΛnmaaquimu Λmo istumaasi cΛagaducami tΛvaagirΛ, poduucai ΛΛpΛ soimaa taata ΔDiuusi ñiñiooquituldiadamigadΛ ismaacΛdΛ ΛΛpΛga dada isaapimΛ.

13 IsmaicΛagacΛrΛ oidaca aapimΛ oodami maitipΛliadamu isvaavoitudagi Diuusi ñiooquidΛ poduucai isduucai Λmo oodami maitipΛlidiña iscuaadagi cuaadagai maiyoovicami. CascΛdΛ aliΛsi gΛaagai iscΛagacΛrΛ oidaca aapimΛ. NΛiditai aa iscΛagacΛrΛ oidaga aapimΛ poduucai ipΛliadamu Λgai isvaavoitudagi Diuusi ñiooquidΛ

damos ismaic^Λgac^Λr^ΛΛ oidaca aapim^Λ aid^Λ gia maisoic^Λi aapim^Λ oodami dai Diuusi gajiaad^Λr^ΛΛ g^Λnviaamu aapim^Λ.

¹⁴⁻¹⁶ Aliasⁱ arsoi^{ñi} cuudagi tucar^Λ. Poduucⁱ cai ^Λp^ΛΛ aliasⁱ arsoi^{ñi} aapim^Λ c^ΛΛgac^Λr^ΛΛ oidacⁱ vai poduucⁱai maat^Λna aa isducⁱcai Diuusi ip^Λlidi isoidacagi. V^ΛΛsi oodami g^Λnt^Λgito n^Λlidi isaapim^Λ arvaavoitudadami. Daid^ΛΛoodami n^Λlidityai isc^ΛΛgac^Λr^ΛΛ oidaga aapim^Λ siaa duutuadagi Diuusi g^Λrooga ismaac^Λd^ΛΛ t^Λvaagi^Λr^ΛΛ daja.

¹⁷ Maitav^Λr pov^Λn^Λliada aapim^Λ i^ñsaan^Λ divia dai mai^ΛΛgiada i^ñgai Diuusi s^ΛΛlicamigad^Λ dai mamaat^Λtuldiaragad^Λ ismaac^Λd^ΛΛ aagidi ^Λgai Moseesacaru dai g^Λñi^{ñi}ooquituldiadamiga, baiyoma divia aan^Λ dai ^ΛΛgiada i^ñgai. ¹⁸ S^ΛΛlic^Λd^ΛΛ ang^Λnaagidi sai si^ΛΛsi uucami c^Λaacagi oidigi v^ΛΛsi istumaasi aagai Diuusi moduucⁱai im^Λda agai mait^Λvⁱaa agai tomalaachi tomali ^Λmo oojai maimaigovai g^Λdaasa agai asta si^ΛΛscad^Λ ^Λp^Λdui v^ΛΛsi ismaac^Λd^ΛΛ viaa si^Λp^Λdu^{ñi}agi.

¹⁹ Cascad^Λ sioor^Λ ^Λmapiad^Λr^ΛΛ viaagi ^Λmo istumaasi Diuusi s^ΛΛlicamigad^Λai^ñd^Λr^ΛΛ, tomasi ^Λgai pol^Λlidi ismaisi g^Λaaagai isidu^{ñi}agi dai poduucⁱai mamaat^Λtuldiadagi ^Λoodami sai poduucⁱai ivuaadana ^Λgai maic^ΛΛga ivueeyi istumaasi Diuusi ip^Λlidi. Damos ^Λgai ismaac^Λd^ΛΛ ^ΛΛgiadagi Diuusi s^ΛΛlicamigad^Λ dai poduucⁱai mamaat^Λtuldiadagi ^Λoodami sai poduucⁱai ivuaadana ^Λgai gia c^ΛΛga ivueeyi istumaasi Diuusi ip^Λlidi. ²⁰ Aan^Λ ang^Λnaagidi aapim^Λ sai ^Λmamaat^Λtuldiadami Diuusi s^ΛΛlicamigad^Λ ^ΛΛmadu ^Λfariseo pol^Λlidi isc^ΛΛgac^Λr^ΛΛ oidaga damos

maitarvaavoi. AapimΛ aliΛsi glaagai issΛΛlicΛdΛ
 cΛΛgacΛrΛ oidacagi maisiu Λpan duuca i Λgai.
 DΛmos istΛtΛgitoda aapimΛ Λpan duuca i Λgai,
 Diuusi maitΛnsoiñamu iscΛΛgacΛrΛ oidaca aapimΛ.

21 AapimΛ cajioma mΛsaidΛ itΛtΛdai gΛnΛΛqui
 aaduñicarū: “MaitavΛr gacoodada, isΛmaadutai
 gamuaagi Λdudunucami glaagai isgatΛaañiagi
 muaaragai Λgai ΛpΛ”. 22 DΛmos aanΛ angΛnaagidi
 sai tomasioorΛ sioorΛ baamuagi gΛaduñi vui, dai
 sioorΛ galnaasi ñiΛocadagi gΛaduñi vui, dai sioorΛ
 vuiirugami aagadagi gΛaduñi Diuusi soimaa
 taatatuldamu tomasi gΛnmamaatΛtuldiadamiga
 maipoduuca i gΛnmamaatΛtuldiadagi.

23 Poduuca i isΛmaadutai imiagi ΛgΛΛ quiuupi-
 amu dai siaa duutuda agadagi Diuusi dai ami
 tΛgituagi saidΛ idui Λmo istumaasi soimaascami
 gΛaduñi vui vai cascΛdΛ vui baamucagi ΛaduñdΛ,
 24 glaagai isvuusia Λgai abiaadΛrΛ dai mΛΛ nΛidagi
 gΛaduñi dai baiduñiagi ñiΛoΛqui Λgai ΛΛmadu. Dai
 aidΛ gia Λpamu imiagi Λgai ΛgΛΛ quiuupiamu dai
 ami siaa duutudagi Diuusi.

25 IsΛmaadutai soimaasi iduñiagi gΛaduñi vui
 vaidΛ ΛaduñdΛ vaidaquia i dudunucamiΛrΛ
 dΛmos baiyoma glaagai isbai duñia Λgai ñiΛoΛqui
 Λgai ΛΛmadu voyamu vai Λgai maivaidaquia i
 dudunucamiΛrΛ vaidΛ Λdudunucami tΛΛgidan
 tada Λsandaaru vaidΛ Λsandaaru maisagi. 26 AanΛ
 gia gΛnaagidi sai maivuusian tada Λgai abiaadΛrΛ
 asta siΛΛscadΛ gaa namΛqui vΛΛsi mΛsiΛΛsi tañiagi.

²⁷ AapimΛ cajioma sai ΛΛqui abiaadΛrΛ aduucai gΛaa: “Sai maitΛaagai isgoogosi gΛnducamicagi oodami”. ²⁸ DΛmos aanΛ angΛnaagidi sai toma-sioora siora galnaasi gΛntΛtΛgitodagi Λmo ooqui vui tomasi mΛΛcasdΛrΛ nΛidi Λgai, Λgai caΛpan Λsi soimaasi ivueeyi isΛΛmadu voimudai.

²⁹ IsΛmaadutai nΛijadagi Λmo istumaasi dai gaΛΛsida aliadagi siΛΛpΛ Λma maasi soimaascami baiyoma gΛaagai ismainΛijadagi dai Diuusi ΛΛmadu imiagi dai maisiu ΔDiaavora ΛΛmadu imiagi. ³⁰ IsΛmaadutai iduñia aliadagi Λmo istumaasi soimaascami gΛnoonovicΛΔ baiyoma gΛaagai ispoaliadagi Λgai ismainoonovΛ dai Diuusi ΛΛmadu imiagi dai maisiu ΔDiaavora ΛΛmadu imiagi. Poduucai aagai ΔSuusi sai Λoodami camaisoimaasi ivuaadana.

— — —
³¹ ΛΛqui aduucai gΛaagai ΛpΛ: “Tomasioora siora dagituagi gΛooñiga gΛaagai ismaquiagi Λmo oojai siaaco aagadagi iscadagito”. ³² DΛmos aanΛ angΛnaagidi sai isΛmo cΛli dagituagi gΛooñiga, maiviaacatai istuisidΛ dagituagi, oodami poaliadamu isΛooqui gogoosi gΛducami sai cascΔΔ dagito ΔcΛli dΛmos ΔcΛli arduñidΛ ispoduucai tΛtΛgitodagi Λoodami, dai siora vΛΛnagi Λmo ooqui dagitobarui Λgai soimaasi ivueeyi ΛpΛ.

— — —
³³ AapimΛ cajioma ΛpΛ mΛsaidΛ itΛtdai gΛnΛΛqui aaduñicarΛ: “SiΛΛscadΛ Λmaadutai pocaitiadagi sai maatΛ Diuusi sai sΛlicΔΔ iduñia agai Λmo istumaasi Diuusi vΛΛtarΛ aliΛsi gΛaagai

isiduníagi”. ³⁴ Damos aan angnaagidi sai maitaagai isaagadagi Diusi tomastumaasicad. Gaaagai isaagadagi Diusi mosacaasi siascad sallyicad gaaagadagi dai sai siascad aagadagi isamo istumaasi arvaavoi maiaagadagi tvaagi maa ca gataani Diusi cascad, ³⁵ tomali maiaagadagi davarai ami daja Diusi cascad, tomali Jerusaleena ami gataanda agai Diusi garbaitacacamiga cascad. ³⁶ Dai tomali maiaagadagi gnmoomo aapim maitistutuidi istojatudagi siap tucutudagi tomali amo cuupai. ³⁷ Mosavar cho caitiada siap aj dai maitacagagai isvaamioma aagadagi.

³⁸ Aapim cajioma isaqui gaaagai aduucai: “Isaadutai gagagaviagi gavuji pai camainaaada aapi gavujicad adudunucami viaa ispoduucai iduníagi gaicad ap dai isaadutai gagagaviagi dai daitudagi gataatamu adudunucami viaa ispoduucai iduníagi ap gaicad”. ³⁹ Damos aan angnaagidi: Maitaagai pasvui gasia aapi loomaligami baiyoma isamoco gagagaviagi gavuivasana dagitoñi vai ajadaga gagagana ap. ⁴⁰ Isamoco vaama gacacsagi dai gyaatagadagi gavoopoida aliditai gavaasaraga dagitoñi vai baccain gadaan vaasaraga ap. ⁴¹ Isaadutai gaaagidagi isoiña bllquia aapi cusuvid tomasi daan duucu uucami soinñi asta uruunoco uucami. ⁴² Tomasioora siora gataanadagi amo istumaasi maacani aapi, dai siora gataanadagi amo istumaasi tañiuvidicami tañiuvidañi.

43 AapimΛ cajioma ΛΛpΛ sai aduucai gΛaa ΛΛqui: “OigΛadañi gΛaduufi dai cΛΛdada gΛsaayu”.
 44 DΛmos aanΛ angΛnaagidi: OigΛadavurai gΛnsasayu, cΛΛgavΛr ñiioocada vui Λgai ismaacΛΔ gΛñiiooquidi, cΛΛgavΛr ivuiidiada siorΛ gΛncΛΛdadagi, gamamadadavurai Λgai vΛΛtarΛ ismaacΛΔ soimaasi ñiiooqui gΛnsuuligiadagi dai soimaasi gΛntaatamituldiadagi. 45 Poduucai gΛmaatΛ isaapimΛ ΛrmaamaradΛ gΛrooga ismaacΛΔ tΛvaagiΛrΛ daja. Λgai ootosdi tonoli cΛΛga tuutiacami dai maicΛΛga tuutiacami, dai Λgai ootosdi duuqui ismaacΛΔ siaa duutudai dai ismaacΛΔ maisiaa duutudai. 46 Dai isaapimΛ oigΛadagi mosΛca Λgai ismaacΛΔ gΛnoigΛdai aapimΛ poduucai siaadΛrΛ gΛnoidana Diuusi Λmo istumaasi. Asta maicΛΛga tuutiacami ΛΛpΛ poduucai ivueeyi di. 47 Dai isviaatuldiada aapimΛ mosΛca gΛnaaduñi tuma cΛΛga ivueeyi aapimΛ asta Λgai ismaacΛΔ maivaavoitudai Diuusi ΛΛpΛ poduucai ivueeyi di. 48 CΛΛgavΛr ivuaada aapimΛ Λpan duucai gΛrooga ismaacΛΔ tΛvaagiΛrΛ daja.

6

1 SiΛΛscadΛ aapimΛ siaa duutuadagi Diuusi maitavΛr poduucai ivuaada mosipΛlidityai isgΛnnΛijadagi Λoodami dai cΛΛga ñiioocadagi aapimΛ gΛnvui, mΛspovuaada aapimΛ aidΛ gia gΛrooga ismaacΛΔ tΛvaagiΛrΛ daja maitΛnoidamu tomali Λmo istumaasi. 2 CascadΛ mΛsiΛΛscadΛ oidiadagi soituutuigami Λmo istumaasi maitavΛr poduucai ivuaada mosipΛlidityai isgΛnnΛijadagi

mastumaasi tagito aapim. ⁹ Cascada aduquiavar gamamadada:

Garrooga aapi pasmaacada tavaagiaru daja, aatama ipalidi isoodami gasiaa duutuadagi.

¹⁰ Vai otoma ana istuigaco gataana da agai aapi angami oidi daama.

Vaidu apaduuna mastumaasi aapi ipalidi tami oidi daama poduca isducai apavueeyi tavaagiaru.

¹¹ Garsoinañi tati viaaca aatama cuadagai tasiasi tagito sivi vataru.

¹² Garoigaldani garsoimaascamiga tasmaacada ivueeyi poduca tsducai oigaldi aatama agai ismaacada soimaasi garvuididi.

¹³ Maiti dagito isadiaavora garaagian taadacagi isidunia aatama soimaasi.

Ca maata aatama isaapi taragu baitacaacami tavaagiaru dai oidi daama tomastuigaco, dai aapi vaamioma viaa guvucadagai tomastuigaco istomali amo amai dai isiasi gaagai isvasi oodami gasiaa duutuadagi tomastuigaco.

Vasi gomaasi sallicada apadunia agai poduquiavar gamamadada.

¹⁴ Msaapima oigaldiadagi aa silscada soimaasi ganvuidiada agai, Diusi garrooga ismaacada tavaagiaru daja ganoigaldiamu aapima gansoimaascamiga aru, ¹⁵ dai msaapima maioigaldiadagi aa aidu gia tomali Diusi garrooga maitanoigaldiamu gansoimaascamiga.

16 Masi^Λscad^Λ aapim^Λ gayunandudagi maitav^Λr soig^Λliadan vuaada ^Λpan duucaⁱ ^Λgai ismaac^Λd^Λ aagai ^Λmo istumaasi dai ^Λma maasi ivueeyi, ^Λgai soig^Λliadan vuaadana sai n^Λidiña oodami isyunandui ^Λgai. S^Λlic^Λd^Λ ang^Λnaagidi sai g^Λrooga ismaac^Λd^Λ t^Λvaagi^Λr^Λ daja maioidamu tomali ^Λmo istumaasi. 17 D^Λmos aapim^Λ masi^Λscad^Λ gayunandudagi mait^Λaagai m^Λsoig^Λliadan vuaadagi, 18 vai maimaat^Λna oodami m^Λsgayunandui. Vai mo^Λsaca Diuusi g^Λrooga maat^Λcana dai poduucⁱ ^Λgai g^Λnoidamu ^Λmo istumaasi c^Λg^Λducami.

19 Mait^Λaagai ist^Λt^Λgitodagi oodami is^Λmpaidi^Λdagi mui naana maasi tami oidigi daama siaaco maamarad^Λ uugiugai dai siaa g^Λv^Λueeyi istumaasi dai tami siaaco ^Λsivogami vapac^Λi dai ga^Λsidi. 20 Baiyoma g^Λaagai isivuaadagi v^Λasi istumaasi Diuusi ip^Λlidi dai ^Λgai maaquimu istumaasi t^Λgito t^Λvaagi^Λr^Λ. 21-23 Is^Λmpaidiada oodami mui naana maasi dai riricutuagi aid^Λ gia most^Λt^Λgitodamu ^Λgai g^Λv^Λustuidaga dai poduucⁱ ^Λgi g^Λv^Λvupuiirumadai dai maisoic^Λi aa dai maitistutiadamu ist^Λt^Λgitodagi istumaasi Diuusi ip^Λlidi isivuaada ^Λgai. Dai camait^Λt^Λgitoi istumaasi aagai Diuusi ñiooquid^Λr^Λ dai apiasoimaasi ivuaadana. Baiyoma g^Λaagai ist^Λt^Λgitodagi oodami istumaasi Diuusi ip^Λlidi isivuaadagi poduucⁱ gia soic^Λi ^Λgai aa.

24 Sioor Λ mostat Λ gitodagi isducatai gamait Λ c Λ dagi mui tumiñsi Λ gai gia maitistutuidi is $\Lambda\Lambda$ giadagi Diuusi.

25 G Λ naagidiana maitav Λ r vuam Λ Λ liada cuaadagaic Λ d Λ m Λ smaac Λ d Λ ugia agadagi si $\Lambda\Lambda$ p Λ m Λ stumaasi iiya agadagi dai oidacagi, tomali yuucusic Λ d Λ m Λ smaac Λ d Λ g Λ naada agadagi. Diuusi g Λ ndui aapim Λ Diuusi g Λ nmaa iib Λ dagai Λ gai g Λ nsoiñamu isviaacagi cuaadagai dai yuucusi.

26 N Λ idavurai ujuurugi. Goovai maita Λ sai tomali maita yoovai, tomali maibai tueeyi g Λ nyoova trooj Λ r Λ , vai v $\Lambda\Lambda$ scar Λ r Λ Diuusi g Λ rooga ismaac Λ d Λ t Λ vaagi Λ r Λ daja maacai cuaadagai. Λ oodami vaamioma nam Λ ga siujuurugi. 27 Casc Λ d Λ mait Λ rsoiñi isnaana maasi t Λ t Λ gitodagi oodami. Tomali maitistutuidi istaajucami metro vaamioma g Λ t Λ cavaldiagi, tomasi naana maasi g Λ t Λ t Λ gitoi.

28 ¿Tuisida mos $\Lambda\Lambda$ si t Λ t Λ gitoiña oodami yuucusi? Λ oodami g Λ aagai isn Λ ijadagi isducatai g $\Lambda\Lambda$ rai yoosigai oidigana maita aata vuaadatai dai tomali maita iilutaitai. 29 Dai v $\Lambda\Lambda$ scar Λ r Λ g Λ naagidi aan Λ sai tomali Λ rai Salomoiñicar Λ ismaac Λ d Λ viaacatadai yuucusi c Λ c $\Lambda\Lambda$ gaducami v $\Lambda\Lambda$ scar Λ r Λ yuucusida mai Λ pan $\Lambda\Lambda$ si chigiamaasi yoosigai.

30 G Λ aagai isg Λ nt Λ gito n Λ ijadagi oodami vasoi. Chi $\Lambda\Lambda$ qui tasai d Λ jjiana guucacana dai gaac Λ c Λ i g Λ m Λ m Λ idi ooroiñi Λ r Λ maitiipucatai cuaagi vai v $\Lambda\Lambda$ scar Λ r Λ Diuusi sigia maastudai, v $\Lambda\Lambda$ si vaamioma soiñana Λ gai oodami isyuucustada. V $\Lambda\Lambda$ scar Λ r Λ Λ oodami maic $\Lambda\Lambda$ ga vaavoitudai isDiuusi nuucada.

31 Casc Λ d Λ g Λ aagai ismaiv Λ am Λ Λ liadagi oodami

dai maitaagai ispocaitiadagi: “¿Istumaasi ugimu aatama?” Siapa: “¿Istumaasi iimu aatama?” Siapa: “¿Istumaasi garaadamu aatama?”³² Vasi oodami ismaacada maivaavoitudai Diuusi mosaca gomaasi gantatagitoña, damos garooga ismaacada tavaagiaru daja camaata isvasi gomaasi tagito aatama.³³ Baiyoma gaagai isipaliadagi oodami sai Diuusi soñana vai cagacaru oidaca agai isducatai Diuusi ipalidi, siDiuusi soicadamu siviaacamu agai istumaasi tagitocagi.³⁴ Maitaagai issoimaasi gantaatamituldiadagi oodami naana maasi gantatagitoitai. Vas tasai naana maasi oidacana dai vascaru Diuusi garnuucada aatama.

7

¹ Maitavar pocaitiadai: “Dañi ta soimaasi idui agai maiviaacatai istuisida pocaitiadagi”. Ispocaitiada aapima Diuusi potimu sai maicaga ivueeyi aapima pocaititai.² Ismaadutai gatagito najadagi soimaasi ismaacada ivuaadagi aduñda aidu gia Diuusi gatagito najadamu soimaasi ismaacada ivuaadana agai apa.³ ¿Tuipasi gatagito nidi issoimaasi ivueeyi gaduñi dai maitatagito nidi isaapi vaamioma soimaasi ivueeyi?⁴ ¿Tuipasi maisiaa arai aapi?, sai potatadai gaduñi: “Dañi alia soimaasi ivueeyi aapi”, tatadai.

Dai maitatagito nidi isvaamioma soimaasi ivueeyi aapi.⁵ Api aramoco ismaacada aagai amo istumaasi dai ama maasi ivueeyi. Apaga gaagai iscamaisoimaasi ivuaada aapi dai gooquiaru aagidagi gaduñi sai camaisoimaasi ivuaadana.

MAsapiaaagiadamudai aapimΛ Diiusi ñiooquidΛ
 Λoodami ismaacΛdΛ cΛΛdai Diiusi mosgalnasi
 ñioocadamudai Λgai Diiusi vui dai soimaasi
 ivuiidiadamudai Diiusi ñiñiooquituldiadamigadΛ.

6 CascΛdΛ maitΛaagai mAsapiaaagiada Diiusi
 ñiooquidΛ Λoodami ismaacΛdΛ cΛΛdai Diiusi dai
 maivaavoituda Λlidi.

7 AliasΛ gΛaagai mAsiapiataanΛdagi Diiusi
 istumaasi tΛgitocagi siΛgai gΛnsoicΛdamu
 sai viaacana istumaasi tΛgitocagi. 8 SioorΛ
 apiataanΛdagi Diiusi istumaasi tΛgitocagi Diiusi
 sΛΛlicΛdΛ soicΛdamu Λgai sai viaacana istumaasi
 tΛgitocagi.

9 ¿Baisoidaga Λmaadutai aapimΛ isgΛntaañiagi
 gΛnmara Λmo paana baisoidana aapimΛ Λmo
 odai? 10 ¿SiΛΛpΛ isbaoidana aapimΛ Λmo cooyi
 isgΛntaañia Λgai vatopa? 11 MAsaapimΛ ismaacΛdΛ
 maicΛΛ tuutuiga maataΛ oidi gΛnmaamara istu-
 maasi cΛΛgaducami, sioma cΛΛga gΛrooga is-
 maacΛdΛ tΛvaagiΛrΛ daja Λgai maacai istumaasi
 cΛcΛΛgaducami sioorΛ taanΛdagi.

12 Pocaiti Diiusi sΛΛlicamigadΛrΛ dai
 pocaiti ΛpΛ Diiusi ñiñiooquituldiadamigadΛ.
 MAsumaasi ipΛliada aapimΛ isgΛnvuiidiadagi
 aa poduuquiavΛr ivuiidiada aapimΛ Λgai ΛpΛ.

13-14 SΛΛlicΛdΛ avΛr ipΛliada aapimΛ isDiiusi
 gΛnsoicΛdagi isΛΛgiada aapimΛ. Muidutai
 maitipΛlidi isDiiusi soicΛdagi. Sioma maisijaiga
 isΛgai ivuaadagi istumaasi ipΛlidi dΛmos Λgai gia
 iimimu Diaavora ΛΛmadu. AliΛ sijaiga oodami

vΛΛtarΛ isipΛliadagi isDiuusi soicΛdagi isΛΛgiada
 Λgai Diuusi, dai vaamioma chiΛΛquidu sioorΛ
 ΛΛgidi Diuusi dai Λgai gia iimimu Diuusi ΛΛmadu.

¹⁵ GΛnnuucadacavurai dai maitivuaada
 istumaasi gΛnaagiadagi ΛmamaatΛtuldiadami
 yaatavogami. Λgai gΛnΛΛmadu gΛnΛmpaidi
 ducami isvaavoitudadagi Diuusi ñiooquidΛ
 dΛmos maitΛrvaavoi isvaavoitudai Λgai.
 Λgai ipΛlidi isgΛnvupuiirumadagi mΛsaidΛ
 ΛrmamaatΛrdamigadΛcana dai oidifña mui
 naana maasi mΛstumaasi viaacagi. ¹⁶ AapimΛ
 istutuidi ismatiagi isbai sΛalicadΛ rDiuusi
 ñiñiooquituldiadamigadΛ Λgai ischo ΛpΛ, ΛgaicadΛ
 ismaacadΛ ivuaada Λgai. CΛΛga maata aapimΛ
 ismaitΛyoovai uuvasi uupariaiñdΛrΛ, tomali
 iigosi uuvasi dΛdΛdΛaiñdΛrΛ, poduucai ΛpΛ
 Λoodami yaatavogami maitistutuidi iscΛΛgacΛrΛ
 oidacagi. ¹⁷ Poduucai ΛpΛ oidaga uusi ismaacadΛ
 yoovi iibiadΛ dai oidaga aa uusi ismaacadΛ
 maiyoovi iibiadΛ. ¹⁸ Λmo uusi cΛΛgaducami
 maitistutuidi issoimaascagi iibiadΛ, dai Λmo
 uusi maicΛΛgaducami maitistutuidi iscΛΛgaducagi
 iibiadΛ. ¹⁹ VΛasi uusi ismaacadΛ maicΛcΛΛgaducagi
 iibiadΛ tami gardΛvΛΛragΛrΛ gΛguicumai dai
 taiyΛrΛ gΛmΛmΛidi. Poduucai ΛpΛ Diuusi soimaa
 taatatuldamu ΛmamaatΛtuldiadami yaatavogami
 ΛgΛΛ taiyΛrΛ ΛDiaavora ΛΛmadu. ²⁰ NΛiditai
 issoimaasi ivueeyi Λgai poduucai gΛmaatΛ isΛgai
 Λryaatavogami.

²¹ Maisiu vΛascatai ismaacadΛ pocaitiadagi
 sai aanΛ rTΛaanΛdamigadΛ iimia agai siaaco

gataaani Diuusi mosaca agai ismaacada ivueeyi istumaasi ipalidi Diuusi garooga ismaacada tavaagiara daja. ²² Siasscada ajiagi istuigaco naida inagada aana vvasi oodami ismaacada arcanga ivuaadami dai ismaacada armaicanga ivuaadami amaasi muidutai povai inatadamu: “Taanadami aatama gamamaatatuldiña gñiooqui, dai gaguvucadagacada vuvaidiña Diaavora tataañicaruda oodamianara, dai gaguvucadagacada ivuaadana aatama mui naana maasi gagarducami”, iscaitiadamu agai. ²³ Damos aana potadamu: “Aapima tomali amo imidagai maitiñvaavoitu. Iimivurai tabiaadara. Aapima arsoimaasi ivuaadami”, antadamu aana —astadai Suusi.

— — —
²⁴ Daid itadai ara:

—Siora giñcagagi daida ivuaadagi istumaasi aagai aana agai arapan ducami amo calli ismaacada alia saituduga daida idui amo vaaqui damos araga canga coco davarai dai cagaducami darai simientogada. ²⁵ Tai duudu dai gapi daivusai suudagi dai cavami ava tai vascara maigai avaaqui cagaducata dai agai simientogada cascada. ²⁶ Damos siora giñcagagi dai maitivuaadagi istumaasi aagai aana agai arapan ducami amo calli vuirugami ismaacada mosorai daama idui amo quii. ²⁷ Tai duudu dai gapi daivusai suudagi dai cavami ava tai gai avaaqui dai camaitarsoiñi —astadai ASuusi.

²⁸ Aidasi canaatocai ñioo ASuusi, vaid aoodami camaitaa isducatai gantatagituagi cacatai sila canga ñioocai ASuusi. ²⁹ Amo sallyicami viaacami

duucaí mamaatʌtuldi ʌgai dai maisiu ʌpan duucaí ʌmo mamaatʌtuldiadami Diuusi sʌʌlicamigadʌ ismaacʌdʌ aagai ʌmo istumaasi dai ʌma maasi ivueeyi cascʌdʌ.

8

1 Aidʌsi ʌSuusi tʌvai giidiaiñdarʌ tai oí mui oodami. 2 Tai miaadʌrʌ cʌquiva ʌmo cʌʌli ismaacʌdʌ viaacatadai ʌmo coocodagai ismaacʌdʌ duvaaldi gatuuçuga dai siaa duutulí ʌSuusi, daidʌ itʌtʌdai:

—Tʌaanʌdami pʌsipʌliadagi istutuidi aapi isgiñduaaidagi —astʌtʌdai ʌcʌʌli.

3 Taidʌ ʌSuusi taata gʌnovicʌdʌ daidʌ itʌtʌdai:

—Ipʌlidiana isgʌduaaidagi, duaadicami ivii —astʌtʌdai ʌSuusi.

Mospotʌi ʌSuusi taidʌ ʌcoocoadʌ duaadicami vii. 4 Taidʌ ʌSuusi itʌtʌdai:

—Dañi, maitiaagiada tomali ʌmaadutai pʌsducatai dueeyi mosaiimi dai mʌʌ vuidʌrʌ cʌquiva ʌpaali dai oida istumaasi aagai Moseesacaru sʌʌlicamigadʌ vai nʌidiña ʌoodami pʌscadueeyi —astʌtʌdai ʌSuusi.

5 Aidʌsi mosaayi ʌSuusi Capernauumʌrʌ tai mi-aadʌrʌ cʌquiva ʌmo sandaaru tʌaanʌdamigadʌ. ʌgai ʌrromanu dai daañimi, 6 daidʌ itʌtʌdai:

—Tʌaanʌdami giñmara quiiyʌrʌ caatʌ maitistutuidi isaimʌrdagi dai aliʌ soimaa taataca coocodagai —astʌtʌdai.

7 Taidʌ ʌSuusi itʌtʌdai:

—AanΛ gaamu imimu dai duaaidamu
—astΛtΛdai.

⁸ TaidΛ Λsandaaru tΛaanΛdamigadΛ aa noragi
daidΛ itΛtΛdai:

—TΛaanΛdami aapi vaamioma tΛaanΛi iñsaanΛ
cascΛdΛ maitΛaagai pΛssoigΛvuaadagi mosai
potΛi sai duaadΛna giñmara siΛgai duaadimu.

⁹ AanΛ viaa giñtΛaanΛdamiga, dai aanΛ viaa ΛpΛ
giñsandaaruga ismaacΛdΛ tΛaanΛi aanΛ, siΛΛscadΛ
aagida aanΛ Λmoco sai imΛna vai aimΛrai, dai
siΛΛscadΛ aagida aanΛ Λmai sai diviana vai
didivai, dai siΛΛscadΛ tΛaañia aanΛ Λmo istumaasi
giñpiooñiga vaidΛ ivueeyi —astΛtΛdai Λsandaaru
tΛaanΛdamigadΛ.

¹⁰ AidΛsi caΛ ΛSuusi imaasi, maitΛΛ istumaasi
gΛtΛgituagi daidΛ itΛtΛdai Λjudidíu ismaacΛdΛ oid-
itadai:

—SΛΛlicΛdΛ angΛnaagidi, sai garaaduñi
saagida maiquiaa nΛidi aanΛ tomali Λmoco
ispocaasi vaavoitudadagi siΛΛsi vaavoitudai idi
cΛΛli.

¹¹ AanΛ angΛnaagidi sai mui ismaacΛdΛ
maitΛrjudidíu aipaco oidacami vaavoituda agai
Diuusi ñiooquidΛ. Dai Λgai iimia agai tΛvaagiamu
mΛca siaaco gataaanΛi Diuusi dai Λmadu
daraaja agai AvraañicarΛ dai Isaacaru, dai
JacocarΛ.

¹² DΛmos Λjudidíu Λgai ismaacΛdΛ
polidi sai iimia agai mΛca siaaco gataaanΛi
Diuusi AvraañicarΛ cajiudadΛcatai, Λgai gia
maiviaacamu oigaragai isiimiagi. Diuusi ootosa
agai Λgai mΛca siaaco tomastuigaco tucamuga
dai suaanΛda agai Λgai dai aliΛ soimaa taataca
agai —astΛtΛdai ΛSuusi.

13 Dai amaasi ΔSuusi itΔtai Δsandaaru tΔaanΔdamigadΔ:

—ImΔdañi gΔquiiyamu dai pΔstumaasi vaavoi-tudai poduucai ΔpΔduuñimu —astΔtai.

Dai mospotΔ ΔSuusi tai dueeyi maradΔ Δsandaaru tΔaanΔdamigadΔ.

14 TaidΔ ΔSuusi ii Piiduru quiidiamu vai ami caatΔcatadai ΔPiiduru tuumudΔ aliΔ oiditadai toiñdagai. 15 TaidΔ ΔSuusi mostaata novidΔ tai dagito toiñdagai tai otoma vañi Δgai dai bibi gΔdadidacami.

16 Dai aidΔsi catuca taidΔ Δoodami vuaapi ΔSuusi mui oodami ismaacΔΔ viaacatadai Diaavora tΔtΔaañicarudΔ, taidΔ ΔSuusi mosali Δmo ñiooquicΔΔ vuvaitu vΔΔsi ΔDiaavora tΔtΔaañicarudΔ dai duduaadi vΔΔsi ΔcoococoidadΔ. 17 AidΔsi ΔpΔdui imaasi poduucai ΔpΔdui ismaacΔΔ aagai Isaía Diuusi ñiooquituldiadamigadΔ dai poduucai ooja aagaitai ΔCristo: “Δgai gΔrduduaaidamu”, ascaiti Isaía.

18 AidΔsi tΔΔ ΔSuusi isaliΔ muidu oodami Δgai sicoli, aagidi Δgai gΔmamaatΔrdamiga sai daivuñdana vaasadΔtΔ ΔgΔΔ suudagi Galilea. 19 Tai Δmo mamaatΔtuldiadami Diuusi sΔΔlicamigadΔ miaadΔrΔ cΔquiva daidΔ itΔtai ΔSuusi:

—MamaatΔtuldiadami aanΔ gΔoidatucuda iñΔlidi tomasiaaco siaaco aimΔrda aapi —astΔtai.

20 TaidΔ ΔSuusi aa noragi daidΔ itΔtai:

—Cacaasiocai viaa g_{ant}Λ_ΛΛ_Λjoga dai ujuurugi viaa g_{ancoocosa}, d_{amos} aan_Λ ismaac_Λd_Λ viaa Λ_{mo} s_ΛΛ_{licami} maivaac_Λ —ast_ΛΛ_{dai} Λ_{Suusi}.

²¹ Dai Λ_{mai} ismaac_Λd_Λ Λ_rΛ_{Suusi} ma_{maat}Λ_{rdamigad}Λ_{catadai} pot_ΛΛ_{dai} Λ_{gai} Λ_{Suusi}:

—T_{Λaan}Λ_{dami} giñdagitoñi nai Λ_pΛ_{ga} m_{ΛΛ} yaasa aan_Λ giñooca dai gooqui_Λr_Λ g_{oidatucudagi} —ast_ΛΛ_{dai}.

²² Taid_Λ Λ_{Suusi} aa noragi daid_Λ it_ΛΛ_{dai}:

—Giñoidañi dai dagito vai Λ_{gai} ismaac_Λd_Λ Λ_rΛ_{pan} ducami coidad_Λ maitiñ_ΛΛ_{gigitai} yaasana g_{ancoidad}Λ_{ga} —ast_ΛΛ_{dai} Λ_{Suusi}.

²³ Amaasi Λ_{Suusi} t_Λsai Λ_{mo} vaarcu_Λr_Λ Λ_Λmadu aat_Λm_Λ mamaat_Λrdamigad_Λ Λ_{gai}. ²⁴ Dai aid_Λsi g_{ΛΛ} suudagi daama iim_Λitadai Λ_{gai} tai ali_Λ cavami Λ_vΛ vai tai t_ΛΛsadai suudagi dai vaarcu Λ_{raana} vaac_Λ. Vaid_Λ Λ_{Suusi} coosocatadai. ²⁵ T_Λtai aat_Λm_Λ mamaat_Λrdamigad_Λ Λ_{gai} iji dai m_{ΛΛ} n_Λn_Λitu daid_Λ it_ΛΛ_{dai}:

—T_{Λaan}Λ_{dami} c_ΛΛgac_Λr_Λ ig_Λr_{vuvaida} casiat_Λ yooga duudupi —ast_ΛΛ_{dai} aat_Λm_Λ.

²⁶ Taid_Λ Λ_{Suusi} aa noragi daid_Λ it_ΛΛ_{dai}:

—¿Tuim_Λsi duduaadimuca? Aapim_Λ maivaavoi_{tudai} iñsaan_Λ istutuidi isg_Λnnuucadacagi —g_Λr_tΛ_Λdai Λ_{Suusi}.

Dai vañi dai dodoligitu Λ_Λv_ΛΛ_{li} Λ_Λmadu Λ_gΛΛ su_{udagi} tai v_ΛΛ_{si} dodoli vii. ²⁷ T_Λtai aat_Λm_Λ mait_ΛΛ isducatai g_Λr_tΛ_Λg_{ituagi} daid_Λ icaiti:

—¿Istuma c_ΛΛ_{li} idi vai asta Λ_Λv_ΛΛ_{li} dai gog_ΛΛ su_{udagi} Λ_Λgidi? —caiti aat_Λm_Λ.

28 Dai amaasi vaasadΛrΛ dΛgavusai Λgai ΛgΛΛ suudagi dai aayi Gadara dΛvΛΛrΛrΛ, tai vuvaaja gooca cΛcΛΛli camposantuaiñdΛrΛ Λgai viaacatadai Diaavora tΛtΛaañicarudΛ dai aliΛ oomaliga tomali oodami maitistutuidiña ismiaanai dΛgavuscΛdagi.

29 Amaasi miaadΛrΛ guuquiva Λgai siaaco cΛaacatadai ΛSuusi dai iññaquimi daidΛ icaitimi:

—¿Tuipasi gΛrΛΛmadu vapacΛi aapi Suusi Diuusi maradΛ maitiquiaa aΛcai istuigaco soimaasi gΛrtaatatulda agai aapi? —ascaiti Λgai.

30 Dai bai miaanai abiaadΛrΛ ajioopaitadai mui tataisoli, 31 vaidΛ ΛDiaavora tΛtΛaañicarudΛ daañimi ΛSuusi daidΛ itΛtΛdai:

—PΛsgΛrvuvaidagi idi cΛcΛΛliaiñdΛrΛ pai gΛrdagito tΛtai vaapaquia aatΛmΛ gotataisoliΛrΛ —astΛtΛdai ΛDiaavora tΛtΛaañicarudΛ.

32 TaidΛ ΛSuusi itΛtΛdai:

—Iimivurai tudu —astΛtΛdai.

TaidΛ ΛDiaavora tΛtΛaañicarudΛ vuvuaaja ΛcΛcΛΛliaiñdΛrΛ dai tataisoliΛrΛ vaapa, taidΛ Λtataisoli koidam voopoi dai gΛΛ suudarΛ suuli dai vΛΛsi baicoi.

33 TaidΛ Λnuucadacami tataisoli voopoi dai duduaadimutugai, dai mΛΛca gaaagidi quiiquiana vΛΛsi istumaasi ΛpΛdui, dai isducatai ΛpΛdui ΛcΛcΛΛlicΛdΛ ismaacΛdΛ viaacatadai ΛDiaavora tΛtΛaañicarudΛ. 34 Tai vΛΛscatai Λoidacami iji siaaco daacatadai ΛSuusi, dai tΛΛgacai daañimi sai imΛna ami dΛvΛΛriaiñdΛrΛ.

9

1 Tai amaasi ΛSuusi tΛsai Λmo vaarcuΛrΛ, dai daivusai vaasadΛrΛ ΛgΛΛ suudagi dai Λpamu aayi

ΛΛgi gΔΔVΛΛragΔΛ. ² MΔtai uusiΔΛΛ vuaapi Δmo cΔΛli ismaacΔΔ maitistutuiditadai isoιñΔdagi. Dai aidΔsi tΔΔ ΔSuusi isaliΔ vaavoitudai Δoodami potΔtΔdai Δgai ΔcΔΛli coocoadΔ:

—Maiti soigΔΔliada giñaduñi, casiant oigΔli aanΔ vΔΔsi istumaasi soimaascami ismaacΔΔ ivuaadana aapi —astΔtΔdai ΔSuusi.

³ Amaasi ΔΔmoco ΔmamaatΔtuldiadami Diuusi sΔΔlicamigadΔ aduucai gΔntΔtΔgitoitadai: “Idi cΔΛli poΔlidi isΔrDiuusi”, asΔnΔlidi. ⁴ VaidΔ ΔSuusi maatΔcatadai istumaasi gΔntΔtΔgitoi Δgai daidΔ itΔtΔdai:

—¿TuimΔsi mosΔΔ soimaasi gΔntΔtΔgitoi?
⁵⁻⁶ AanΔ viaa Δmo sΔΔlicami dai cascΔΔ viaa guvucadagai isoigΔldiadagi vΔΔsi soimaascamigadΔ oodami. DΔmos maisijaiga ispoduucai aagagi tomasiooΔΛ cascΔΔ sivi gΔntΔΔgidamu aanΔ issΔΔlicΔΔ viaa aanΔ guvucadagai isduaaidagi idi cΔΛli —astΔtΔdai ΔSuusi ΔmamaatΔtuldiadami Diuusi sΔΔlicamigadΔ.

Dai amaasi itΔtΔdai ΔSuusi ΔcΔΛli coocoadΔ:

—Vañigiñi dai bΔi gΔvaacosi dai noragi gΔquiiyamu —astΔtΔdai.

⁷ TaidΔ ΔcoocoadΔ vañi dai nora gΔquiiyamu.
⁸ AidΔsi tΔΔ Δoodami imaasi, aliΔ duduaadimu dai siaa duutuli Diuusi, maacacai Δgai guvucadagai Δmo cΔΛli.

⁹ TaidΔ ΔSuusi ii abiaadΔΛΛ dai giñtΔΔ iñsaanΔ daacatai gavuyi tumiñsi, dai povai iñtΔtΔdai:

—Mataivo, giñoidañi —iñtΔtΔdai.

Antai aanΔ cΔquiva dai oí.

¹⁰ Dai Δmo imidagai gacuaadatadai ΔSuusi Δmo quiiyΔΛΛ tai mui tumiñsi vuudami dai

aa soimaasi ivuaadami dada dai ami meesa vuid_ΛΛ daraaja Suusi _{ΛΛ}madu dai aat_ΛΛΛ mamaat_Λrdamigad_Λ _ΛSuusi _{ΛΛ}ρ_Λ. ¹¹ D_Λmos t_{ΛΛ}gacai _Λfariseo g_Λrt_Λcacai aat_ΛΛΛ _ΛSuusi mamaat_Λrdamigad_Λ dai pov_Λrt_ΛΛdai:

—¿Tuisid_Λ gacueeyi g_Λnmamaat_Λtuldiadamiga tumiñsi vuudami dai soimaasi ivuaadami _{ΛΛ}madu? —g_Λrt_ΛΛdai.

¹² Vaid_Λ _ΛSuusi ca_Λ gomaasi daid_Λ it_ΛΛdai:

—_Λgi coococoidad_Λ t_Λgito gaduduaaidiadamī _Λmaicoococoidad_Λ mait_Λgito. ¹³ Maat_Λvurai aapim_Λ istaiya _Λlidi idi ñiooqui Diuusi ñiooquid_Λρ_Λ: “Aan_Λ maitip_Λlidi is_Λoodami giñoidiadiagi naana maasi tomali maitip_Λlidi aan_Λ is_Λoodami coodadagi tutuuru tomali sisiivatu aan_Λ giñv_{ΛΛ}tar_Λ, baiyoma ip_Λlidi aan_Λ sai soig_ΛΛ_Λlidiña oodami aac_Λd_Λ”. Aan_Λ andivia tami oidigi daama vai _Λsoimaasi ivuaadami _Λma duucai g_Λnt_ΛΛgitona dai camaisoimaasi ivuaadana. Ismaac_Λd_Λ po_Λlidi ismaisoimaasi ivueeyi siaad_Λρ_Λ _Λma duucai g_Λnt_ΛΛgitona —ast_ΛΛdai _ΛSuusi.

¹⁴ Amaasi _Λmamaat_Λrdamigad_Λ _ΛVuaana mi-aad_Λρ_Λ guuquiva siaaco daacatadai _ΛSuusi dai pot_ΛΛdai:

—Aat_ΛΛΛ _{ΛΛ}madu _Λfariseo duudatai maitacueeyi. ¿Tuisid_Λ aapi g_Λmamaat_Λrdamiga gacueeyi? —ast_ΛΛdai.

¹⁵ Taid_Λ _ΛSuusi aa noragi daid_Λ it_ΛΛdai:

—Aan_Λ gia _{ΛΛ}madu aim_Λrai giñmamaat_Λrdamiga casc_Λd_Λ gacueeyi goovai, d_Λmos si_{ΛΛ}scad_Λ _Λgai ismaac_Λd_Λ giñvuid_Λρ_Λ v_{ΛΛ}τ_Λ giñmuaagi aid_Λ gia maitaugimu giñmamaat_Λrdamiga.

16-17 Tomali ʌmaadutai maitistutuidi isvaavoitudagi istumaasi gamamaatʌtuldi aanʌ dai apiavaavoitudadagi gʌvaavoidaraga —astʌʌdai ʌSuusi.

18 Aidʌsidʌ ʌSuusi aagaitadai imaasi tai ami divia ʌmo judidíu tʌaanʌdamigadʌ dai gʌtootonacʌʌ cʌquiva ʌSuusi vuidʌrʌ daidʌ itʌʌdai:

—Giñmara ooqui utudama muu dai isaapi imiagi dai daama daasagi gʌnovi ʌpamu duaacan tada ʌgai —astʌʌdai ʌjudidíu tʌaanʌdamigadʌ.

19 Taidʌ ʌSuusi cʌquiva dai ii ʌgai ʌʌmadu dai aatʌmʌ mamaatʌrdamigadʌ ʌpʌ oí. 20 Amaasi ʌmo ooqui ismaacʌʌ cabaivustaama dan gooca uumigi soimaascata dai masaadaigadʌ miaadʌrʌ cʌquiva ʌgai ʌSuusi abaana dai gooquiamadʌrʌ mostaata ugidiana daama vaasaradʌ. 21 Povʌʌlidadai ʌgai: “Tomasi mosʌca daama vaasaradʌ taata aanʌ cascʌʌ caduaadian tada aanʌ”, asʌʌlidi ʌooqui. 22 Dʌmos ʌSuusi gooquiamaco nʌnʌva daidʌ itʌʌdai ʌooqui:

—Baigi gʌʌliada giñmara giñvaavoitu aapi cascʌʌ dueeyi —astʌʌdai.

Dai aidʌ todian duuca ʌooqui dueeyi.

23 Aidʌsi aayi ʌSuusi quiidíʌrʌ ʌtʌaanʌdami tʌʌ ʌgai ʌiivadami cabaigʌnducacata dai iivitulda agaitadai aidʌmʌsi yaasa agaitadai ʌali tʌji dai tʌʌ mui oodami vai gʌgʌrʌ suaanʌitadai. 24 Taidʌ ʌSuusi itʌʌdai:

—Vuvaaquivurai tabiaadʌrʌ, goali tʌji maitʌrmuquiadʌ mosacooso goovai —astʌʌdai ʌSuusi.

Damos loodami mosasai pocaititai ASuusi.
 25 Aidasi cavassai vuvaja loodami taidA ASuusi vaa dai bai amuuquiadA novidA tai agai vañi. 26 Dai vlassi aipacoga sicoli oidacami maí istumaasi apAdui.

27 Aidasi vuusai ASuusi abiaadara gooca mainanlaadami oí agai dai iñaquimi daidA icaitimi:

—Aapi Davicaru cajiudadA ismaacada Diuusi maa amo sallyicami soigi galda aatamaada —tadai mainanlaicada.

28 Dai aidsidA ASuusi vaa amo quiyara taidA mainanlaicada abaana guuquiva taidA ASuusi cacai daidA itadai:

—¿Vaavoitudaimasi aapima iñsaana istutuidi isganduduaaidagi? —tadai.

Tai agai aa noragi daidA itadai:

—Aja —tadai.

29 Amaasi ASuusi taata agai vuupuidA daidA itadai:

—Povduñaia agai isducatai vaavoitudai aapima —tadai.

30 Tai povdui caduduaadicami vii. Amaasi ASuusi callya aagidi daidA itadai:

—Maitavara aagiada aapima tomali amaadutai istumaasi idui ana —tadai ASuusi.

31 Dai mosutudama vuvacacai abiaadara tomasioora aagidimi aipacoga istumaasi iduitadai ASuusi.

32 Aidasi quiaa vuvaquimi cacallyi tai aa vuaa amo callyi muudugami sai duaidana ASuusi. Agai viaacataidA amo Diaavora laañicarudA. 33 Dai

vuvaidacai ΔSuusi ΔDiaavora tΔtΔaañicarudΔ tai bovasdΔrΔ gΔaagacai ñi∞∞ ΔcΔΔli. TaidΔ Δjudidíu maitΔΔ istumaasi gΔntΔtΔgituagi daidΔ icaiti:

—Tomali Δmo imidagai maitΔnΔidiña Δmo istumaasi pomaasi vΔΔsi gardΔvΔΔragΔrΔ —caiti Δjudidíu.

³⁴ DΔmos Δfariseo vui ñi∞∞cái ΔSuusi daidΔ icaiti:

—GocΔΔli vuvaidi Diaavora tΔtΔaañicarudΔ guvucadadΔcΔdΔ ΔbaitΔcΔaacamigadΔ ΔDiaavora tΔtΔaañicarudΔ —caiti.

³⁵ VaidΔ ΔSuusi aimΔraiña vΔΔsi aali quiiquiana dai aipaco ami dΔvΔΔriΔrΔ uugidiana mamaatΔtuldiña Δgai Δoodami judidíu quiiquiupaigadΔrΔ. ΔSuusi aagidiña Δoodami sai Diuusi soicΔda Δlidi oodami sai cΔΔgacΔrΔ oidacana. Dai duduaaidiña ΔSuusi tomastuma coocodagai viaacagi oodami.

³⁶ TΔΔgacai ΔSuusi mui oodami aliΔ soigΔΔli ΔgaicΔdΔ. Δgai aliΔ soigΔΔli vaamioma gataΔanΔitai Δromamano dai maitipu siorΔ soiñagi vai Δgi gataΔanΔdagi Δgai. Δgai Δpan ducami cañiiru maipastutuuruacami, maiviaacatai siorΔ nuucadacagi. ³⁷ Amaasi ΔSuusi povΔrtΔtdai aatΔmΔ ismaacΔdΔ ΔrmamaatΔrdamigadΔ:

—Tami oidigi daama oidaga mui oodami ismaacΔdΔ vaavoituda Δlidi Diuusi ñi∞∞quidΔ, dΔmos maitipu siorΔ aagidagi, chiΔΔquidu oodami ismaacΔdΔ gaaagidi Diuusi ñi∞∞quidΔ cascΔdΔ. Vai ismaacΔdΔ caΔca Δlidi Δpan ducami gΔΔpi yoovaragai dai yoovadami chiΔΔquidu. ³⁸ CascΔdΔ daanΔdavurai aapimΔ Diuusi ismaacΔdΔ ΔrtΔaanΔdami vai ootosana aa

gãñiñiooquituldiadamiga vai aagidana ñgai ñiooquidã
 ãoodami —gãrtãtdã ãSuusi.

10

¹ Amaasi ãSuusi gãrvaí aatãmã baivustaama dan gooca tãsaidã ãrmamaatãrdamigãdcana dai gãrmaa sããlicami sai vuvaidiña aatãmã Diaavora tãtãããñicarudã oodamiaiñdãrã dai duduaaididana oodami tomastuma coocodagai viaacami.

² Dai potããtãgidu aatãmã baivustaama dan gooca ãSuusi ojootosadã. ããpãgadã ãrSimuñi mãsmãacãdã Piiduru aagaiña ããpã, dai Aandãrãsi Piiduru suculidã, dai Jacovo ããmadu Vuaana Sevedeo maamaradã, ³ dai Piili, dai Bartolomé, dai Tomás, dai aanã Mataivo ismaacãdã ãrvuudamicatadãi tumiñsi, dai Jacovo Alfeo marãdã, dai Leveo mãsmãacãdã Tãdeo aagaiña ããpã, ⁴ dai Simuñi ãgai ããmoco ismaacãdã vuidãrã caatãcana ãromãmãno, dai Uudasi Iscaliote ismaacãdã gooquiãrioma gatããgi ãSuusi.

⁵ Daidã ãSuusi gãrootoi vããscatãi aatãmã tãsãi gaaagidana Diuusi ñiooquidã dai povãrtãtdã ãgai:

—Maitãvãr iimi siaaco oidaga ãgai ismaacãdã maitãrjudidíu, tomali maivapacãda quiiquidãrã Samaalia dãvããriãrã oidacami, ⁶ baiyomãvãr iimi gãraaduñi judidíu ããmadu. ãjudidíu camãããgidi Diuusi ñiooquidã cascãdã ãjudidíu ããpã ducami cañiiru sibã iimiãdã. ⁷ Iimivurãi dai aagida sai camããdimi istuigaco Diuusi soicãda ãlidi oodami sai cããgãcãrã oidacana. ⁸ Aanã gãnmaa

gυvucadagai mΛsai duduaaidiña ismaacΛdΛ vi-
aacagi Λcoocodagai ismaacΛdΛ duvaldi gatuucuga
dai ismaacΛdΛ Λma maasi coocodagai viaacagi
ΛΛpΛ dai duduaacaldavurai coidadΛ dai vuvai-
davurai Diaavora tΛtΛaañicarudΛ oodamiaiñdΛrΛ.
AanΛ gΛnmaa idi guvucadagai dai maitΛntai tu-
miñsi, cascΛdΛ aapimΛ avΛr maitaanΛda ΛΛpΛ
mΛsmaacΛdΛ duduaaidagi.

⁹ Dai maitavΛr vuucai tumiñsi, ¹⁰ tomali maivuu-
cai gΛnmoraraaliga gaamu voiyamu. Mosali ΛΛmo
vaapasaragai avΛr vuucai dai maitavΛr vuucai aa
susuusacai tomali giicai. Λaata vυaadami viaa
sΛΛlicami mΛsbibiaadagi.

¹¹ MΛsiΛΛscadΛ ajiagi aapimΛ Λmo ali quiiyΛrΛ
vΛrai gaaga Λmo oodami cΛΛ tuigacami ismaacΛdΛ
vΛΛsi oodami siaa duutuadagi dai ami quiiidΛrΛ
Λgai avΛr gΛnuuliña asta mΛsiΛΛscadΛ iji aapimΛ
abiaadΛrΛ. ¹² MΛsiΛΛscadΛ aiya Λmo quiiyΛrΛ
vΛrai aagida Λoidacami sai Diuusi ipΛlidi
isiibΛstudacan taadacagi Λgai iibΛadΛ. ¹³ Dai
isami oidacami caΛca Λliadagi Diuusi ñiooquidΛ
dai sΛΛlicΛdΛ ipΛliadagi isDiuusi soiñagi vai
gΛniibΛstacan tadacagi Λgai aidΛ gia gΛniibΛstacan
tadacamu Λgai. Dai ismaicaΛca Λliada Λgai aidΛ
gia maitΛniibΛstacan tadacamu Λgai. ¹⁴ Dai
mΛsiaaco maitΛnmiadΛgida agadagi dai tomali
maitΛncaΛca Λliadagi vΛrai vυvaaqui abiaadΛrΛ
dai gigigida ΛdΛvΛΛrai gΛnΛΛcasuaiñdΛrΛ vai
poduucai maatΛna Λoodami ismaicΛΛga idui.
¹⁵ SΛΛlicΛdΛ angΛnaagidi sai siΛΛscadΛ Diuusi
nΛidagi ismaacΛdΛ ΛrcΛΛga ivuaadami dai
ismaacΛdΛ ΛrmaicΛΛga ivuaadami vaamioma
soimaasi taatatuldamu Λgai Λoodami ismaacΛdΛ

maitΛnmiaadΛgidagi siΛoodami ismaacΛdΛ
SodoomΛrΛ dai GomoorΛrΛ oidacatadai.

16 GΛnootosai aanΛ Λoodami saagida dai
ΛΛmoco aliΛ oomaliga dai soimaasi gΛntaatatulda
agai poduucai isduucai sΛsΛyi soivueeyi
cañiiru. CΛga avΛr gΛntΛtΛgitoca dai cΛga
tuutiaca vΛascatai vui. 17 DΛmos aapimΛ
gΛagagai mΛsΛjΛagi gΛnnuucadacagi, gΛntΛΛgida
magai dudunucami dai gΛngΛgΛgΛtudamu
aapimΛ quiquiupiΛrΛ. 18 Dai asta vaama
gΛntutusadamu oodami tΛtΛaanΛdami vuidΛrΛ
dai raraí vuidΛrΛ giñvaavoitudaitai aapimΛ,
poduucai istutiadamu aapimΛ isgiñaagadagi
Λgai vuitapi dai Λgai ismaacΛdΛ maitΛrjudidíu
vuitapi ΛpΛ. 19-20 DΛmos mΛsiΛascadΛ vaama
gΛntutusadagi aapimΛ dudunucamiΛrΛ maitavΛr
vuaam ΛnΛliada maimaatΛcatai istΛiyagi. Diuusi
IbΛadΛ gΛnsoicΛdamu vΛrai aagada mΛstumaasi
tΛgitocagi amaasi.

21 Dai oodami gatΛtΛgiada agai Λgi
gΛnsusuuculi dai gΛnsiisiagi dudunucamiΛrΛ
mΛsai coodaiña, dai dΛdΛdΛ gatΛtΛgiada agai Λgi
gΛnmaamara, dai maamaradΛ vuidΛrΛ vΛtΛca
agai gΛndΛdΛ dai gatΛaanΛdamu coodaragai ΛpΛ.
22 Dai vΛsi oidigi daama oidacami gΛncΛdada
agai giñvaavoitudaitai aapimΛ. DΛmos sioorΛ
apiagiñvaavoitudadagi siΛascadΛ uucami oidacagi
oidigi daama Λgai cΛgacΛrΛ vuvaaquimu.
23 MΛsiΛascadΛ soimaasi gΛntaatamituldiadagi
Λmo ali quiiyΛrΛ iimivurai sibΛacoga Λmai ali
quiiyΛrΛ. SΛlicΛdΛ angΛnaagidi sai maiquiaa

naatocai iimia agai aapimΛ vΛΛsi aali quiiquidΛrΛ
 Λjudidíu sidivimu aanΛ ismaacΛdΛ viaa Λmo
 sΛΛlicami.

²⁴ Tomali Λmo mamaatΛrdami maivaamioma
 maatΛ siΛmaatΛ gamamaatΛtuldiadami
 dai tomali Λmo piooñi maivaamioma
 gataaanΛi siΛΛsi gataaanΛi gataaanΛdami.

²⁵ Isoimaasi taatamadagi ΛmamaatΛtuldiadami
 ΛmamaatΛrdamigadΛ ΛpΛ soimaa taatamaiña.
 Dai issoimaasi taatamadagi gataaanΛdamiga
 ΛpiooñigadΛ soimaasi taatamaiña ΛpΛ cascΛdΛ
 aapimΛ soimaasi taatamadamu ΛpΛ Λpan duucai
 aanΛ. Λoodami Diaavora giñaagaiña dai vaamioma
 galnaasi ñiooqui gΛnaagiadamu Λgai aapimΛ
 giñmamaatΛrdamiga.

²⁶ DΛmos maitavΛr ΛΛbiada Λoodami ismaacΛdΛ
 soimaasi gΛnduiña aliadagi. CΛΛ maatΛ Diuusi
 vΛΛsi istumaasi iduñia aliada Λgai aapimΛ gΛnvui
 dai Diuusi maasiuldamu vΛΛsi gomaasi siΛΛscadΛ
 nΛidagi Λgai ismaacΛdΛ ΛrcΛΛga ivuaadami dai
 ismaacΛdΛ ΛrmaicΛΛga ivuaadami. ²⁷ VΛΛsi is-
 maacΛdΛ gΛnaagidi aanΛ Λgi daraajatai aatΛmΛ
 aagidavurai aapimΛ Λoodami vΛΛsi aipacoga oida-
 cami. ²⁸ MaitavΛr ΛΛbiada Λgai ismaacΛdΛ mu-
 mueeyi gatuucuga dΛmos maitistutuidi ismuaagi
 gaibΛdaga. BaiyomavΛr ΛΛbiada Diuusi ismaacΛdΛ
 istutuidi isotosagi gaibΛdaga ΛΛmadu gatuucuga
 mΛΛca siaaco oidaga ΛDiaavora.

²⁹⁻³¹ CΛΛ maatΛ aapimΛ isgΛgaagarai gooca uju-
 urugi Λmo sintaavucΛdΛ dΛmos Diuusi vΛΛscΛrΛ
 nuucadacana. Λoodami maitistutuidi ismuaagi
 tomali Λmo urugi maimaacacai oigaragai Diuusi.

Dai Diuusi vaamioma gannuucada aapim Δ si Δ ujuurugi casc Δ Δ maitav Δ r duduaadicuda Diuusi gannuucadaca agai. Diuusi maata v Δ ascatai asta si Δ Δ j Δ quidu Δ Δ madutai cuucupad Δ .

³² V Δ ascatai ismaac Δ Δ g Δ nmaasiuldagi oodami vuitapi isgiñvaavoitudai aan Δ Δ Δ p Δ aagamu giñooga vuitapi ismaac Δ Δ t Δ vaagi Δ r Δ daja is Δ gai Δ r giñmaamara. ³³ Dai ismaac Δ Δ giñ Δ stocadagi oodami vuitapi aan Δ aagamu Diuusi g Δ rooga vuitapi ismaac Δ Δ t Δ vaagi Δ r Δ daja sai Δ gai mait Δ r giñmaamara.

³⁴ Maitav Δ r pov Δ n Δ liada aapim Δ ansai aan Δ divia sai siooma oidacana v Δ asi oodami maitav Δ r vaavoi baiyoma divia aan Δ vai oidacana cocodi. Ismaac Δ Δ maitiñvaavoitudai cocoadamu Δ gai ismaac Δ Δ giñvaavoitudai. ³⁵ Is Δ mo c Δ Δ li giñvaavoitudagi marad Δ vuid Δ r Δ caat Δ camu. Dai is Δ mo ooqui giñvaavoitudagi ooqui marad Δ vuid Δ r Δ caat Δ camu. Dai is Δ mo ooqui giñvaavoitudagi caasd Δ Δ Δ vuid Δ r Δ caat Δ camu. ³⁶ Dai poduucai aipaco g Δ nvpui v Δ Δ t Δ camu Δ oodami Δ Δ gi g Δ naadunum Δ .

³⁷ Tomasioor Δ sioor Δ maitiñvaavoituda Δ liadagi baamucai d Δ Δ Δ maimaaquimu aan Δ oigaragai is Δ r giñmamaat Δ r damicagi dai tomasioor Δ sioor Δ maitiñvaavoituda Δ liadagi baacoicai maamarad Δ maitip Δ lidityai isgiñvaavoitudagi oogad Δ maimaaquimu aan Δ oigaragai is Δ r giñmamaat Δ r damicagi. ³⁸ Dai sioor Δ maibaig Δ ducagi isoimaa taatagi dai asta muquiagi Δ mo curusiaba

giñvaavoitudaitai maimaaquimu aanΛ oigaragai isagai ΔrgiñmamaatΛrdamicagi. ³⁹ Dai sioorΛ giñvaavoitudadagi vai cascΛΔΛ Λoodami muaagi Δgai Diuusi ΛΛmadu oidacamu tomastuigaco dΛmos sioorΛ duaadicudagi mΛsmuaagi dai cascΛΔΛ pocaitiadagi sai maitiñvaavoitudai Δgai gia maiimimu Diuusi ΛΛmadu tΛvaagiamu.

⁴⁰ Dai sioorΛ ΛΛgidityai gΛncaΛcagi aapimΛ Δgai ΛΛgidityai giñcaΛ aanΛ ΛΛpΛ dai sioorΛ ΛΛgidityai giñcaΛ aanΛ Δgai ΛΛgidityai caΛ gΛrooga ismaacΛΔΛ giñootoi. ⁴¹ Dai sioorΛ ΛΛgidityai caΛ Λmo Diuusi ñiooquituldiadamigadΛ Diuusi ootosadΛcatai Δgai, Δgai ismaacΛΔΛ ΛΛgidityai caΛ Diuusi maaquimu Λmo istumaasi Δpan duucai gΛñiooquituldiadamiga. Dai sioorΛ ΛΛgidityai caΛ Λmoco ismaacΛΔΛ siaa duutudai Diuusi, siaa duutudaitai Δgai Diuusi, Diuusi maaquimu Λmo istumaasi cΛΛgaducami poduucai isduucai maa Δgai ismaacΛΔΛ siaa duutudai Diuusi. ⁴² Dai tomasioorΛ sioorΛ baigΛΛliaracΛΔΛ vasidagi Λmo avΛsi suudagi Λmoco ismaacΛΔΛ giñvaavoitudai, giñΛΛgidityai caΛ Δgai sΛΛlicΛΔΛ Diuusi maaquimu Δgai Λmo istumaasi cΛΛgaducami, tomasi mosvasidagi Λmo avΛsi suudagi —gΛrtΛtΛdai ΔSuusi.

11

¹ Dai aidΛsi naatocai gΛrmaamatΛtuli ΔSuusi aatΛmΛ mamatΛrdamigadΛ iji abiaadΛrΛ dai aagida ragai Diuusi ñiooquidΛ vΛΛsi aipaco sicoli oidacami.

² ΔVuaana ismaacΛΔ vapaconaitadai Δoodami ΔgΛΛ aqui JordáñiΔΔ maisacariΔΔ daacatadai dai mai vΛΔsi istumaasi ivuaadatadai ΔSuusi. Amaasi ootoi gooca gΔmamaatΔrdamiga siaaco daacatadai ΔSuusi ³ sai tΔcacana sabai Δgai sΔΔlicΔΔ ΔΔCristo ismaacΔΔ viaacatadai isdiviagi sabai gΔaagai isnΔΔracagi Δmai.

⁴ TaidΔ ΔSuusi aa noragi daidΔ itΔΔdai:

—MΔΔcavΔr aagida ΔVuaana vΛΔsi mΔstuma nΔidi dai caΔ. ⁵ Dai aagidavurai isducatai ismaacΔΔ mainΔΔaitadai casi istutuidi isnΔaadagi dai ismaacΔΔ maiajioopaitadai caajioopai, dai ismaacΔΔ viaacatadai gococodagai ismaacΔΔ duvaldi gatuucuga duduaadΔi, dai ismaacΔΔ maitΔΔcaidacatadai catΔΔcaidaga, dai coidadΔ duduaacarΔi dai soituutuigami vΛΔsi gΔmamaatΔtuldi isducatai cΔΔgacΔΔ gΔvuvacΔi. ⁶ BaigΔΔliadamu siorΔ apiagiñvaavoitudadagi —tΔΔdai ΔSuusi.

⁷ Dai aidΔsi caiji Δgai ismaacΔΔ ootoi ΔVuaana taidΔ ΔSuusi gΔaagacai aagidi Δoodami aagитай ΔVuaana dai potΔΔdai Δgai Δoodami:

—AapimΔ iji mΔΔ oidigana siaaco daacatadai ΔVuaana. AapimΔ maatΔcatadai sai Δgai maitΔΔmoco ismaacΔΔ aagai Δmo istumaasi dai Δma maasi ivueeyi. ⁸ AapimΔ iji mΔΔca siaaco daacatadai ΔVuaana. AapimΔ maatΔcatadai sai Δgai maitΔΔmoco ismaacΔΔ cΔΔga dadapacami yuucustai. AapimΔ cΔΔga maatΔ sai ismaacΔΔ cΔΔga dadapacami yuucustai cΔcΔΔgaducami quiiquiΔΔ oidaga gΔgar raí baabaquidΔΔ. ⁹ AapimΔ iji mΔΔ oidigana nΔida Δlidityai Δmo Diuusi ñiooquituldiadamigadΔ dai sΔΔlicΔΔ

angnaagidi sai Vuaana aa duiñdadΛ vaamioma namΛga siΛ aa duiñdadΛ vΛΛsi Λгаа Diuusi ñiñiooquituldiadamigadΛ. ¹⁰ Diuusi ñiooquidΛrΛ pocaiti aagaitai ΛVuaana:

Ootosamu aanΛ Λmo ootosicami aapi Cristo gΛbaitΛqui vai Λgai aagidana Λoodami sai divia agai aapi daidΛ Λoodami Λma duucaı gΛntΛgitomu dai camaisoimaasi ivuaadamu.

Ascaiti Diuusi. ¹¹ SΛΛlicadΛ angnaagidi sai vΛΛsi oodami saagidaiñdΛrΛ ΛVuaana ismaacΛdΛ vapaconaitadai Λoodami viaa goaa duiñdagai ismaacΛdΛ vaamioma namΛga sitomasmaascΛdΛ oodami aa duiñdadΛ, dΛmos vaamioma baigΛnΛlidi Λgai ismaacΛdΛ giñnΛidi dai giñvaavoitudai siΛVuaana.

¹² AidΛsi divia ΛVuaana ismaacΛdΛ vapacoi Λoodami abiaadΛrΛ Λoodami gΛnaajagai vaavoituda aliditai gocΛΛgaducΛdΛ ñiooqui isducatai Diuusi soicΛi oodami sai cΛΛga gΛntΛgitocana.

¹³ AidΛsi maiquia divia ΛVuaana Moseesacaru ΛΛmadu Λгаа Diuusi ñiñiooquituldiadamigadΛ aagidi gΛrΛΛqui aaduñicaru dai ooja liivruΛrΛ isducatai Diuusi divia agaitadai dai gatΛaanΛda agaitadai tami oidigi daama Λmo imidagai.

¹⁴ Dai isaapimΛ vaavoitudagi istumaasi gΛnaagidi aanΛ aidΛ gia maatΛmu aapimΛ isΛrvaavoı isΛVuaana ΛpΛga divia iñsaanΛ dai gaaagidimi ansai aanΛ gooquiΛrioma divia iñagaitadai. Λgai idui Λaa duiñdagai ismaacΛdΛ Diuusi ñiñiooquituldiadamigadΛ aagidi ΛΛquioma Eliiasicaru isiduñia agaitadai. ¹⁵ CΛΛgavΛr gΛntΛgito caΛca aapimΛ istumaasi gΛnaagidi aanΛ.

16 Sivi g_Λnaagidamu aan_Λ istumaasi _Λpan ducami _Λoodami sividad_Λ. _Λgai _Λpan ducami _Λaali ismaac_Λd_Λ plaas_Λr_Λ gat_Λt_Λv_Λiñ_Λ dai iñ_Λoquidiñ_Λ g_Λaaduñ_Λ daid_Λ it_Λt_Λdaiñ_Λ: 17 “Iiva aat_Λm_Λ muusicoc_Λd_Λ m_Λtai maitatuutudai. Susuañ_Λ aat_Λm_Λ m_Λtai aapim_Λ maisoig_Λn_Λli”, ast_Λt_Λdaiñ_Λ. 18 Diviacai Vuaana _Λgai ismaac_Λd_Λ vapaconai _Λoodami dai _Λgai ali_Λ duudatai gayunanduiñ_Λ dai tomali _Λmo imidagai maitay_Λdana istumaasi navamudaga. Mai aapim_Λ pocaitiñ_Λ sai _Λgai viaa _Λmo Diaavora t_Λaañ_Λicarud_Λ. 19 Dai diviacai aan_Λ ismaac_Λd_Λ viaa _Λmo s_Λalicami dai maiduudatai gayunandui dai gayi_Λyi mai pocaiti aapim_Λ giñ_Λparunaitai ansaid_Λ _Λrtuu naac_Λdami dai iit_Λracami tomasi tomali _Λmo imidagai mainavamucurui aan_Λ, dai ansaid_Λ _Λraduud_Λ tumiñ_Λsi vuudami dai aa soimaasi ivuaadami. V_Λasc_Λr_Λ maimaat_Λ n_Λidi aapim_Λ isducatai Diuusi g_Λrsoi Vuaana _Λmadu aan_Λ sai maat_Λna aat_Λm_Λ istumaasi g_Λaagai t_Λsiduñ_Λiagi —t_Λt_Λdai _ΛSuusi.

20 Amaasi _ΛSuusi g_Λaagacai aagidi _Λoodami si_Λ soimaasi ivuaadana Corasiiñ_Λi_Λr_Λ oidacami dai Betasaid_Λr_Λ oidacami dai si_Λ soimaa taata _Λgai _Λgai. _Λsuusi ivuaadana mui naana maasi g_Λg_Λrducami Corasiiñ_Λi_Λr_Λ dai Betasaid_Λr_Λ tai v_Λasc_Λr_Λ mai_Λma duuca g_Λnt_Λt_Λgito dai apiasoimaasi ivueeyi ami oidacami casc_Λd_Λ _ΛSuusi bagaimi daid_Λ it_Λt_Λdai:

21 —Soogigi aapim_Λ Corasiiñ_Λi_Λr_Λ oidacami dai Betasaid_Λr_Λ oidacami si_Λ soimaa taatamu aapim_Λ. _Λoodami ismaac_Λd_Λ Tiiror_Λr_Λ dai Sidooni_Λr_Λ oidacata dai maitarjudid_Λu dai maivaavoitudai Diuusi. Ist_Λgimudai _Λgai istumaasi g_Λg_Λrducami m_Λsmaasi t_Λ aapim_Λ

Agai gia ama duucaí gantatagitomudai dai camaisoimaasi ivuaadamudai dai gnaadamudai yuucusi tutuucucami dai gancocomavadamudai mataicada dai poduucai tagidamudai aa oodami iscaama duucaí gantatagito dai camaisoimassi ivuaada agai. ²² Damos siascada Diuusi naidagi ismaacada arcaga ivuaadami dai ismaacada armaicaga ivuaadami vaamioma soimaasi gantaatatuldamu agai aapima siatiiroara dai Sidooniarai oidacami. ²³ Dai aapima judidíu Capernaumarai oidacami povai analidi masai iimia agai Diuusi amadu baiyoma maiimia agai Diaavora amadu. Aoodami ismaacada Sodoomara oidaga maitarjudidíu dai maivaavoitudai Diuusi damos isagai tagimudai istumaasi gagarducami masmaasi ta aapima aidá gia Diuusi maiugitudamudai Sodoomara oidacami quiaa oidacamudai oodami Sodoomara. ²⁴ Damos siascada Diuusi naidagi ismaacada arcaga ivuaadami dai ismaacada armaicaga ivuaadami vaamioma soimaasi gantaatatuldamu agai aapima siasodoomara oidacami —tatadai asuusi.

²⁵ Amaasi asuusi potatadai Diuusi gaooaga:

—Giñooa aaná gia sállicada siaa gaduutudai aapi aparbaitacaacami tavaagiara dai oidigi daama. Aapi apatmaimaatatuli idi maasi ismaacada polidi isarsastudugami, aapi maatatuli mosaca agai ismaacada maatia lidí gamamaatatuldaraga. ²⁶ Cagaduava giñooa poduucai ipali aapi dai poduucai idui —tatadai asuusi gaooaga.

²⁷ Dai apiamamaatatuldi asuusi aoodami dai potatadai:

—Giñooca giñmaa vΛΛsiaΛcatai. AanΛ arDiuusi maradΛ dai tomali Λmaadutai maicΛΛga giñmaatΛ mosΛca giñooca dai tomali Λmaadutai maicΛΛga maatΛ giñooca mosΛca aanΛ ismaacΛdΛ armaradΛ Λgai. Dai vΛΛscΛrΛ oidaga aa ismaacΛdΛ maatΛ giñooca mosΛca Λgai ismaacΛdΛ aanΛ ipΛlidi sai maatΛna. ²⁸⁻²⁹ VΛΛscatai aapimΛ ismaacΛdΛ caoojogi ΛΛgiditai mamaatΛtuldaragadΛ ismaacΛdΛ gamamaatΛtuldi quiquiuupiΛrΛ, aapimΛ maitΛniibΛstacan tadaga gΛniibΛdaga gomaasicΛdΛ, giñvaavoitudavurai dai giñdagito nai aanΛ gΛnmamaatΛtuldiadagi dai ΛΛgiadavurai istumaasi gΛnmamaatΛtuldiada aanΛ. AanΛ maioojodai giñmamaatΛrdamiga dai maigΛΛducΛdΛ giñlidi aanΛ dai gΛniibΛstacan taadacamu aapimΛ. ³⁰ Maisijaiga isΛΛgiada aapimΛ giñmamaatΛtuldaraga —tΛtΛdai ΛSuusi.

12

¹ Amo imidagai ibΛstaragai tasΛrΛ Λsicami saagida imΛitadai ΛSuusi tΛtai aatΛmΛ mamaatΛrdamigadΛ vaiñcumaimi tΛligi muuradΛ dai garnoonovicΛdΛ cΛlivaimi aatΛmΛ dai cuumimi. ² Vai Λmoco Λfariseo tΛΛgacai gomaasi potΛtΛdai Λgai ΛSuusi:

—Dañi gΛmamaatΛrdamiga ivueeyi aa duiñdagai ismaacΛdΛ maitipu oigaragai isivuaadagi ibΛstaragai tasΛrΛ —tΛtΛdai Λfariseo.

³ DΛmos ΛSuusi potΛtΛdai:

—CanΛidi aapimΛ Λoojai siaaco aagai ismaasi idui Davicaru Λmo imidagai aidΛsi Λgai ΛΛmadu aaduñdΛ biuugicoi. ⁴ Vaa Λgai ΛquiiyΛrΛ

siaaco siaa duutudaiña g_ΛΛ_Λqui aaduñicaru Diuusi dai uu _Λpaana daasdarad_Λ Diuusi ismaac_ΛΔ_Λ _ΛΛgi papaali viaacatadai oigaragai iscuaadagi _ΛΛgi poduucai viituli Moseesacaru casc_ΛΔ_Λ. Tai v_ΛΛsc_Λr_Λ vui Davicaru dai uu dai gomaasi mait_Λrsoimaascami. ⁵ Si_Λp_Λ can_Λidi aapim_Λ oojai siaaco oojisi Moseesacaru s_ΛΛlicamigad_Λ said_Λ _Λpapaali _Λg_ΛΛ quiuupaigad_Λr_Λ judidíu aata vuaadana ib_Λstaragai tas_Λr_Λ dai gomaasi mait_Λrsoimaascami. ⁶ D_Λmos aan_Λ ang_Λnaagidi sai aan_Λ cadivia dai vaamioma g_Λaagai aan_Λ si_Λdudunucami _Λg_ΛΛ quiuupi_Λr_Λ. ⁷ Aapim_Λ maimaata_Λ ca_Λ ist_Λiya _Λlidi idi ñiooqui Diuusi ñiooquid_Λr_Λ ismaac_ΛΔ_Λ pocaiti: “Aan_Λ ip_Λlidi isaapim_Λ soig_ΛΛ_Λliadagi aac_ΛΔ_Λ maisiu mos_Λcaasi giñdadaadiadagi naana maasi istumaasi dai coodadagi tutuuru dai sisiivatu dai giñdadasdiadagi”, ascaiti Diuusi. Ismaat_Λ ca_Λcamudai aapim_Λ gomaasi aid_Λ gia maig_ΛΛpi_Λr_Λ vuupadamudai giñmamaat_Λr_Λdamiga. Goovai maitivueeyi tomali _Λmo istumaasi soimaascami. ⁸ Aan_Λ viaa _Λmo s_ΛΛlicaami casc_ΛΔ_Λ viaa aan_Λ s_ΛΛlicami isaagagi istumaasi _Λp_Λduñiagi ib_Λstaragai tas_Λr_Λ —t_Λt_Λdai _ΛSuusi.

⁹ Amaasi ii _ΛSuusi abiaad_Λr_Λ dai vaa _Λg_ΛΛ quiuupaigad_Λr_Λ judidíu. ¹⁰ Vai ami c_Λaacatadai _Λmo c_ΛΛli ismaac_ΛΔ_Λ gaquisapicatadai _Λmo novid_Λ, vaid_Λ _Λfariseo gaagaitadai istuuc_ΛΔ_Λ g_ΛΛpi_Λr_Λ vuaajagi _ΛSuusi dai t_Λcacai dai pot_Λt_Λdai:

—¿Oidagasi oigaragai isduaaidagi _Λmo coocoad_Λ ib_Λstaragai tas_Λr_Λ cho sio?— t_Λt_Λdai _Λfariseo.

¹¹ Taid_Λ _ΛSuusi aa noragi dai pot_Λt_Λdai:

—¿Maacada aapima maiotoma vañigidana gansoiga cañiiru issibacai daccara gasiagi agai tomasi aribastaragai tasara? ¹² Dai amo oodami vaamioma namaga isamo cañiiru. Poduucai tudu oidaga oigaragai isivuaadagi amo istumaasi cagaducami ibastaragai tasara —tatadai asuusi.

¹³ Amaasi potatadai asuusi acalli:

—Giñuuliñdañi ganovi —atadai.

Dai mosuuliñi agai ganovi tai cacaga duaadicami vii anpan duucai agamai novida.

¹⁴ Amaasi vuvaaja afariseo abiaadara daida icaiti:

—Isducatai iduñimu aatama dai muaamu gosuusi —ascaiti.

¹⁵ Dai aidasi maí asuusi gomaasi, ii abiaadara tai mui oodami oi. Taida asuusi duduaadi vasi acococoidada. ¹⁶ Dai aagidi agai oodami sai maiaagaiña siora agai. ¹⁷ Aidasi anpani gomaasi aidanpani ismaacada oja Isaiá sai pocaiti Diusi:

¹⁸ Idi argiñpioñiga ismaacada acovusaitu ana. Dai alia oigadai ana goovai dai baigiñlidi goocada.

Giñibadaga imia agai goovai amadu.

Dai goovai aagida agai oodami ismaacada maitarjudidíu sai Diusi oigaldi soimaasi ivuaadami.

¹⁹ Dai goovai maicocoaada agai oodami dai maiiñacada agai caayana.

²⁰ Dai duduaaidiada agai acococoidada dai cagacara vuvaida agai soimaasi ivuaadami.

Dai amo imidagai goovai taiyara daituda agai adiaavora siaaco tomastuigaco macana.

21 Dai ʌgai ismaacʌdʌ maitʌrjudidíu vaavoituda ʌgai istumaasi aagai giñpiooñiga dai poduucai tomastuigaco Diuusi ʌʌmadu daraaja ʌgai.

Ascaiti Diuusi, asduu ooja Isaía.

22 Amaasi mʌtai vaidacai ʌmo cʌʌli mainʌadami dai muudugami mʌʌca siaaco daacatadai ʌSuusi. ʌcʌʌli viaacatadai ʌmo Diaavora tʌaañicarudʌ taidʌ ʌSuusi duaadi ʌmuudu tai ʌgai istui isñiooquiagi. 23 Taidʌ ʌoodami maitʌʌ isducatai gʌntʌtʌʌgituagi tʌʌgacai gomaasi, daidʌ icaiti:

—Davicularu cajiudadʌ lienʌ goovai ismaacʌdʌ catʌvʌpi ʌpʌdui isnʌnʌra aatʌmʌ, ismaacʌdʌ Diuusi daasa ʌgai saidʌ ʌrraícana ʌpan duucai gʌraduuñi Davicularu ʌrraícataidai —ascaiti ʌoodami.

24 Dʌmos aidʌsi ʌfariseo caʌ gomaasi pocaiti:

—Idi cʌʌli vuvaidi Diaavora tʌtʌaañicarudʌ Diaavora guvucadadʌcʌdʌ —ascaiti ʌfariseo.

25 Dʌmos ʌSuusi maatʌcatadai istumaasi gʌntʌtʌgitoitadai ʌgai dai potʌtʌdai:

—Isʌdudunucami mosaipaco gʌncocoadagi camaitistutuidi isapiagataʌaanʌdagi, isaipaco gʌncocoadagi ʌmapʌcʌrʌ oidacami ugitimu ʌoodami dai baabaquidʌ suuligimu. Dai isaipaco gʌncocoadagi ʌmo adunumʌ vʌʌsi ugitimu ʌgai. 26 Poduucai ʌpʌ isʌDiaavora ʌʌgi vuvaidagi Diaavora tʌtʌaañicarudʌ poduucai isduucai icaiti aapimʌ ʌgai poduucai ʌʌgi gʌcocodagi otoma camaitataʌaanʌdan tada ʌgai.

27 Aapimʌ pocaiti ansai aanʌ vuvaidi Diaavora tʌtʌaañicarudʌ Diaavora guvucadadʌcʌdʌ.

Siarvaavoicamudai isDiaavora guvucadadΛCΛΔΛ vuvaidi aanΛ Diaavora tΛtΛaañicarudΛ aidΛ gia aapimΛ gΛnaaduñi vuvaidi Diaavora tΛtΛaañicarudΛ Diaavora guvucadadΛCΛΔΛ ΛpΛ. Λgi Λgai gΛnaagidamu ismaitarvaavoi isDiaavora guvucadadΛCΛΔΛ vuvaidi Diaavora tΛtΛaañicarudΛ aanΛ Λmadu Λgai. ²⁸ Baiyoma Diuusi IbΛadΛ guvucadadΛCΛΔΛ vuvaidi aanΛ Diaavora tΛtΛaañicarudΛ dai poduucai CΛΛ maatΛ aapimΛ iscaayi istuigaco Diuusi soicΛda Λgai oodami sai CΛΛgacΛrΛ oidacana.

²⁹ Suusi Cristo vaamioma viaa guvucadagai isΛDiaavora cascΛdΛ istui isvuvaidagi Diaavora tΛtΛaañicarudΛ oodamiaiñdΛrΛ.

³⁰ SioorΛ maitiñvaavoitudadagi Λgai giñvuidΛrΛ vΛΛtΛ, sioorΛ maitiñsoiña aagiadagi Λoodami isducatai CΛΛgacΛrΛ vuvaquia Λgai, Λgai sobicΛi sai maivaavoitudana dai maicΛΛgacΛrΛ vuvacΛna.

³¹ CascΛdΛ aanΛ angΛnaagidi sai vΛΛsi istumaasi soimaascami ismaacΛdΛ ivueeyi Λoodami gΛoigΛldi dai vΛΛsi istumaasi galnaasi ismaacΛdΛ aagadagi oodami gΛoigΛldi dΛmos sioorΛ soimaasi ñiooqui aagadagi Diuusi IbΛadΛ vui Λgai gia maiviaa gΛoigΛldaraga. ³² Dai tomasioorΛ ismaacΛdΛ giñvui ñioocadagi aanΛ ismaacΛdΛ viaa Λmo sΛalicami Λgai gΛoigΛldi dΛmos sioorΛ soimaasi ñiooqui aagadagi Diuusi IbΛadΛ vui Λgai gia maiviaa gΛoigΛldaraga tomali Λmo imidagai.

³³ IspoΛlidi aapimΛ ansai aanΛ ivueeyi Diaavora aa duiñdadΛ mosavΛr gΛntΛgito nΛijada aapimΛ istumaasi ivueeyi aanΛ dai poduucai maatΛmu aapimΛ sai istumaasi ivueeyi aanΛ ΛrDiuusi aa

duiñdadΛ maisiu ΛDiaavora aa duiñdadΛ. Poduucai isduucai Λmo uusi cΛΛgaducami cΛΛgaducami iibiatai dai Λmo uusi maicΛΛgaducami maicΛΛgaducami iibiatai. VΛΛsi uusi cΛΛga gΛmaatΛ iibiadΛrΛ. ³⁴ AapimΛ ivuaadana naana maasi soimaascami. SiaadΛrΛ istuidΛna aapimΛ isaagagi Λmo istumaasi cΛΛgaducami soimaasi ivuaadatai. VΛΛsi ismaacΛdΛ aagai Λmo oodami ibΛadΛaiñdΛrΛ vusacΛi. ³⁵ Λmo cΛΛli cΛΛ tuigacami viaa naana maasi cΛcΛΛgaducami gΛibΛdagΛrΛ cascΛdΛ aagai naana maasi cΛcΛΛgaducami. Dai Λmo cΛΛli maicΛΛ tuigacami viaa naana maasi soimamaascami gΛibΛdagΛrΛ cascΛdΛ aagaiña Λgai naana maasi soimamaascami. ³⁶⁻³⁷ Dai aana angΛnaagidi sai siΛΛscadΛ Diuusi nΛidagi ismaacΛdΛ rrcΛΛga ivuaadami dai ismaacΛdΛ rmaicΛΛga ivuaadami Λgai soimaa taatatuldamu vΛΛscatai ismaacΛdΛ galnaasi ñiocoai, dai Diuusi maisoimaa taatatuldamu ismaacΛdΛ cΛΛga ñiocoai —tΛtΛdai ΛSuusi.

³⁸ Amaasi ΛΛmoco Λfariseo ΛΛmadu ΛmamaatΛtuldiadami Diuusi sΛΛlicamigadΛ potΛtΛdai Λgai ΛSuusi:

—MamaatΛtuldiadami nΛida rΛrΛlidi aatΛmΛ siduñia aapi Λmo istumaasi gΛducami —tΛtΛdai.

³⁹ TaidΛ ΛSuusi aa noragi daidΛ itΛtΛdai:

—Λoodami maicΛΛga tuutiacami giñaaagidi ansaidΛ iduuna Λmo istumaasi gΛducami Λgai vuitapi dΛmos maitΛΛgimu Λgai Λmai istumaasi gΛducami mosΛca Λistumaasi gΛducΛdΛ ismaacΛdΛ idui Diuusi ootosacai Joonasi gaamu Ñiñiviamu.

⁴⁰ Dai poduucai isduucai Joonasi Λraana

daacatadai avatopa gducada vaica tasai dai vaica tucagi poduucai aan ismaacada viaa amo samicami yaasapicamu vaica tasai dai vaica tucagi. ⁴¹ Dai siascada caiyagi istuigaco Diuusi naida agadagi oodami sividada ismaacada arcaga ivuaadami dai ismaacada armaicaga ivuaadami amaasi aagamu Diuusi sai ismaacada Niñivira oidacatadai qui maitargapira vatacami damos aapima gia samicada gpirava, Niñivira oidacami ama duucai gantagito dai camaisoimaasi ivuaada agai aidasi Joonasi aagidi Diuusi ñoquida cascada. Dai tami daja aan sivi dai vaamioma rtaanadami aan siJoonasi dai aapima maitiñagiditai ca. ⁴² Dai siascada caiyagi istuigaco Diuusi naida agadagi oodami sividada ismaacada arcaga ivuaadami dai ismaacada armaicaga ivuaadami amaasi aagamu Diuusi isooqui aquida ismaacada rbaitacaamicatadai ma Siipava caga gatagito agai macasdava divia dai caaca agai istumaasi aagai Salomoni ismaacada ramo taanadami saitudugami. Dai tami daja aan sivi dai vaamioma rtaanadami aan siSalomoni mai aapima maitiñagiditai ca —tadai Susi.

⁴³⁻⁴⁵ Aoodami sividada soimaasi ivuaadami rapan ducami amo cali ismaacada ibadarava daja amo Diaavora taañicaruda. Siascada Diaavora taañicaruda vuusiagi acaliaiñdava oidigana aimraiña dai gaagaiña siaaco gaibastagi dai siascada maitagia agai siaaco pova alidiña: “Apamu animiagi giñquiyamu iñsiadarava vuusai”, asalidiña. Dai siascada apamu ami divia

Agai dai tAtAgaiña ACALi ApAn duucaI AMo quiI
 siaaco maitiipu oidacami dai cAgA voisiquicami
 dai cAgA baiduñisicami. Dai amaasi Agai
 aimAraiña dai vuaapaiña APpA cuvaracami
 Diaavora tAtAañicarudA, ismaacAdA Arvaamioma
 soimaascami siAgai. Dai Agai AMadu VAsi
 Agaa vapacAiña ami cAlIARa dai ami oidacana
 dai poduucAI vaamioma soigA vuaadana Agai
 isvaasAquioma. PoduucAI APduuñimu APpA idi
 oodamicAdA sividadA soimaasi ivuaadami, Agai
 maitiñAAgiditai caA cascAdA —tAtAdai ASuusi.

46 DaidA ASuusi quiaa ñiooquiditadai Aoodami
 aidAsi ami dada ASuusi dAdAdA AMadu susuu-
 culidA. DAmos quiidigana guucacatadai Agai dai
 nAida Aliditadai ASuusi. 47 Tai Amoco aagidi ASuusi
 dai potAtAdai:

—GAdAada AMadu gAsusuuculi quiidigaiñdArA
 guuca dai gAaatagida Alidi —tAtAdai.

48 TaidA ASuusi aa noragi dai potAtAdai:

—VAscAtai cAgacArA vuvacAi giñvaavoitudaitai
 tomasi Argiñdaada dai giñsusuuculi —tAtAdai ASuusi.

49 Amaasi gArvui nAnAva ASuusi aatAmA ma-
 maatArdamigadA daidA itAtAdai Aoodami:

—Idi APpA Argiñaaduñi. 50 TomasiooR siooR
 ivuaadagi istumaasi ipAlidi gArrooga ismaacAdA
 tAvagiARa daja Agai APpA Argiñaaduñi —tAtAdai
 ASuusi.

13

1 Agai vaa tasARa ii Agai ami quiiyaiñdArA dai mAA
 gAA suudagi ugidiana daiva. 2 Tai mui oodami

g_Λn_Λmpagi ami siaaco daacatadai _ΛSuusi. Taid_Λ _ΛSuusi _Λmo vaarcu _Λraana vaa dai ami daiva. Tai v_{ΛΛ}si _Λoodami anaasi g_{ΛΛ} suudagi ugidiana vii. ³Tai naana maasi istumaasi mamaat_Λtuli _ΛSuusi cuentoc_Λd_Λ dai pot_Λt_Λdai:

—_Λmo _Λsadami ga_Λsimu ⁴dai ga_Λsaimi _Λgai tai chi_{ΛΛ}qui t_Λligi voi_γ_Λγ_Λ suuli tai dada ujuurugi dai uu. ⁵Tai aa t_Λligi ooodai saagida suuli siaaco maitiipucatatadai g_{ΛΛ}pi d_Λv_{ΛΛ}rai. Tai otoma vuvaja t_Λligi maituucavi d_Λv_{ΛΛ}r_Λcatadai _Λd_Λv_{ΛΛ}rai casc_Λd_Λ. ⁶Tai mosvuusai tasai tai gaquisa maitat_Λcatadai _Λgai casc_Λd_Λ. ⁷Aa t_Λligi vasoi saagida suuli taid_Λ _Λvasoi maidagito isg_Λliagi. ⁸Tai aa t_Λligi c_{ΛΛ}g_Λducami d_Λv_{ΛΛ}r_Λi_Λγ_Λ suuli dai g_{ΛΛ} dai c_{ΛΛ}ga iibaji asta _Λmo sientro litro vuvaja ali _Λmo litroaiñd_Λr_Λ. Dai aa vaicobai litro vuvaja _Λmo litroaiñd_Λr_Λ. Dai aa asta _Λmo coobai dan baivus_Λtaama litro vuvaja _Λmo litroaiñd_Λr_Λ. ⁹C_{ΛΛ}gav_Λr g_Λnt_Λgito ca_Λca aapim_Λ istumaasi g_Λnaagidi aan_Λ —t_Λt_Λdai _ΛSuusi.

¹⁰Amaasi aat_Λm_Λ mamaat_Λrdamigad_Λ _ΛSuusi miaad_Λr_Λ guuquiva dai t_Λcacai daid_Λ it_Λt_Λdai:

—¿Tui_γp_Λsi ñiooquidi gooodami cuentoc_Λd_Λ? —t_Λt_Λdai aat_Λm_Λ mamaat_Λrdamigad_Λ.

¹¹Tai _Λgai g_Λraa noragi dai pov_Λr_Λt_Λdai:

—Diuusi g_Λn_Λmaat_Λtuld_Λmu aapim_Λ m_Λstumaasi maimaata_Λ isducatai ip_Λlidi Diuusi issoic_Λdagi oodami sai c_{ΛΛ}gac_Λγ_Λ oidacana d_Λmos gogaa maiviaa oigaragai ismatiagi.

¹²Sioor_Λ b_{ΛΛ}j_Λi giññiooqui dai giñ_{ΛΛ}gidi _Λgai vaamioma maat_Λtuld_Λmu aan_Λ, dai sioor_Λ maib_{ΛΛ}j_Λi giññiooqui dai maitiñ_{ΛΛ}gidi tomasi

palaaipi maatΛ agai aanΛ vΛascara maitagitoldamu istumaasi maatΛ agai. ¹³ Cascada ganñiooquidi aanΛ cuentocada. Agai canidina istumaasi ivuaadana aanΛ dai maitipalidi isgiñvaavoitudagi dai cacacana istumaasi gamamaatΛtuldi aanΛ dai maitipalidi ismaatΛ caacagi. ¹⁴ Agaicada casi apadi ismaacada ooja Isaíacaru Diuusi ñiooquituldiadamigada dai pocaiti:

Caacamu aapimΛ Diuusi ñiooquida dΛmos tomali
Λmo imidagai maimaatΛ caacamu.

Naijadamu aapimΛ istumaasi ivueeyi Diuusi
dΛmos maimaatΛ naijadamu.

Ducami iscuupicagi ganvuupuji. AapimΛ
maitipalidi isvaavoitudagi cascada.

¹⁵ AapimΛ vuidara vΛata Diuusi.

Tomali maitantΛgito caΛ aapimΛ Diuusi ñiooquida.
Mainaijada alidi aapimΛ tomali maicaΛca alidi
tomali maiΛma duucaΛ gantΛΛgitua alidi dai
camaisoimaasi ivuaadagi isaanΛ cΛΛgacara
ganvuvaidana.

AstΛadai Diuusi IbadΛ ΛIsaía sai potΛna.

¹⁶ DΛmos Diuusi ganmaa oigaragai masai
aapimΛ giñmamaatΛrdamiga gia naidina naana
maasi istumaasi ismaacada ivueeyi aanΛ dai
masai cacana istumaasi gamamaatΛtuldi aanΛ
cascada baiganalidi aapimΛ. ¹⁷ SΛalicada gnaagidi
aanΛ sai mui Diuusi ñiñiooquituldiadamigada
dai aa oodami cΛΛ tuutiacami nΛida aliditadai
istumaasi nΛidi aapimΛ dΛmos mainΛidi. Agai
caΛca aliditadai dΛmos maicaΛ.

¹⁸ Caacavurai aapimΛ istΛiya iñalidi aanΛ
aagaitai Λsadam. ¹⁹ Ismaacada caΛ Diuusi

ñiooquidΔ ismaacΔdΔ aagai istumaasi Diuusi ipΔlidi issoiñagi oodami sai cΔΔgacΔrΔ oidacana dai maimaataΔ caΔ Δgai vaa ΔrΔgai daidΔ ΔrΔpan ducami ΔtΔligi ismaacΔdΔ voiyΔrΔ suuli. ΔDiaavora didivai dai maitΔgitoldi Diuusi ñiooquidΔ. ²⁰ DaidΔ ΔtΔligi ismaacΔdΔ ojoodai saagida suuli Δpan ducami Δoodami ismaacΔdΔ caΔcana Diuusi ñiooquidΔ dai cΔΔga baiganΔliaracΔdΔ ΔΔgidiña, ²¹ ΔΔmos maisiguupuacana Δgai vaavoidaragadΔ. Vaavoitudaiña χiΔΔqui tasai dai siΔΔscadΔ parunadagi aa vaavoitudaitai Δgai Diuusi ñiooquidΔ vai cadadagitoi ganvaavoidaraga. ²² DaidΔ ΔtΔligi ismaacΔdΔ vasoi saagida suuli Δgai Δpan ducami Δoodami ismaacΔdΔ caΔcana Diuusi ñiooquidΔ dai mostΔgitocana tumiñsiΔrΔ dai istumaasi tΔgito vΔΔsi tasai dai mui aa naana maasiΔrΔ dai poduucai maitivueeyi Δgai istumaasi Diuusi ipΔlidi dai Δpan ducami ΔtΔligi ismaacΔdΔ maiiibiatai. ²³ Δmos ΔtΔligi ismaacΔdΔ cΔΔga ΔvΔΔriΔrΔ suuli Δgai ΔrΔpan ducami Δoodami ismaacΔdΔ maataΔ caΔ Diuusi ñiooquidΔ dai mamaatΔtuldi aa Δgai ismaacΔdΔ vΔtΔmΔ mamaatarΔi Δgai Δgai daidΔ ΔrΔpan ducami iibiadΔ. ΔΔmoco ΔrΔpan ducami ΔtΔligi ismaacΔdΔ cΔΔga iibaji asta Δmo sientro litro vuvaja Δmo litroiñΔrΔ dai aa ΔrΔpan ducami ΔtΔligi ismaacΔdΔ iibaji vaicobai litro dai aa ΔrΔpan ducami ΔtΔligi ismaacΔdΔ iibaji Δmo coobai dan baivustaama litro —gΔrtΔtΔdai ΔSuusi.

— — —
²⁴ DaidΔ ΔSuusi gΔraagidi Δmai ñiooqui cuentocΔdΔ dai potΔtΔdai:

—Diuusi soicai oodami sai cΛga gΛntΛgitocana. Gomaasi Δpan ducami aidasi Δmo oodami Δi tΔligi cΛgaducami gΔΔVΛΛragΔΔ. ²⁵ Dai gooquiΔΔ coi Δgai Δmadu gΔpipiooñiga tai tucarΔ divia Δmo saayudΔ ΔsΔcami dai tΔligi saagida Δi Δgai vasoi dai Δpamu nora. ²⁶ Dai aidasi cagΔΔ ΔtΔligi dai muuradagai moguucacatadai Δvasoi ΔΔpΔ. ²⁷ Amaasi iji ΔpipiooñigadΔ dai mΔΔ aagidi gΔaamu dai potΔΔdai: “CΔliodami Δi aapi tΔligi cΛgaducami. ¿SiaadΔΔ vuvaja idi vasoi?” astΔΔdai. ²⁸ TaidΔ ΔamudΔ itΔΔdai: “Δmoco giñsaayu Δi gomaasi”, astΔΔdai. Amaasi ΔpipiooñigadΔ itΔΔdai: “¿IpΔlidipΔsi isiimia aatΔmΔ dai vooonagi Δvasoi?” astΔΔdai ΔpipiooñigadΔ. ²⁹ “Cho”, astΔΔdai Δgai. “Isvoopona aapimΔ Δvasoi vooonan tada aapimΔ ΔtΔligi ΔpΔ. ³⁰ BaiyomavΔr dagito vai vΔΔsi baigΔduuna vΔrai amaasi iimi dai ΔpΔga vooopona Δvasoi dai mΔida dai gooquiΔΔ vooopona ΔtΔligi dai baitua giñtroojogΔΔ”, astΔΔdai ΔamudΔ gΔpipiooñiga —tΔΔdai ΔSuusi.

³¹ DaidΔ ΔSuusi gΔraagidi Δmai ñiooqui cuentocΔΔ sai poduucai maatΔna Δoodami isducatai Diuusi ñiooquidΔ aipacoga imΔi oidigi daama dai potΔΔdai:

—Diuusi soicai oodami sai cΛga gΛntΛgitocana. Gomaasi ΔΔpan ducami istumaasi ΔpΔvueeyi ΔcaidΔ Δmo uusi ismaacΔΔ Δpa maasi coravi caidΔ ismaacΔΔ Δi Δmo oodami gΔΔVΛΛragana. ³² Goovai ΔraliducΔdioma uusi caidΔ oidigi daama ismaacΔΔ gΔΔsai. Vai gΔgΔΔ dai gΔgΔΔ mamartai. Dai asta ujuurugi daivΔi dai ami maamaradΔΔ coocosatai —gΔrtΔΔdai ΔSuusi.

³³ Daid_Λ _ΛSuusi g_Λraagidi _Λmai ñiooqui cuentoc_Λ_Δ _Λpp_Λ sai poduuc_Λai maat_Λna _Λoodami isducatai Diuusi ñiooquid_Λ aipaco im_Λi oidigi daama, dai pot_Λt_Λdai:

—Diuusi soic_Λi oodami sai c_Λga g_Λnt_Λt_Λgitocana, gomaasi _Λr_Λpan ducami navaiti ismaac_Λ_Δ v_Λanagi _Λmo ooqui vaica muuli t_Λligi tuicami tai copoda. V_Λasi tui saagida ii _Λnavaiti dai poduuc_Λai v_Λasi aipacoga oidigi daama im_Λi Diuusi ñiooquid_Λ —g_Λrt_Λt_Λdai _ΛSuusi.

³⁴ V_Λasi gomaasi aagidi _ΛSuusi _Λoodami cuentoc_Λ_Δ dai tomastuigaco mamaat_Λtuldiña _ΛSuusi _Λoodami cuentoc_Λ_Δ. ³⁵ Aid_Λsi poduuc_Λai ivuaadana _ΛSuusi poduuc_Λai _Λp_Λdui ismaac_Λ_Δ ooja Diuusi ñiñiooquituldiadamigad_Λ istumaasi aagai Diuusi dai pocaiti:

Ñiooquidamu aan_Λ _Λoodami cuentoc_Λ_Δ.
Aagidamu aan_Λ naan_Λ maasi istumaasi ismaac_Λ_Δ
maimaata tomali _Λmo oodami mos_Λagi
aan_Λ.
Asc_Λaiti Diuusi.

³⁶ Amaasi _ΛSuusi diosagi _Λoodami dai vaa _Λmo quiiy_Λr_Λ t_Λtai ami miaad_Λr_Λ guuquiva aat_Λm_Λ ma-maat_Λr_Δdamigad_Λ daid_Λ it_Λt_Λdai aat_Λm_Λ:

—G_Λraagidañi aapi ist_Λiya _Δlidi gocuento _Λvasoi ismaac_Λ_Δ g_Λli t_Λligi saagida —t_Λt_Λdai aat_Λm_Λ.

³⁷ Amaasi _ΛSuusi povai g_Λrt_Λt_Λdai:

—Aan_Λ ismaac_Λ_Δ viaa _Λmo s_Λallicami _Λr_Λpan ducami _Λgai ismaac_Λ_Δ _Λi _Λt_Λligi. ³⁸ Daid_Λ _Δv_Λarai _Λr_Λpan ducami _Λoidigi. Daid_Λ _Λt_Λligi

arapan ducami loodami ismaacada gandagito
 sai Diuusi soicaiña iscala ga gantatagitoca agai
 daida avasoi arapan ducami agai ismaacada iimia
 agai maa ca siaaco oidaga adiaavora. ³⁹ Daida
 ginsayu ismaacada li avasoi arapan ducami
 adiaavora. Ayoovaragai arapan ducami silascada
 ugitiagi oidigi. Dai apipioñi ismaacada voopoi
 atligi arapan ducami Diuusi talaañicaruda.
⁴⁰ Poduucai isduucai avasoi gavoopo dai gamamaji
 poduucai ara apadunia agai silascada ugitiagi
 oidigi. ⁴¹ Aana ismaacada viaa amo salicami
 ootosamu gintalaañicaru silpaidamu agai vasi
 soimaasi ivuaadami dai vascatai ismaacada
 soimaasi iduiñtildi aa vai covai vuvaidana agai
 sai camaiamadu daraajana agai ismaacada
 aana soicai sai calaga gantatagitocana. ⁴² Dai
 maa ca taiyara siaaco oidaga adiaavora ootosamu
 Diuusi agai sisuaanadamu agai dai alia soimaa
 taatacamu. ⁴³ Amaasi vascatai ismaacada ivueeyi
 istumaasi Diuusi ipalidi dadadacada agai agai
 aran duucai tasai maa ca siaaco gataaani Diuusi
 garooga. Calgavar gantagito ca ca istumaasi
 ganaagidi aana dai agiadavurai.

⁴⁴ Agai ismaacada ipalidi sai Diuusi soicaiña sai
 calaga gantatagitocana arapan ducami calli is-
 maacada tala tumiñsi yaasapicami amo dalvalliara,
 dai pamu yaasa anaasi. Dai baigalliditai imai dai
 gagara vasi istumaasi viaacata dai gasavalli
 adavallai.

⁴⁵ Agai ismaacada ipalidi sai Diuusi soicaiña
 sai calaga gantatagitocana arapan ducami amo

riicugami ismaac^Λda gaagaimi soor^Λ viaa aali oloodai nam^Λacami. ⁴⁶ Dai aid^Λsi t^{ΛΛ} ^Λmoco ismaac^Λda viaacatadai ^Λmo odai vaamioma nam^Λacami siv^{ΛΛ}si ^Λгаа ii ^Λgai dai gagaara v^{ΛΛ}si g^Λvustuidaga dai gasav^Λli ^Λali odai.

⁴⁷ Diuusi soic^Λi oodami sai c^{ΛΛ}ga g^Λnt^Λg^Λitocana dai gomaasi ^Λr^Λpan ducami ^Λmo g^{ΛΛ} vatopa vuicarui ismaac^Λda dadaitudai ^Λvatopa vuudami ^Λg^{ΛΛ} suudar^Λ dai vuuyi mui naana maasi vatopa. ⁴⁸ Siu duucu suudagi ^Λvatopa vuicarui ^Λvatopa vuudami b^{ΛΛ} ajioopai g^{ΛΛ} suudagi ugidiana dai ami dadar^Λi dai ^Λcovai vuvaidi ^Λvatopa c^Λc^{ΛΛ}gaduc^Λda dai asar^Λr^Λ tueeyi dai maigovai suuligai ^Λvatopa maic^Λc^{ΛΛ}gaduc^Λda. ⁴⁹ Poduuc^Λi ^Λp^Λduña agai ugit^Λc^Λi oidigi. Diuusi t^Λt^{ΛΛ}añicarud^Λ dadimu dai ^Λcovai vuvaidamu ^Λoodami soimaasi ivuaadami dai ^Λgai ismaac^Λda camait^Λrsoimaasi ivuaadami. ⁵⁰ Dai maigovai suuligamu ^Λsoimaasi ivuaadami taiy^Λr^Λ siaaco oidaga ^ΛDiaavora sisuaan^Λdamu ^Λgai dai soimaa taatacamu —g^Λr^Λt^Λadai ^ΛSuusi.

⁵¹ Amaasi ^ΛSuusi g^Λr^Λt^Λcacai dai pov^Λr^Λt^Λadai:
—¿Maat^Λm^Λs ca^Λ aapim^Λ v^{ΛΛ}si gomaasi?
—g^Λr^Λt^Λadai ^ΛSuusi.

Tai aa noragi aat^Λm^Λ daid^Λ it^Λt^Λadai:

—^Λja t^Λaan^Λdami —t^Λt^Λadai aat^Λm^Λ.

⁵² Amaasi ^ΛSuusi g^Λraa noragi dai pov^Λr^Λt^Λadai:
—^Λmoco ismaac^Λda c^{ΛΛ} maat^Λ istumaasi aagai judidíu s^{ΛΛ}licamigad^Λr^Λ dai c^{ΛΛ} maat^Λ ^Λp^Λ ismaac^Λda gamamaat^Λtuldi aan^Λ isducatai Diuusi soic^Λi oodami sai c^{ΛΛ}ga g^Λnt^Λg^Λitocana ^Λgai gia

cabai gΛnduuduna isaagidagi aa Diuusi ñiooquidΛ
—gΛrtΛtΛdai ΛSuusi.

53 AidΛsi naato gΛraagidi ΛSuusi Λcuento ii abi-
aadΛrΛ 54 gaamucu siaaco gΛΛ Λgai. Dai judidíu
quiuupaigadΛrΛ gΛaagacai gamamaatΛtuldi Λgai
Diuusi ñiooquidΛ. TaidΛ Λoodami camaitΛΛ isdu-
catai gΛntΛtΛgITUagi daidΛ icaiti:

—¿Ducatai istutuidi goovai ismosΛΛ cΛΛga
tΛtΛgitodagi daidΛ ivueeyi goovai istumaasi
gΛgΛrducami? 55 IdiavΛr Λuusi ivisumadami
maradΛ dai María ΛrdΛΛdΛ. Dai susuuculidΛ
ΛrJacovo, dai Osee, dai Simuñi, dai Uudasi.
56 Dai susuuculidΛ ooqui ΛΛpΛ tami gΛrsaagida
oidaga. ¿Siaacoga maí goovai vΛΛsi imaasi? —caiti
Λoodami.

57 AliΛ mui naana maasi maatΛcatadai ΛSuusi
cascΛdΛ baacoican tada Λoodami Λgai vui. DΛmos
ΛSuusi itΛtΛdai:

—VΛΛsi oodami cΛΛgacΛrΛ nΛidiña Λmo Diuusi
ñiooquituldiadamigadΛ mosΛca ΛΛgi dΛvΛΛragadΛana
oidacami gia maisiaa duutudaiña tomali aaduñdΛ
—tΛtΛdai ΛSuusi.

58 DaidΛ ΛSuusi maitidui mui naana maasi
gΛgΛrducami ami. Λoodami maivaavoitudaiña Λgai
cascΛdΛ.

14

1 AidΛ tuigaco ΛEroodΛsi Λrcaigicatadai
GalileeΛrΛ dai maí istumaasi ivuaadatadai ΛSuusi.

2 DaidΛ ΛEroodΛsi aagidi Λgai ismaacΛdΛ ΛΛmadu
daraajatadai dai potΛtΛdai:

—Gooviava arVuaana ismaacada vaponaitadai oodami dai caduaaca agai coidada saagidaiñdar cascada viaa agai guvucadagai daidai ivueeyi naana maasi gagarducami —astadai Eroodasi.

³ Eroodasi aquroma gatjaitadai masai bñcaña Vuana dai maisacarui vuurana cadeenacada. Erodiiasi arduñidacatadai. Erodiiasi rooñigacatadai Piili Eroodasi suculida. Damos Eroodasi asi gasuculi ooñigada.

⁴ Taidai Vuana itadai Eroodasi:

—Maitavaagai pasasiadagi gasuculi Piili ooñigada —astadai Vuana.

⁵ Eroodasi aidai otoma muaa aliditadai Vuana damos abaiditadai agai oodami. Oodami vaavoitudai isVuana arDiuusi ñooquituldiadamigada cascada. ⁶ Damos tasagadara Eroodasi idui agai amo vagimi dai amo ali taji Erodiiasi maradai vaa dai gatuudai vapaidadai vuitapi vaidai Eroodasi alia oojoidi tuudaidadai ali taji. ⁷ Daidai itadai Eroodasi ali taji:

—Maata Diuusi nai gamaquiagi pastumaasi giñtañiagi —astadai.

⁸ Amaasi ii agai siaaco daacatadai adada taidai adada aagidi istumaasi taña agai Eroodasi. Dai apamu divia agai daidai itadai Eroodasi:

—Giñmaacaña amo aasocolira moodai Vuana ismaacada vaponaiña oodami —astadai ali taji.

⁹ Taidai arai sñlicada soi gali. Damos caagiditadai agai sai maata Diuusi sai maquia agai agi istumaasi taña agai. Daidai vapaidadai cacatadai ara cascada. ¹⁰ Amaasi gatjai Eroodasi masai guicutana Vuana cusivoda amñ maisacariara.

11 Boodarar amo aasocoliarar vuaa dai maa alali taji, taidalali taji maa gadala.

12 Amaasi dada Avuaana mamaatardamigadai maa bai Avuaana tuucugadai baacai dai yaasa. Dai gooquiarar iji siaaco daacatadai ASuusi dai aagidi istumaasi aradui.

13 Aidasi mai ASuusi gomaasi ii abiaadarar amo vaarcuarar amapalarar siaaco maitiipu oidacami. Damos oodami mai isii ASuusi, gooquiarar iji aali quiquiaiindarar. Damos agai davararapi salli iji. 14 Dai aidasi tavai ASuusi vaarcuaiindarar tal agai mui oodami dai soigaldan tada agaicada, dai duduaadi acococoidadai ismaacada vaidaticatadai agai. 15 Dai aidasi casi arurunococatadai miaadarar guuquiva aatama ASuusi mamaatardamigadai daidalatadai:

—Casiat urui dai tomali amaadutai maioidaga tanai. Ootosa ni goodami vai iimana aali quiquiamu siaaco miaaga vai gasavdana cuaadagai dai gaugaana —tatadai aatama ASuusi.

16 Taidal ASuusi povartatadai:

—Maita viaa goovai isiimiagi. Bibidavurai aapim —gartatadai ASuusi.

17 Taitai aatama itatadai:

—Mosaca taama paana dai gooca vatopa viaa aatama —tatadai aatama.

18 Taidal ASuusi povartatadai:

—Baigovai avar giñvuaapida —gartatadai.

19 Dai amaasi agai aagidi oodami sai vasoi saagida daraviana. Dai amaasi ASuusi vui taama paana dai tai nanaava tavaagiamu dai gamamagi dai saasacai garmaa aatama

mamaatʼrdamigadʼ tʼsai taacogidana ʼoodami.
 20 Dai vʼʼascatai gauu dai tataascovai. Dai
 gooquiʼrʼʼampagi baivustaama dan gooca aasarai
 susudacami saasaquigadʼ ʼpaana ʼʼmadu
 vatopa. 21 Daidʼ ʼoodami ismaacʼdʼ gauu
 ʼrtaama milicatadai, dai ʼcovai ooqui dai aali.

22 Taidʼ ʼSuusi gʼraagidi aatʼmʼ ma-
 maatʼrdamigadʼ tʼsai tʼʼʼʼidʼna vaarcuʼrʼʼ
 dai dʼgavunʼna vaasadʼrʼʼ ʼgʼʼ suudagi ʼʼpʼga
 isʼgai dai ʼgai diosaidimi ʼoodami quiaa. 23 Dai
 aidʼsi cadioosagi ʼgai ii ʼmo tuvidacamu dai ʼʼgi
 gamamada ʼgai. Dai aidʼsi cadidiaimi ʼSuusi
 quiaa ʼʼgi daacatadai amʼʼca. 24 Daidʼ ʼvaarcu
 caʼran ʼasi imʼitadai ʼgʼʼ suudagi. Daidʼ ʼvaarcu
 vuidʼrʼʼ vustai ʼʼvʼʼli dai tai vapañigai suudagi dai
 mʼʼ vaarcuaba astʼʼʼ. 25 Dai casiaalimodʼ ʼSuusi
 cayoga gʼraayitadai aatʼmʼ mamaatʼrdamigadʼ
 mossuudagi daama imʼitadai ʼgai. 26 Dai aidʼsi
 tʼʼ aatʼmʼ issuudagi daama imʼitadai ʼgai aliʼ
 duduaadimu aatʼmʼ dai ijiiña daidʼ icaiti:

—Gooviava ʼrʼʼmo suiñali —caiti aatʼmʼ.

27 Dʼʼmos ʼSuusi gʼrñiooqui dai povʼrtʼʼʼdai:

—Maitavʼr vuaam ʼnʼʼliada aanʼana. Maitavʼr
 duduaadicuda —gʼrtʼʼʼdai ʼgai.

28 Amaasi ʼPiiduru ñiooqui daidʼ itʼʼʼdai:

—Tʼʼaanʼdami isʼraapi giñtʼʼaaniñi isimia aanʼ
 suudagi daama dai mʼʼca gʼʼajiagi —tʼʼʼdai Pi-
 iduru.

29 Taidʼ ʼSuusi itʼʼʼdai:

—Giimi tudu —tʼʼʼdai.

Amaasi tʼʼvai ʼPiiduru vaarcuaiñdʼrʼʼ dai
 gʼʼagacai aimʼrai suudagi daama dai mʼʼ vuidʼrʼʼ
 ajia ʼgai ʼSuusi. 30 Dai aidʼsi tʼʼ ʼgai isaliʼ

cavami $\Delta V \Delta \Delta$ limi ali Δ duaadimu, dai casuudagi
uta vaaquimi dai iina daid Δ itai:

—Taanadami $C \Delta \Delta$ gacara igiñvuusaida —caiti
agai.

³¹ Taid Δ Δ Suusi otoma bai novid Δ daid Δ itadai:

—S $\Delta \Delta$ licad Δ maic $\Delta \Delta$ ga giñvaavoitudai aapi. ¿Tu-
ipasi maic $\Delta \Delta$ ga giñvaavoitudai? —tadai agai.

³² Aidasi t $\Delta \Delta$ tasai vaarcuara Δ Piiduru $\Delta \Delta$ madu
 Δ Suusi otoma g $\Delta \Delta \Delta$ pit Δ $\Delta V \Delta \Delta$ li. ³³ Amaasi aat $\Delta \Delta$ is-
maac $\Delta \Delta$ vaarcuara daraajatadai g Δ rtootonac $\Delta \Delta$
guuquiva Δ Suusi vuidara daid Δ itadai:

—S $\Delta \Delta$ licad Δ aapi a Δ rmarad Δ Diuusi —tadai
aat $\Delta \Delta$.

— — — — —
³⁴ Dai vaasadara d Δ gavusai aat $\Delta \Delta$ ag $\Delta \Delta$ suudagi
dai aayi Genesareta d $\Delta V \Delta \Delta$ riara. ³⁵ Dai aidasi
mai Δ oodami isagai arSuusi otoma aagidi v $\Delta \Delta$ si
ami d $\Delta V \Delta \Delta$ riara oidacami. Taid Δ Δ oodami otoma
vuaa v $\Delta \Delta$ si ΔC oococoidad Δ ami siaaco daacatadai
 Δ Suusi. ³⁶ Daid Δ Δ oodami daa Δ niimi Δ Suusi daid Δ
itadai:

—G Δ dagito Δ ni t Δ tai taata aat $\Delta \Delta$ g Δ yuucusi
tomasi ugidiana g Δ yuucusi taata aat $\Delta \Delta$ —tadai
 Δ oodami.

Dai v $\Delta \Delta$ scatai ismaac $\Delta \Delta$ taata yuucusid Δ dudu-
aad Δ icami vii.

15

— — — — —
¹ Amaasi miaadara guuquiva Δ fariseo $\Delta \Delta$ madu
 Δ mamaat Δ tuldadami Diuusi s $\Delta \Delta$ licamigad Δ siaaco
daacatadai Δ Suusi. Agai Jerusaleenai Δ ndara dada,
daid Δ itadai:

2 —¿Tuisida maitivueeyi gamamaatardamiga istumaasi garviituli garraqui aadunicarui dai maitarapan duucai vaponai gannoonovi siuu duucu gaugia aagadagi? —tadai agai.

3 Taid aSuusi tacacai daida itadai:

—¿Tuimasi aapim maiagidi istumaasi ipalidi Diuusi baiyoma agidi aapim istumaasi ganviituli ganraqui aadunicarui? 4 Mospoduucai icaiti Diuusi: “Siaavar duutuada gandad”, dai pocaiti ara: “Siora maicaga ñioocadagi gaoga siara gadai vui, agai gaagai isdudunucami muaagi”, ascaiti Diuusi. 5 Damos aapim pocaitina sai amo oodami istutuidi isitadagi gaoga siara gadai: “Maitan istutuidi isgansoinagi tomali istumaasicada vasi istuma viaa ana arDiuusi aa duinadai vatar”. 6 Dai ispotiya amaadutai mai aapim pocaitina sai camaiviaa agai issoicadagi gaoga siara gadai. Dai poduucai aapim mosgajiaadara vipieeyi istumaasi ipalidi Diuusi ducami isiaramo istumaasi maicagaducamicagi. Dai baiyoma ivueeyi aapim itumaasi ganviituli ganaadunicarui. 7 Aapim aagai amo istumaasi dai ama maasi ivueeyi. Sallicada arvaavoi istumaasi aagai Isaiacaru Diuusi ñiooquituldiadamigada ganaagaitai aapim dai agai ooja istumaasi agidi Diuusi dai poduucai ooja:

8 Aapim pocaiti masai ginšiaa duutudai dai maisiaa ginđuutudai.

9 Gomaasi gia maitarsoini tomali amaadutai vatar.

Aapim maigamaatatuldi ginñiooqui baiyoma gamamaatatuldi aapim istumaasi oodami ganviituli.

Ascaiti Diuusi sai ooja Isaíacaru.

¹⁰ Amaasi ΔSuusi aagidi Δoodami sai miaadΔrΔ guuquivana daidΔ itΔtΔdai:

—GiñcaΔcavurai dai cΔΔga maatΔ caΔca:

¹¹ Tomali Δmo istumaasi ismaacΔdΔ cueeyi oodami maivapacΔi tΔgitoidadΔrΔ cascΔdΔ cuaadagai maisoimaasi iduiñtuldi oodami. Baiyoma tΔgitoidagadΔaiñdΔrΔ vusacΔi mui naana maasi soimaascami dai poduucai gΔmaatΔ isiΔrsoimaasi ivuaadami —tΔtΔdai ΔSuusi.

¹² Amaasi aatΔmΔ mamaatΔrdamigadΔ ΔSuusi miaadΔrΔ guuquiva daidΔ itΔtΔdai:

—¿MaatΔpΔsi isaliΔ baacoi Δfariseo caΔcai istumaasi aagai aapi? —tΔtΔdai aatΔmΔ.

¹³ DΔmos Δgai povartΔtΔdai:

—Tomastuma mamaatΔtuldiaragai istumaasi gamamaatΔtuldiadagi oodami ismaacΔdΔ maitΔrDiuusi mamaatΔtuldaragadΔ vΔΔsi gomaasi ugitimu. ¹⁴ Dagitovurai aapimΔ Δgai ismaacΔdΔ gamamaatΔtuldi gomaasi. Δgai Δpan ducami Δmoco mainΔaadami ismaacΔdΔ vaidaquia Δlidi Δmai mainΔaadami, isvaidaquia Δgai vΔgoocatai sibΔ dΔΔcarΔ suuligian tada Δgai —gartΔtΔdai ΔSuusi.

¹⁵ Amaasi ΔPiiduru itΔtΔdai:

—GΔraagidañi aapi istΔiya Δlidi gocuento —tΔtΔdai ΔPiiduru.

¹⁶ TaidΔ ΔSuusi itΔtΔdai:

—¿Tomali aapimΔ mΔsmaimaatΔ caΔ?

¹⁷ ¿MaitamΔmaatΔ aapimΔ sai vΔΔsi cuaadagai ismaacΔdΔ cueeyi oodami gavoocarΔ vapacΔi dai gooquiΔrΔ vusacΔi? ¹⁸ DΔmos istumaasi aagai oodami Δgai gia gatΔgitoidagaiñdΔrΔ vusacΔi,

gomaasi ʌgai dai soimaasi iduiñtuldí oodami.
 19 Gatʌgitoidagaiñdarʌ vusacʌi gosoimaasi
 tʌgitoidagai cascʌdʌ, dai gomuaaragai, dai
 goʌʌmadu voidagai aa ooqui, dai goʌʌsidaragai,
 dai goyaatagidaragai, dai goñiooquidaragai. 20 Vʌʌsi
 gomaasi ʌristumaasi soimaascami. Dʌmos isʌmo
 oodami maivacuanagi gʌnoonovi poduucái
 isduucái ivueeyi ʌfariseo siuu duucu gaugia
 agadagi gomaasi maitʌrsoimaasi —gʌrtʌtʌdai
 ʌSuusi.

21 Daidʌ ʌSuusi ii abiaadʌrʌ gamu Tiroomu dai
 Sidooniamu. 22 Tai ʌmo ooqui Cananeeaiñdarʌ
 divia siaaco daacatadai ʌSuusi dai iñña ʌgai daidʌ
 itʌtʌdai:

—Tʌaanʌdami, aanʌ anvaavoitudai sai aapi
 ʌrDavicaru cajiudadʌ ismaacʌdʌ ʌʌqui abiaadʌrʌ
 nʌnʌracatadai aatʌmʌ daidʌ ʌrraícamu aapi. Ali
 tʌji giñmara sʌʌlicʌdʌ soimaa taataca viacatai
 ʌmo Diaavora tʌaañicarudʌ. Soigi gʌʌlda dai du-
 aaida —tʌtʌdai ʌooqui.

23 Dʌmos ʌSuusi maiaa noragi tomali
 ʌmo ñiooqui. Amaasi aatʌmʌ ʌSuusi
 mamaatʌrdamigadʌ dada dai daañimi daidʌ
 itʌtʌdai:

—Ootosañi idi ooqui mosʌrgooquiʌrʌ aimʌraiña
 goovai dai iññacaiña —tʌtʌdai aatʌmʌ.

24 Amaasi ʌSuusi itʌtʌdai ʌooqui:

—Diuusi giñootoi ansai aagidana aanʌ ʌgai
 ñiooquidʌ mosʌca judidíu. ʌgai ʌrʌpan ducami
 cañiiru sibʌ iimiadʌ —tʌtʌdai ʌSuusi.

25 TaidΛ Λooqui miaadΛΓΛ cΛquiva dai gΛtootonacΛdΛ cΛquiva ΛSuusi vuidΛΓΛ daidΛ itΛtΛdai:

—TΛaanΛdami giñsoiñañi —tΛtΛdai Λgai.

26 TaidΛ ΛSuusi itΛtΛdai:

—MaitavΛΓ cΛΛgai isΛΛsiadagi oodami gΛmaamara tascalidΛ dai oidiadagi googosi —tΛtΛdai Λgai.

27 TaidΛ Λooqui itΛtΛdai:

—Vaavuava isΛjudidíu googosi gΛraagai dΛmos vΛΛscΛΓΛ Λgoogosi cuaadana vΛΛsi istumaasi gΛΛsΛi meesagadΛaiñdΛΓΛ sosiaacami, cascΛdΛ tomasi maitΛrjudíu aanΛ giñsoiñañi aapi sivi —tΛtΛdai Λooqui.

28 Amaasi ΛSuusi itΛtΛdai:

—Aapi ooqui aliΛ cΛΛga vaavoitudai, cascΛdΛ ΛpΛduuñia agai istumaasi ipΛlidi aapi —tΛtΛdai.

Dai aidΛ todian duucaí Λooqui maradΛ dueeyi.

29 TaidΛ ΛSuusi ii abiaadΛΓΛ dai ugidiana daivusai ΛgΛΛ suudagi dai Λmo giidian tΛsai dai ami daiva. 30 Tai ami aayi mui oodami dai vaidaticatadai chuchuecogami dai momochugami dai mainΛΛaadami dai mumuudugami dai mui naana maasi coococoidadΛ. DaidΛ ΛSuusi ΛcasodΛ abaana tuaa ΛcoococoidadΛ tai Λgai duduaadi. 31 Dai poducaí Λoodami maitΛΛ istumaasi gΛntΛtΛgituagi tΛΛgacai isΛmumuudu ñioocai dai duduaadΛcai ΛmomosiucladΛ ΛpΛ, dai ajioopaitai ΛchuchuecocΛdΛ, dai nΛnΛaavacai ΛmainΛaadami. DaidΛ Λoodami gΛnaagacai siaa duutudai gΛrDiuusiga.

32 Amaasi ΔSuusi gΔrvai aatΔmΔ ma-
maatΔrdamigadΔ Δgai daidΔ ΔpΔrtΔtΔdai:

—SoigiñΔlidi aanΔ idi oodamicΔdΔ caaayi
vaica tasai istami giñΔΔmadu daraaja goovai dai
maiviaa istuma ugiagi. Dai maiootosa iñΔlidi aanΔ
sai noonoigΔna goovai maitaugacai, susuiquituan
tada goovai voiyamu —gΔrtΔtΔdai ΔSuusi.

33 TΔtai aatΔmΔ mamaatΔrdamigadΔ itΔtΔdai
ΔSuusi:

—Ducatai tΔΔgimu aatΔmΔ cuaadagai mosΔΔqui
oodami vΔΔtΔrΔ, dai tami maioidaga tomali Δmo
oodami —tΔtΔdai aatΔmΔ.

34 TaidΔ ΔSuusi povΔrtΔtΔdai:

—MΔΔqui paana viaa aapimΔ —gΔrtΔtΔdai.

TΔtai aatΔmΔ itΔtΔdai:

—Cuvaracami paana dai chiΔΔqui vatopa
—tΔtΔdai aatΔmΔ.

35 Tai amaasi ΔSuusi aagidi Δoodami sai
dΔvΔΔrapi daraivana. 36 Dai Δgai vui Δcuvaracami
paana dai Δvatopa dai gamamagi dai gooquirΔ
saasarai dai gΔrmaa aatΔmΔ mamaatΔrdamigadΔ
Δgai tΔtai aatΔmΔ taacogi Δoodami. 37 Tai vΔΔscaitai
gauu dai tatascovai. Dai gooquirΔ Δmpagi
cuvaracami aasarai ismaacΔdΔ baivito. 38 DaidΔ
Δoodami ismaacΔdΔ gauu Δrmaacova miilicatadai,
dai Δcovai ooqui dai aali. 39 Dai gooquirΔ ΔSuusi
diosagi Δoodami dai vaarcuΔrΔ vaa dai iji aatΔmΔ
gamu Magadaalamu.

16

1 TaidΔ Δfariseo ΔΔmadu Δsaduseo mΔΔ nΔidamu
ΔSuusi mosnΔijada Δlidityai astuma duuna ΔSuusi

gaagaitadai ʌgai isducatai gʌpiʌrʌ vuaajagi dai aagidi saidʌ iduuna ʌmo istumaasi gʌducami Diuusi guvucadadʌcʌdʌ. ² Tai ʌgai aa noragi daidʌ itʌtʌdai:

—Siʌʌscadʌ urunoco vʌʌgicagi icomai aapimʌ icaitiña sai cʌʌgaduca agai tasai. ³ Dai siʌʌscadʌ quiaamoco vʌʌgicagi icomai aapimʌ icaitiña sai maicʌʌgaduca agai tasai. Aapimʌ aagaiña ʌmo istumaasi dai ʌmamaasi ivuaadana. Cʌʌga maatʌ nʌidi aapimʌ oidigi siʌʌscadʌ duuduquia aagadagi dai siʌʌscadʌ maiduuduquia agadagi dʌmos maimaatʌ nʌidi aapimʌ istumaasi ʌpʌvueeyi sivi oidigi daama. ⁴ Aapimʌ sivi oidacami ʌrsoimaasi ivuaadami dai maivaavoitudadami dai giñtʌaanʌi aapimʌ isiduñia aanʌ ʌmo istumaasi gʌducami dai poduucai nʌijada ʌlidi aapimʌ sabai aanʌ ʌrʌCristo ismaacʌdʌ nʌnʌra aapimʌ dʌmos maitʌʌgimu aapimʌ ʌmai istumaasi gʌducami mosʌcaasi ʌistumaasi gʌducʌdʌ ismaacʌdʌ idui Diuusi ootosacai Joonasi gamu Ñiñiviamu —tʌtʌdai ʌSuusi.

Dai anaasi viaa ʌgai dai ii.

⁵ Dai aidʌsi aatʌmʌ ʌSuusi mamaatʌrdamigadʌ vaasmocoradʌrʌ dʌgavusai tʌgito ismaivuucaticatadai paana. ⁶ Amaasi ʌSuusi povʌrtʌtʌdai:

—Gofariseo navaitigadʌ dai gosaduseo navaitigadʌ maicʌʌgadu —gʌrtʌtʌdai.

⁷ Tʌtai aatʌmʌ gʌraagacai aipaco gʌraatagidimi daidʌ icaiti:

—Maivuucati aatʌmʌ paana cascʌdʌ pocaiti goovai —caiti aatʌmʌ.

8 TaidΛ ΛSuusi maí istumaasi aatagaitadai aatΛmΛ dai povartΛtdai:

—¿Tuimasi pocaiti mΛsai maivuucati paana? SΛalicΛdΛ maicΛga vaavoitudai aapimΛ.

9 ¿MaitamΛsquiaa maatΛ nΛidi tomali maitΛgito aapimΛ aidΛñsi bibi aanΛ Λtaama mil oodami taama paanacΛdΛ mΛtΛΛqui aasarai Λmpagi saasaquigadΛ?

10 ¿Tomali maitamΛstgito aapimΛ aidΛñsi bibi aanΛ Λmaacova mil oodami cuvaracami paanacΛdΛ mΛtΛΛqui aasarai Λmpagi saasaquigadΛ?

11 ¿Ducatai maitΛntΛgito caΛ aapimΛ aidΛsi gΛnaagidi aanΛ mΛsai gΛnnuucadacana Λfariseo navaitigadΛ dai Λsaduseo navaitigadΛ aanΛ maiaagaitadai paana? —gartΛtdai ΛSuusi.

12 Amaasi gia maatΛ caΛ aatΛmΛ isΛSuusi maiaagaitadai navaiti paana vΛΛtarΛ baiyoma aagaitadai Λgai ΛmamaatΛtuldaragadΛ Λfariseo dai Λsaduseo sai maicΛgadu.

13 Dai aidΛsidΛ ΛSuusi aayi Sesarea Filiposi dΛvΛΛriarΛ gartΛcacai daidΛ partΛtdai:

—AanΛ ΛrΛgai ismaacΛdΛ viaa Λmo sΛalicami dΛmos Λoodami, ¿voorΛ giñaagai? —gartΛtdai ΛSuusi.

14 TΛtai aatΛmΛ aa noragi daidΛ itΛtdai:

—Λmoco pocaiti pΛsaidΛ ΛrΛVuaanacaru ismaacΛdΛ vapaconaitadai Λoodami, dai aa pocaiti pΛsaidΛ ΛrEliiasicaru, dai aa pocaiti pΛsaidΛ ΛrJeremiasicaru siΛpΛ Λmai Diuusi ñiooquituldiadamigadΛ —tΛtdai aatΛmΛ mamaatΛrdamigadΛ.

15 Amaasi ΛSuusi povartΛtdai:

—¿Dai aapimΛ moorΛ giñaagai? —gartatΛdai
ΛSuusi.

¹⁶ Amaasi ΛSimuñi Piiduru itΛtΛdai:

—Aapi apΛΓΛCristo Λgai ismaacΛdΛ viaa Λmo
sΛΛlicami. Dai aapi ΛrDiuusi maradΛ ismaacΛdΛ
tomastuigaco oidaga —tΛtΛdai ΛPiiduru.

¹⁷ TaidΛ ΛSuusi itΛtΛdai:

—Diuusi cΛΛgacΛΓΛ gΛΛidi aapi Simuñi, Joonasi
maradΛ tomali Λmo oodami maitΛmaatΛtuli
gomaasi mosΛca Diuusi gΛrooga ismaacΛdΛ
tΛvaagiana daja Λgai gia gΛmaatΛtuli gomaasi.

¹⁸ Dai aanΛ angΛagidi sai aapi Piiduru aagiada
agai oodami ansai aanΛ ΛrcΛΛgacΛΓΛ vuviaadami
dai muidutai giñvaavoituda agai dai Λgai gia
cΛΛgacΛΓΛ vuvaidamu aanΛ, dai tomasi coiyagi
vΛΛscΛΓΛ Λmo imidagai Λpamu duduaacamu
vΛΛscatai. ¹⁹ Dai aanΛ gΛmaaquimu Λmo sΛΛlicami
pai aagida Λoodami sai sioorΛ giñvaavoitudagi
soicΛda aagai sai cΛΛga gΛntΛtΛgitocana Diuusi vai
poduucai tomasi oorΛ sioorΛ maitiñvaavoitudagi
aagiditai aapi tami oidigi daama maidagitomu
aanΛ isvaquia Λgai tΛvaagiΛrΛ dai tomasi oorΛ
sioorΛ giñvaavoitudagi aagiditai aapi tami oidigi
daama Λgai gia dagitomu aanΛ isvaquia tΛvaagiΛrΛ
—tΛtΛdai ΛSuusi.

²⁰ Amaasi ΛSuusi sΛΛlicΛdΛ gΛrdaí aatΛmΛ ma-
maatΛrdami sai maiaagidiña tomali Λmaadutai
siΛgai ΛrΛCristo.

²¹ AidΛ abiaadΛrΛ ΛSuusi gΛaagacai gΛraagidi
aatΛmΛ mamaatΛrdami sai Λgai viaacatadai
isimiagi Jerusaleenamu dai sai soimaa
taatatulda agai ΛtΛtΛaanΛdamigadΛ judidíu

ΛΛmadu ΛbaitΛguucacamigadΛ Λpapaali ΛΛmadu
 ΛmamaatΛtuldiadami Diuusi sΛΛlicamigadΛ. Dai
 gΛraagidi ΛSuusi sai Λgai muaa agaitadai dΛmos
 bovaica tasaicΛdΛ Λpamu duaaca agaitadai.
 22 Amaasi ΛPiiduru Λcovai vaidacai dai vui
 ñiooquimi daidΛ itΛΛdai:

—Chu cΛliodami Diuusi maitipΛdana
 dai maitΛdagitona. Tomali Λmo imidagai
 maitiΛpΛduuna imaasi —tΛΛdai ΛPiiduru.

23 TaidΛ ΛSuusi ajaco cΛquiva daidΛ itΛΛdai
 ΛPiiduru:

—MaitigiñΛΛmadu aimΛrda aapi Diaavora
 giñsobicΛi aapi. Aapi pocaiti sai maitΛaagai
 isivuaadagi aanΛ istumaasi Diuusi ipΛlidi
 —tΛΛdai ΛSuusi.

24 Amaasi ΛSuusi povΛrtΛΛdai aatΛmΛ:

—Isamaadutai giñΛΛgiada aliada maitΛaagai
 isΛΛgi gΛtΛgitocagi dai gΛaagai isvΛΛs tasai
 baigΛducagi siΛduñiada gΛmuuatuda Λgai
 giñvaavoitudaitai daida giñΛΛgiadagi. 25 SioorΛ
 ivuaadagi ΛΛgi istumaasi ipΛliadagi Λgai gia imimu
 Diaavora ΛΛmadu, dΛmos sioorΛ baigΛducagi
 dai muquiagi giñvaavoitudaitai Λgai gia cΛΛgacΛrΛ
 vuusaimu. 26 ¿Tumaasi Λrsoiñi Λmo oodami vΛΛtarΛ
 isgamaitΛgi vΛΛsi istumaasi oidaga oidigi daama
 vai iibΛadΛ imiagi Diaavora ΛΛmadu? Tomali
 Λmaadutai maitistutuidi isgaanamΛquidagi
 dai cΛΛgacΛrΛ vuusiagi. 27 Dai aanΛ ismaacΛdΛ
 viaa Λmo sΛΛlicami divimu Λmaadu mui Diuusi
 tΛtΛaañicarudΛ dai giñooça dadadaquigadΛ
 gΛrsicoli dadadaquida agai. SiΛΛscadΛ diviagi
 Diuusi Λgai nΛidamu vΛΛscatai ismaacΛdΛ ΛrcΛΛga
 ivuaadami dai ismaacΛdΛ ΛrmaicΛΛga ivuaadami.

28 S_{ΛΛ}lic_{ΛΔ} oidaga _{ΛΛ}moco ismaac_{ΛΔ} tami guuca dai maicoiya agai asta si_{ΛΛ}scad_Λ t_{ΛΛ} goovai ismaasca iñagai aan_Λ ismaac_{ΛΔ} viaa _Λmo s_{ΛΛ}licami si_{ΛΛ}scad_Λ gata_Λaan_Λdagi Diuusi _{ΛΛ}madu —g_Λrt_Λt_Λdai _ΛSuusi.

17

1 Daid_Λ _ΛSuusi bonaadami tasaic_{ΛΔ} vaidacai _ΛPiiduru _{ΛΛ}madu _ΛJacovo _{ΛΛ}madu _ΛVuaana Jacovo suculid_Λ _Λmo t_Λca giidiana. 2 Dai ami _ΛSuusi _Λmap_Λdui vuitapi g_Λmamaat_Λrdamiga. Dai vui_Λasad_Λ dadadaquitu _Λpamaastu tasai, dai yuu_Λcusid_Λ c_{ΛΛ}ga tootuatu. 3 Dai todian duuca t_{ΛΛ} _Λgai Eliiasicaru _{ΛΛ}madu Moseesacaru vai gaaata_Λgaitadai _{ΛΛ}madu _ΛSuusi. 4 Amaasi _ΛPiiduru it_Λt_Λdai _ΛSuusi:

—T_Λaan_Λdami v_{ΛΛ}si _Λrc_{ΛΛ}gai istami daraaja aat_Λm_Λ isip_Λliada aapi t_Λtai duuñi vaica uucusai, _Λmoco aapi g_Λv_{ΛΛ}tar_Λ dai _Λmai Moseesa v_{ΛΛ}tar_Λ dai _Λmai Eliiasi v_{ΛΛ}tar_Λ —ast_Λt_Λdai _ΛPiiduru.

5 Dai quiaa ñioocaitadai _Λgai tai divia _Λmo icomai dadadac_Λdami dai iña v_{ΛΛ}scatai ismaac_{ΛΔ} ami daraajatadai. Tai icomia iñ_Δr_Λ caidatu _Λmo ñiooqui daid_Λ icaiti:

—Idi Suusiava argiñmara nai aan_Λ ali_Λ oig_Λdai dai baigiñ_Λlidi aan_Λ goovaic_{ΛΔ}. _Λg_Λgiadavurai aapim_Λ —ascaiti _Λñiooqui.

6 Mosca_Λcai _Λmamaat_Λrdami _Λñiooqui d_Λv_{ΛΛ}rapi cuiiqui dai ali_Λ duduaadimu. 7 Amaasi _ΛSuusi miaad_Λr_Λ c_Λquiva daid_Λ it_Λt_Λdai:

—Vaapaigivurai aapim_Λ maitav_Λr duduaadimu —ast_Λt_Λdai _ΛSuusi.

⁸ Dai aidasi aipaco nanaava agai camaitaa agai
 acacali mosaca aagi asuusi.

⁹ Dai aidasi taapañimi agai agaa giidiaiñdaraa
 asuusi dai amamaatar damigada daida itadai:

—Maitavar aagiada tomali maadutai
 istumaasi ta aapimaa asta siascada aan
 ismaacada viaa amo samicami caduaacagi coidada
 saagidaiñdaraa —astadai asuusi.

¹⁰ Amaasi amamaatar damigada tacacai asuusi
 daida itadai:

—¿Tuisida icaiti amamaatatuldiadami
 Diuusi samicamigada saida Eliasicaru
 viaacata dai isdiviagi apaga isaapi? —astadai
 amamaatar damigada.

¹¹ Taida asuusi aa noragi daida itadai:

—Vaavoava istumaasi aagai
 amamaatatuldiadami Diuusi samicamigada sai
 Eliasi viaacata dai isapaga diviagi dai baiduñiagi
 oodami iibada. ¹² Damos aan angnaagidi sai
 cadivia Eliasi dai amamaatatuldiadami Diuusi
 samicamigada maimai dai soimaa taatatuli agai
 isducatai ipali. Poduucai apa oodami sividada
 soimaasi giñtaatatudamu aan ismaacada viaa
 amo samicami —astadai asuusi.

¹³ Amaasi amamaatar damigada maata
 ca isasuusi aagaitadai avuaana ismaacada
 vaponaitadai oodami.

¹⁴ Dai aidasi aayi agai maa siaaco daraajatadai
 oodami amo cali miaadara caquiva asuusi daida
 itadai:

¹⁵ —Taanadami soigi galdaa aapi giñmaracada.
 Susuquitari agai dai alia soimaa taatamai.

Muiyoco imidagai taiy^ΛΛ g^Λg^Λs^Λi dai suudar^Λ.
 16 Tami vuaapi aan^Λ g^Λmamaat^Λrdamiga
 ismaac^Λd^Λ tami vii tai goovai maitistui
 isduaaidagi —t^Λt^Λdai ^Λc^Λl^Λi.

17 Taid^Λ ^ΛSuusi pov^Λrt^Λt^Λdai:

—Aapim^Λ oodami maivaavoitudadami dai
 soimaasi ivuaadami cat^Λv^Λpi g^Λn^Λl^Λma daja aan^Λ
 mai aapim^Λ v^Λl^Λsc^Λr^Λ maitiñvaavoitudai. Ali^Λs^Λi
^Λroojodaragai aapim^Λ. Baigovai av^Λr giñvuaapidi
 goali g^Λl^Λi —g^Λrt^Λt^Λdai.

18 D^Λmos ^ΛSuusi aagidi ^ΛDiaavora t^Λaañicarud^Λ
 sai dagitona ^Λali g^Λl^Λi dai camai^Λl^Λmadu daacana.
 Tai ^Λgai vuusai ^Λali g^Λl^Λliaiñd^Λr^Λ, tai ^Λali g^Λl^Λi to-
 dian duucai duaadicami vii.

19 Dai gooqui^Λr^Λ aat^Λm^Λ mamaat^Λrdamigad^Λ
^ΛSuusi aatagi ^Λgai ^Λagi dai t^Λcacai daid^Λ it^Λt^Λdai:

—¿Tuisid^Λ maitistui aat^Λm^Λ isvuusaidagi
^ΛDiaavora t^Λaañicarud^Λ? —t^Λt^Λdai aat^Λm^Λ.

20 Taid^Λ ^ΛSuusi pov^Λrt^Λt^Λdai:

—Aapim^Λ maic^Λl^Λga giñvaavoitudai casc^Λd^Λ.
 Ismaac^Λd^Λ g^Λnaagidi aan^Λ ^Λrvaavoi. Sai
 isc^Λl^Λga giñvaavoitudadamudai aapim^Λ aid^Λ gia
 istutiadamudai aapim^Λ isivuaadagi istumaasi
 tomasi s^Λl^Λic^Λd^Λ sijaiga. 21 Gomaa Diaavora
 t^Λt^Λaañicarud^Λ ali^Λ sijaiga vuvaidaragai
 oodamiaiñd^Λr^Λ casc^Λd^Λ av^Λnacai maitaugacai
 gamamadagi vai poduucai vuvac^Λi goovai
 —g^Λrt^Λt^Λdai ^ΛSuusi.

22 Dai aat^Λm^Λ mamaat^Λrdamigad^Λ ^ΛSuusi
 g^Λr^Λmpaidimi Galilee^Λr^Λ taid^Λ ^ΛSuusi
 pov^Λrt^Λt^Λdai:

—Aan_Λ ismaac_ΛΔ_Λ viaa Δmo s_{ΛΛ}licami
m_Λgiñt_{ΛΛ}gida aagai aa oodami ²³ si_Λgai
giñmuaamu Δmos vaica tasaic_ΛΔ_Λ duaacamu
aan_Λ —g_Λrt_Λt_Λdai ΔSuusi.

T_Λtai ali_Λ soig_Λr_{ΛΛ}li aat_Λm_Λ imaasic_ΛΔ_Λ.

24 Aid_Λsi aayi ΔSuusi Δ_Λmadu aat_Λm_Λ
Capernaum_Λr_Λ Δtumiñsi vuudami Δg_{ΛΛ}
quiuupaigad_Λr_Λ judidíu iji siaaco daacatadai
ΔPiiduru daid_Λ it_Λt_Λdai:

—¿G_Λmamaat_Λtuldadamiga isgamaacai Δ_Λp_Λ tu-
miñsi Δg_{ΛΛ} quiuupai v_{ΛΛ}tar_Λ? —ast_Λt_Λdai Δtumiñsi
vuudami.

25 Taid_Λ ΔPiiduru aa noragi daid_Λ it_Λt_Λdai:

—Δj_Λ —ast_Λt_Λdai.

Amaasi utudama vaac_Λcai ΔPiiduru quiy_Λr_Λ
ΔSuusi Δ_Λp_Λga ñiooqui daid_Λ it_Λt_Λdai:

—¿Tuma t_Λt_Λgitoi aapi? ¿Maac_ΛΔ_Λ oodami
taan_Λ i t_Λt_Λaan_Λdami tumiñsi, Δ_Λgi g_Λnaaduñi
sisib_Λacoga oidacami? —t_Λt_Λdai.

26 Taid_Λ ΔPiiduru aa noragi daid_Λ it_Λt_Λdai:

—Δsib_Λad_Λr_Λ oidacami —t_Λt_Λdai.

Taid_Λ ΔSuusi it_Λt_Λdai:

—Amaasi aaduñd_Λ mait_Λaagai ismamaacadagi
tumiñsi. ²⁷ Δmos v_{ΛΛ}sc_Λr_Λ maaquimu aan_Λ tu-
miñsi vai poduucai maibaacuagi Δtumiñsi vuu-
dami. Imiñi aapi Δg_{ΛΛ} suudagi ugidiamu dai
daituda Δmo babaidacarui dai vuusaida Δvatopa
ismaac_ΛΔ_Λ Δ_Λp_Λga b_Λiya gobabaidacarui. Δgai
vatopa t_Λñi_Λr_Λ t_{ΛΛ}gimu aapi tumiñsi. Δtumiñsi
g_Λr_Λimu isgaaanam_Λquida aan_Λ dai aapi Δ_Λp_Λ.
B_Λcaiñi aapi dai m_{ΛΛ}ca aa nam_Λquida —t_Λt_Λdai
ΔSuusi.

18

1 Amaasi aatΛmΛ mamaatΛrdamigadΛ ΔSuusi miaadΛrΛ guuquiva dai tΛcacai daidΛ itΛtΛdai:

—¿SiΛΛscadΛ gataΛaanΛdagi aapi vΛΛsi oidigi daama maascΛdΛ aatΛmΛ gΛmamaatΛrdamiga vaamioma gataΛaanΛda ragai? —tΛtΛdai aatΛmΛ.

2 Amaasi ΔSuusi vai Λmo ali dai gΛrsaagida cΛi, 3 dai povΛrtΛtΛdai:

—SΛΛlicΛdΛ Λrvaavoi isaapimΛ maiΛma duucai gΛntΛtΛgituagi dai camaigΛgΛrducΛdΛ gΛnΛliadagi Δpan duucai idi ali poduucai gia maiimimu aapimΛ siaaco tΛaanΛi Diuusi.

4 Poduucai gia Δgai ismaacΛdΛ vaamioma gataΛaanΛi mΛΛca siaaco gataΛaanΛi Diuusi ΛrΔgai ismaacΛdΛ maigΛgΛrducΛdΛ gΛnΛlidi Δpan duucai idi ali. 5 TomasioorΛ sioorΛ vaavoitudai giñmamaatΛtuldaraga dai cascΛdΛ oigΛdai idi ali oodami Δgai gia giñoigΛdai aanΛ.

6 TomasioorΛ sioorΛ soimaasi iduiñtulda Δliadagi Δmoco ismaacΛdΛ utudama giñvaavoitudagi sioma ΛrcΛΛgai Δgai vΛΛtarΛ mΛscusivuana vulidagi Λmo gΛΛ mauturui dai gΛΛ suudarΛ daitudagi.

7 SΛΛlicΛdΛ maicΛΛgadu oodami vΛΛtarΛ isoidacagi naana maasi ismaacΛdΛ soimaasi iduiñtuldiadagi Λoodami. VΛΛscΛrΛ oidacamu istumaasi isducatai soimaasi ivuaadagi oodami dΛmos soimaasi taatamu Δgai ismaacΛdΛ soimaasi iduiñtuldiadagi Λoodami.

8 IsΛmaadutai iduñia Δliadagi Δmo istumaasi soimaascami gΛnovicΛdΛ siΛΛpΛ gΛΛcasocΛdΛ baiyoma gΛagai ispoΛliada Δgai ismainovΛ siΛΛpΛ

maiΛcaso dai maisiu Diaavora ΛΛmadu imiagi.
 9 Dai isΛmaadutai iduñia Λliada Λmo istumaasi
 soimaascami gΛvuupujicΛΔΛ baiyoma gΛaagai
 ispoΛliada Λgai ismaivuupuju. Sioma ΛrcΛΛgai
 ispoΛliada Λgai ismaivuupuju dai maisiu Diaavora
 ΛΛmadu imiagi.

10 CΛΛgacΛrΛ avΛr nΛijada aapimΛ vΛΛscatai is-
 maacΛΔΛ giñvaavoitudagi. AanΛ angΛnaagidi sai Di-
 uusi tΛtΛaañicarudΛ ismaacΛΔΛ tΛvaagiΛrΛ daraaja
 Diuusi ΛΛmadu cΛΛga nuucada Λgai ismaacΛΔΛ
 giñvaavoitudai tami oidigi daama. 11 Dai aanΛ is-
 maacΛΔΛ viaa Λmo sΛΛlicami divia dai cΛΛgacΛrΛ
 vuvaida iñagai soimaasi ivuaadami Λgai ΛrsibΛ
 iimiadΛ Diuusi vΛΛtarΛ.

12 IsΛmaadutai viaacagi Λmo sientu cañiiru vai
 sibΛ imiagi Λmoco siaadΛrΛ maianaasi viaana
 Λgai Λgaa maaco coobai dan baivustaama dan
 tustaama dai gaagamuna ΛsibΛimiaadΛ. 13 Dai
 istΛgiagi sΛΛlicΛΔΛ vaamioma baigΛΛliatugadagi
 ΛgaicΛΔΛ siΛgaa ismaacΛΔΛ maisibΛ iimiagi.
 14 Poduucai ΛpΛ Diuusi gΛrooga tΛvaagiΛrΛ daja
 dai Λgai maitipΛlidi isiimiagi Diaavora ΛΛmadu
 tomali Λmoco ismaacΛΔΛ giñvaavoitudai.

15 IsΛmaadutai soimaasi duiñdagi Λmai,
 Λgai gΛaagai isaagidagi ΛΛgi Λgai sai soimaasi
 duñi. Dai isΛgai cΛΛga baiduñia Λliadagi
 ñiooqui aidΛ gia ΛrgΛnaadunumΛcamu Λgai.
 16 Dai isΛgai maibaiduñia Λliadagi aidΛ gia
 gΛaagai isvaidaquiagi Λmoco siΛpΛ gooca
 gΛaaduñi vai poduucai oidacana nΛijadami
 ismaitipΛlidi Λgai isbaiduñiagi ñiooqui. 17 Dai

isapiaquiaa maibaiduñia aliada agai aidΛ gia glaagai isaagidagi vΛΛsi Λvaavoitudadami, dai isapiaquiaa maibaiduñia aliada agai aidΛ gia glaagai isapan duuca i nΛijadagi agai ismaacΛΔ maivaavoitudai siΛΛpΛ apΛan duuca i tumiñsi vuudami.

¹⁸ Dai aanΛ angΛnaagidi sai siΛΛscadΛ aagiada aapimΛ Diuusi ñiooquidΛ aoodami tomasioorΛ sioorΛ maitiñvaavoitudagi aagiditai aapimΛ agai maidagitomu aanΛ isvaquiagi tΛvaagiΛrΛ, dai tomasioorΛ sioorΛ giñvaavoitudagi aagiditai aapimΛ agai gia dagitomu aanΛ isvaquiagi tΛvaagiΛrΛ.

¹⁹ Dai aanΛ angΛnaagidi ΛpΛ sai isgoocatai aapimΛ gΛnaagidagi dai daañiagi isDiuusi gansoiñagi, Diuusi garooga gansoiñamu.

²⁰ Tomasiaaco siaaco gΛnΛmpaidadagi gooca siΛΛpΛ vaica dai giñsiai duutuada agadagi dai gamamadada agadagi ami daacamu aanΛ ΛpΛ —gΛrtΛtΛdai ΛSuusi.

²¹ Amaasi ii ΛPiiduru dai tΛcacai ΛSuusi daidΛ itΛtΛdai:

—TΛaanΛdami, ¿vΛΛquiojo imidagai glaagai isoigΛdada aanΛ amoco giñaduñi ismaacΛΔ soimaasi giñvuiidadagi? ¿ParΛ cuvaracamiojo?

—tΛtΛdai ΛPiiduru.

²² TaidΛ ΛSuusi aa noragi daidΛ itΛtΛdai:

—Chu aanΛ anmaitΛaagidi sai cuvaracamiojo baiyoma angΛaagidi aanΛ sai maiΛcaldacai gaogΛliada.

²³ Isducatai apΛvueeyi siΛΛscadΛ Diuusi soicΛdagi oodami iscΛga gΛntΛtΛgitocagi apΛan ducami istumaasi idui amo tΛaanΛdami.

Ataanadami ipaliditadai isapipiooñigadaa
 namalquidagi. ²⁴ Utudama glaagacai taañimi
 agai gapipiooñiga ismaacada vupuaatulditadai
 matai vuaapi amo piooñigada ismaacada mui
 mil vuaatulditadai. ²⁵ Daidapiooñigada
 maiviaacatadai istucadaa namalquidagi. Taidala
 amuda aagidi sai gagaarana vasi gavustuidaga
 dai gamaamara dai gaoñiga dai lagi agai dai
 vuvaidana tumiñsi dai adaa namalquidana.
²⁶ Amaasi apiooñigada gatoonacada caquiva
 gaamu vuidara dai daañimi daidaitadai:
 “Giñaamu giñnanaracañi aapi gaa namalquidamu
 aana vasi”, astadai. ²⁷ Taidala amuda
 soigalli dai oigali dai camaitaí aidai, dai dagito
 isimiagi agai. ²⁸ Tai ii agai dai moo maigovai
 tala amoco gaduñi ismaacada vuaatulditadai
 chiqui tumiñsi. Dai cuchivuana bai dai
 cayoga vuliji daidaitadai: “Aata giñnamalquida
 pamaacada giñvuaatuli”, astadai. ²⁹ Amaasi
 aduñi gatoonacada caquiva agai vuidara
 dai daañimi daidaitadai: “Giñnanaracañi
 aapi gaa namalquidamu aana vasi”, astadai.
³⁰ Taidala gamai maitipali, baiyoma vaidacai dai
 gatjai maisaragai dai gaaagidi masai anaasi
 maisacana asta silascadaa namalqui agai vasi.
³¹ Amaasi gaapi pipiooñigada gaa taanadami
 tala gomaasi dai salicada soigalli dai iji dai
 mala aagidi taanadami vasi istumaasi apadi.
³² Amaasi taanadami gatjai masai mala vaidana
 agai daidaitadai: “Aapi gia salicada maicala
 tuiga. ¿Duucadaa ana gaoigali vasi pamaacada
 giñvuaatulditadai aapi, giñdaañimi aapi cascada?
³³ ¿Duucadaa aapi maisoigalli gaduñicada,

poduucai isduucai soigiñali aan aapicada?" astatadai. ³⁴ Dai sallyicada baamu aamu dai gatjai maisaragai dai gaaagidi masai anaasi maisacana asta silascada aa namqui agai —tatadai aSuusi.

³⁵ Cuugatara povartatadai aSuusi:

—Poduucai iduñia agai garooga tavaagiaru aapimada issallyicada maitanoigaliada aapima aipacoga —gartatadai.

19

¹ Caaagacai aSuusi imaasi ii ami Galileeaiñdaru dai aayi mala Judeea davariraru vaasadaru Jordan aqui. ² Dai mui oodami oiditadai tai ami duduaadi aSuusi cococoidada.

³ Amaasi amoco fariseo miaadaru guuquiva siaaco daacatadi aSuusi dai mossoimaasi ñooquituda alidi agai cascada taccacai daida itatadai:

—¿Oidagasi oigaragai siamo cali dagituagi gaoñiga tomastucada? —tatadai afariseo.

⁴ Tai agai aa noragi daida itatadai:

—Aapima canidi Diuusi ñooquida siaaco oo-jisi sai aidasi Diuusi idui oodami idui agai cali dai ooqui. ⁵ Dai Diuusi ñooquidaru icaiti ara: “Cascada cali dagitomu gandada dai amadu oidacamu gaoñiga dai vagoocatai amo oodami ganducamicamu agai”, asduucai oojisi Diuusi ñooquidaru. ⁶ Cascada amo cali maitaagai isdagituagi gaoñiga tomali amo ooqui gacuuna. Diuusi ipalidi ismapai oidaca agai asta silascada coi —tatadai aSuusi.

⁷ Amaasi taccacai afariseo daida itatadai:

—¿Tuisid Δ Moseesacaru gamaa oigaragai is Δ mo c Δ li dagitua Δ liada g Δ ooñiga said Δ istutuidi isbaiduñiagi Δ mo oojai dudunucami Δ Δ dai poduucai dagituagi? —t Δ t Δ dai Δ fariseo.

⁸Taid Δ Δ Suusi it Δ t Δ dai:

—G Δ n Δ qui aaduñicaru vuid Δ Δ v Δ at Δ cana Diuusi casc Δ Δ Moseesacaru maa Δ gai oigaragai isdadagitoda g Δ nooñiga dai poduucai g Δ nviituldi Δ gai. D Δ mos tucam Δ Δ maitiipucata dai oigaragai poduucai. ⁹Dai aan Δ ang Δ naagidi sioor Δ dagituagi g Δ ooñiga maigogoosi g Δ ducamicatai Δ gai dai v Δ n Δ nagi Δ mai ooqui Δ gai gia gogoosi g Δ ducami —t Δ t Δ dai Δ Suusi.

¹⁰Amaasi aat Δ Δ mamaat Δ rdamigad Δ t Δ t Δ dai:

—Si Δ rvaavoi ismaitiipu oigaragai isdagituagi Δ mo c Δ li g Δ ooñiga aid Δ gia siooma Δ r Δ c Δ ga ismaicuucuntadagi oodami —t Δ t Δ dai aat Δ Δ .

¹¹Taid Δ Δ Suusi pov Δ r Δ t Δ dai:

—Maisiu v Δ ascatai istutuidi ismaiooñtadagi mos Δ ca Δ gai ismaac Δ Δ Diuusi soic Δ i. ¹² Δ mo c Δ c Δ li maiooñtai soimaa vuvac Δ i Δ gai casc Δ Δ dai aa m Δ scacaapuñtudagi maiooñtai, dai aa maiooñtai aipaco ajioopaitai gaaagiada Δ liditai isducatai Diuusi soic Δ i oodami sai c Δ ga g Δ nt Δ t Δ gitocana. Tomasioor Δ sioor Δ istutiadagi ismaiooñtadagi c Δ gadu ismaiooñiacatai oidaca Δ gai —g Δ r Δ t Δ dai Δ Suusi.

¹³M Δ tai aid Δ vuaapi Δ Suusi chi Δ qui aali sai taatana Δ gai moomod Δ dai mamatuldana. Taid Δ aat Δ Δ mamaat Δ rdamigad Δ Δ gai bagaidimi Δ oodami ismaac Δ Δ vuaapaimi Δ aali. ¹⁴Taid Δ Δ Suusi pov Δ r Δ t Δ dai:

—Dagitovurai goaali vai dadana siaaco daja aan Δ dai maitav Δ r daidiada. Ismaac Δ d Δ Δ pan ducami aali Δ gai gia Diuusi soic Δ i Δ gai sai c Δ Δ ga g Δ nt Δ t Δ gitocana —g Δ rt Δ t Δ dai Δ Suusi.

15 Daid Δ Δ Suusi taata Δ aali moomod Δ dai gooqui Δ r Δ ii abiaad Δ r Δ .

16 Δ mo g Δ Δ li ii dai m Δ Δ n Δ idamu Δ Suusi daid Δ it Δ t Δ dai:

—Mamaat Δ tuldadami c Δ Δ tuigac Δ d Δ . ¿Tumaasi istutuidi aan Δ isiduñiagi dai v Δ Δ sc Δ r Δ oidacagi Diuusi Δ Δ madu? —t Δ t Δ dai Δ gai.

17 Taid Δ Δ Suusi it Δ t Δ dai:

—¿Tuip Δ si c Δ Δ tuigac Δ d Δ giñaagai? Ali Δ madugava c Δ Δ tuigacami dai Δ gai Δ rDiuusi. ¿Ip Δ lidip Δ si isimiagi Diuusi Δ maadu? Δ Δ giditai ca Δ ca v Δ Δ si istumaasi aagai Diuusi ñiooquid Δ r Δ —t Δ t Δ dai Δ Suusi.

18 Taid Δ Δ g Δ Δ li it Δ t Δ dai:

—¿Tumaasi Δ gai? —t Δ t Δ dai.

Taid Δ Δ Suusi it Δ t Δ dai:

—Maitav Δ r gacoodada, dai maitav Δ r googosi g Δ nducamica, dai maitav Δ r ga Δ Δ siada gavustuidaga, dai maitav Δ r yaatavoaca, ¹⁹ dai siaa duutuada g Δ nd Δ Δ d Δ dai oig Δ adavurai g Δ naaduñi poducai m Δ sduucai g Δ noig Δ dai aapim Δ Δ gi —t Δ t Δ dai Δ Suusi.

20 Taid Δ Δ g Δ Δ li it Δ t Δ dai:

—V Δ Δ si gomaasi ansiaa duutudai aan Δ aliducatai abiaad Δ r Δ . ¿Tumaasi vi Δ Δ ga isiduñia aan Δ ? —t Δ t Δ dai Δ g Δ Δ li.

21 Taid Δ Δ Suusi it Δ t Δ dai:

—Ip Δ lidip Δ si isiduñiagi v Δ Δ si istumaasi Diuusi ip Δ lidi aid Δ gia imiñi dai gagaara v Δ Δ si p Δ stumaasi

viaa dai oida Δtumiñsi Δsoituutuigami dai poduu-
cai viaacamu aapi mui naana maasi tΔvaagiΔrΔ dai
gooquiΔrΔ divia dai giñoidatucuda —tΔtΔdai ΔSuusi.

²² Dai aidΔsi moscaΔ ΔgΔΔli gomaasi aliΔ soigΔΔli
dai soigΔΔliatugai aliΔsi ΔrgΔviidacamicatadai Δgai
cascΔΔ.

²³ Amaasi ΔSuusi povΔrtΔtΔdai aatΔmΔ
mamaatΔrdami:

—Gia sijaiga isgΔnviipidacami dagituagi isDi-
uusi soicΔdagi iscΔΔga gΔntΔtΔgitocagi. ²⁴ Dai
aanΔ angΔnaagidi ΔΔpΔ sai sioma maisijaiga Δmo
muura vΔΔtarΔ isvaquiagi Δmo oi dΔgadΔamu sΔΔli
isΔmo gΔviidacami dagitoagi isDiuusi soicΔdagi
iscΔΔga gΔtΔgitocagi —gΔrtΔtΔdai ΔSuusi.

²⁵ Mosaagai ΔSuusi gomaasi tatai aatΔmΔ ma-
maatΔrdami maitΔΔ isducatai gΔrtΔtΔgituagi dai
aipaco gΔrtΔcakai daidΔ icaiti:

—¿VoorΔ istutuididΔo iscΔΔgacΔrΔ vuvaquiagi?
—caiti aatΔmΔ.

²⁶ TaidΔ ΔSuusi gΔrvui nΔnΔava dai povΔrtΔtΔdai:
—Oodami gia maitistutuidi isiduñiagi imaasi
dΔmos Diuusi gia istutuidi isiduñiagi. Diuusi
vΔΔsiaΔcatai istutuidi isiduñiagi —gΔrtΔtΔdai
ΔSuusi.

²⁷ Amaasi ΔPiiduru itΔtΔdai:

—TΔaanΔdami, aatΔmΔ viaa vΔΔsi tΔstumaasi vi-
aacatadai gΔoidatucuda ΔrΔliditai, ζtumaasi viaa-
camu aatΔmΔ? —tΔtΔdai ΔPiiduru.

²⁸ TaidΔ ΔSuusi aa noragi dai povΔrtΔtΔdai:

—IsmaacΔΔ gΔnaagidi aanΔ Δrvaavoi, siΔΔscadΔ
Diuusi utuldagi vΔΔsi istumaasi dai siΔΔscadΔ
aanΔ ismaacΔΔ viaa Δmo sΔΔlicami gataaanΔdagi
daacatai Δmo daicarui dadadacΔdamiΔrΔ aapimΔ
ΔΔpΔ ismaacΔΔ giñoidatucudagi gataaanΔdamu

ʌʌpʌ ʌchigiamaasi daraicarʌrʌ daraajatai.
 Aapimʌ baivustaama dan goocadu dai ʌmoco
 tʌaanʌdamu Ruvenicaru cajiudadʌ, dai gʌmai
 tʌaanʌdamu Danacaru cajiudadʌ, dai gʌmai
 tʌaanʌdamu Gadacaru cajiudadʌ, dai gʌmai
 tʌaanʌdamu Nefatalicaru cajiudadʌ, dai gʌmai
 tʌaanʌdamu Aseracaru cajiudadʌ, dai gʌmai
 tʌaanʌdamu Isaacaru cajiudadʌ, dai gʌmai
 tʌaanʌdamu Judacaru cajiudadʌ, dai gʌmai
 tʌaanʌdamu Zavulonicaru cajiudadʌ, dai gʌmai
 tʌaanʌdamu Simioñicaru cajiudadʌ, dai gʌmai
 tʌaanʌdamu Benjamiñicaru cajiudadʌ, dai
 gʌmai tʌaanʌdamu Efraíñicaru cajiudadʌ, dai
 gʌmai tʌaanʌdamu Manaasesicaru cajiudadʌ.
 29 Dai tomasioorʌ sioorʌ dagituagi gʌvustuidaga
 siʌʌpʌ gʌaaduñi ivuaadatai giñaa duiñdaga ʌgai
 viaacamu ʌmo siento vaamioma dai siʌʌscadʌ
 imiagi ʌgai idi oidigiaíñdʌrʌ vʌʌscʌrʌ oidacamu
 ʌgai Diuusi ʌʌmadu. 30 Dai mʌʌca siaaco
 tʌaanʌi Diuusi muidutai ismaacʌdʌ vaamioma
 tʌaanʌi tami, mʌʌca siooma maitʌaanʌdamu
 dai ismaacʌdʌ siooma maitʌaanʌi tami mʌʌca
 vaamioma tʌaanʌdamu.

20

1 Isducatai ʌpʌvueeyi siʌʌscadʌ Diuusi soicʌdagi
 oodami sai cʌʌga gʌntʌʌgitocana ʌrʌpan ducami
 istumaasi idui ʌmo cʌʌli ismaacʌdʌ gʌʌpi
 viaacatadai dʌvʌʌrai ʌʌqui quiaamoco ii ʌgai
 dai gaaga ʌgai pipiooñi sai yoovana uuvasi.
 2 Dai baidui ʌgai gʌpipiooñiga ʌʌmadu sai ʌmo
 coobai piisu aa namʌquida ʌgai ʌmo tasaicʌdʌ.

Dai otoma ootoi sai mΛΛca gayoovana. ³ Dai laascΛdioma ii ΛcΛΛli plaasamu dai mΛΛca tΛΛ aa oodami mosdaraacami, ⁴ daidΛ itΛtΛdai: “IimΛdavurai dai gaaata duñi giñΛΛsiΛrΛ dai aanΛ gΛnaa namΛquidamu siΛΛsi cΛΛgaducagi”, astΛtΛdai. Tai Λgai iji. ⁵ Dai dan duucu Λpamu ii ΛΛsΛcami dai Λpua ootoi aata vuaadami, dai coi gΛΛsΛcai tasai ii Λgai dai Λpua ootoi. ⁶ Dai cauruñimodΛ ii Λgai plaasamu dai mΛΛca tΛΛ aa oodami ismosdaraaja daidΛ itΛtΛdai: “¿TuimΛsi mosdaraaja Λmo tasai dai maitaaata vueeyi?” astΛtΛdai. ⁷ TaidΛ Λoodami itΛtΛdai: “Tomali Λmaadutai maitΛrmamacai aa duiñdagai cascΛdΛ”, astΛtΛdai. Amaasi itΛtΛdai ΛΛsΛcami: “IimΛdavurai aapimΛ vΛΛsi dai mΛΛca aata duuñi giñΛΛsiΛrΛ dai aanΛ gΛnaa namΛquidamu siΛΛsi cΛΛgaducagi”, astΛtΛdai. ⁸ Dai caaΛcai siuu duucu gΛnΛΛpidagi Λpipiooñi taidΛ ΛΛsΛcami aagidi Λgai ismaacΛdΛ tΛaanΛi Λpipiooñi daidΛ itΛtΛdai: “Baigovai vaida goata vuaadami dai aa namΛquida. GΛaagacai aa namΛquida ΛpΛga ismaacΛdΛ gooquiΛrΛ gΛnaaga dai ismaacΛdΛ ΛpΛga gΛnaaga vΛΛsia gooquiΛrΛ aa namΛquida aapi”, astΛtΛdai. ⁹ Amaasi dada Λgai ismaacΛdΛ gooquiΛrΛ gΛnaagacai gaaata dui mΛtai Λmo coobai piisu aa namΛqui. ¹⁰ Dai gooquiΛrΛ caaa namΛquida agai ismaacΛdΛ ΛpΛga gΛnaagacai gaata dui vai Λgai povΛnΛlidadai mΛsi vaamioma aa namΛquida agaitadai, mΛtai Λgai Λmo coobai piisu aa namΛqui ΛpΛ. ¹¹ Dai aidΛmΛsi mosaa namΛqui vai Λgai ñiooquimi ΛΛsΛcami vui. ¹² DaidΛ itΛtΛdai: “Goovai ismaacΛdΛ gooquiΛrΛ gΛnaaga ali Λmo oora aata dui mΛtai vΛΛscΛrΛ gΛrΛpan Λsi

aa namΛqui dai aatΛmΛ Λmo tasai soimaa taata toiñdagai”, astΛtΛdai. ¹³ TaidΛ ΛaamudΛ aa noragi daidΛ itΛtΛdai ali Λmoco Λagi Λgai: “Giñaduñi aanΛ maisoimaasi gΛvuiididi. ¿MaitasiΛrvaavoi iñsaanΛ gΛnaagidi sai Λmo coobai piisu gΛnaa namΛquiada iñagaitadai isgaaata duñia aapimΛ giñΛΛmadu? ¹⁴ Naa, gΛaa namΛquidaraga imΛdañi. AanΛ ipΛlidi isgΛnΛpan Λasi maquiagi goovai ismaacΛdΛ gooquiΛrΛ gΛnaaga. ¹⁵ ¿Maitisviaa aanΛ sΛlicami isiduñia giñtumiñsigacΛdΛ istumaasi ipΛliadagi? ¿TuiPasi muuquimudadΛ caiti aapi nΛiditai iscΛga dui aanΛ gogaa vΛatarΛ?” astΛtΛdai ΛaamudΛ. ¹⁶ Poduucai ismaacΛdΛ Λoodami soi duu nΛidi tami oidigi daama vaamioma namΛga mΛΛca siaaco tΛaanΛi Diuusi, dΛmos ismaacΛdΛ pΛlidi isvaamioma namΛga tami oidigi daama Λgai gia maisii namΛacamu siaaco tΛaanΛi Diuusi. Diuusi ñiniooquituldadamigadΛ aagidi mui oodami saidΛ istutuidi iscΛgacΛrΛ vuvaquiagi dΛmos Diuusi chiΛΛqui ΛΛco vuvaitu —gΛrtΛtΛdai ΛSuusi.

¹⁷ Dai Λmo imidagai voyiamu imΛitadai ΛSuusi catΛsadimi Jerusaleenamu daidΛ ΛSuusi Λcovai gΛrvaí aatΛmΛ baivustaama dan gooca mamaatΛrdamigadΛ Λgai dai povΛrtΛtΛdai:

¹⁸ —AapimΛ nΛidi tΛscatΛtΛidimi aatΛmΛ JerusaleenΛrΛ mΛsiaaco giñtΛΛgida agai aanΛ ismaacΛdΛ viaa Λmo sΛlicami giñtΛΛgida magari ΛbaitΛguucacamigadΛ papaali ΛΛmadu ΛmamaatΛtuldiadami sΛlicami isΛgai gatΛaañimu mΛsaidΛ giñmuaana, ¹⁹ dai giñtΛΛgidamu Λgai aa sibΛadΛrΛ oidacami ismaacΛdΛ maitΛrjudidíu siΛgai giñparunadamu dai saasasamu giñtuucuga

dai giñsiisamu curusiaba. Dai bovaica tasaicΛdΛ
 Λpamu duaacamu aanΛ coidadΛ saagidaiñdΛrΛ
 —gΛrtΛtΛdai ΛSuusi.

20 Amaasi ΛJacovo dai ΛVuaana ΛΛmadu ΛdΛΛdΛ
 miaadΛrΛ guuquiva siaaco daacatadai ΛSuusi.
 ΛJacovo dai ΛVuaana ΛrSevedeo maamaradΛ. TaidΛ
 ΛdΛΛdΛ gΛtootonacΛdΛ cΛquiva ΛSuusi vuidΛrΛ.

21 TaidΛ ΛSuusi tΛcacai daidΛ itΛtΛdai:

—¿Tumaasi aagai aapi? —tΛtΛdai Λgai.

Tai Λgai itΛtΛdai:

—SiΛΛscadΛ aapi vΛΛsia daama
 ΛrgabaitΛcΛaacamicagi giñoigΛdacai darasa aapi
 giñmaamara vaidΛ rΛtΛtΛaanΛdamicana goovai
 —tΛtΛdai Λgai.

22 TaidΛ ΛSuusi aa noragi daidΛ itΛtΛdai:

—AapimΛ maimaatΛ mΛstumaasi giñaaagidi. ¿Bai-
 sistuidΛna aapimΛ issoimaa taatagi siΛΛ soimaa
 taata iñagai aanΛ? —tΛtΛdai ΛSuusi.

Tai Λgai itΛtΛdai:

—IstutuidiatΛta —tΛtΛdai Λgai.

23 TaidΛ ΛSuusi itΛtΛdai:

—SΛΛlicΛdΛ Λrvaavoi. AapimΛ gia soimaa
 taatamu siΛΛsi soimaa taata iñagai aanΛ
 dai vΛΛscΛrΛ aanΛ maitistutuidi isdaraasagi
 tΛtΛaanΛdami baiyoma Λagi Diuusi gΛrooga
 daraasamu tΛtΛaanΛdami —tΛtΛdai ΛSuusi.

24 AidΛsi aatΛmΛ baivustaama cai gomaasi aliΛ
 baacoi aatΛmΛ Λgaa gooca gΛraaduñi vui. 25 TaidΛ
 ΛSuusi gΛrvai aatΛmΛ dai povΛrtΛtΛdai:

—CΛΛ maatΛ aapimΛ sai ismaacΛdΛ
 maitΛrjudidíu saagida ΛbaitΛcΛaacami
 gΛpipiooñiga duucaí nΛidi gΛaaduñi dai

ismaac^ΛΔ^Λ vaamioma gata^Λaan^Λi s^ΛΛ^Λic^ΛΔ^ΛΔ^Λ t^Λt^Λaa^Λñ^Λic^Λui. ²⁶⁻²⁷ D^Λmos aapim^Λ g^Λnsaagida mait^Λaa^Λgai ispoduuc^Λi ivuaadagi baiyoma sioor^Λ ^Λrbait^ΛΔ^Λacamicagi g^Λaa^Λgai issoic^ΛΔ^ΛΔ^Λgi v^ΛΔ^Λscatai. ²⁸ Poduuc^Λi isduuc^Λi ivueeyi aan^Λ ismaac^ΛΔ^Λ viaa ^Λmo s^ΛΛ^Λicami. Aan^Λ gia divia oidig^Λr^ΛΔ^Λ maisiu isg^Λñ^Λsoic^ΛΔ^ΛΔ^Λgi aa baiyoma divia aan^Λ dai soic^ΛΔ^ΛΔ^Λ iñ^Λagai oodami dai muquia iñ^Λagai vai poduuc^Λi c^ΛΔ^Λgac^Λr^ΛΔ^Λ vuvac^Λna mui oodami —g^Λrt^Λt^ΛΔ^Λi ^ΛSuusi.

— — —
²⁹ Aid^Λsi vuvaquimi aat^Λm^ΛΔ^Λ Jericooiñ^ΛΔ^Λr^ΛΔ^Λ mui oodami oí ^ΛSuusi. ³⁰ Vai voi ugidiana daraajatadai gooca main^Λn^Λaa^Λdami. Dai maí ^Λgai isami daivusai ^ΛSuusi dai iñ^Λoqui daid^Λ it^Λt^ΛΔ^Λdai:

—Davi cajiudad^Λ ismaac^ΛΔ^ΛΔ^Λ Diuusi maa ^Λmo s^ΛΛ^Λicami soigi g^ΛΔ^Λda aapi aat^Λm^ΛΔ^ΛΔ^Λ —t^Λt^ΛΔ^Λdai ^Λgai.

³¹ Taid^Λ ^Λoodami bagaimi sai camaiiñ^Λacaiña vaamioma. D^Λmos ^Λgai vaamioma iñ^Λacai daid^Λ it^Λt^ΛΔ^Λdai:

—T^Λaan^ΛΔ^Λdami, Davi cajiudad^Λ ismaac^ΛΔ^ΛΔ^Λ Diuusi maa ^Λmo s^ΛΛ^Λicami soigi g^ΛΔ^Λda aat^Λm^ΛΔ^ΛΔ^Λ —t^Λt^ΛΔ^Λdai ^Λgai.

³² Amaasi ^ΛSuusi c^Λquiva dai vai ^Λmain^Λn^Λaa^Λdami dai t^Λcacai daid^Λ it^Λt^ΛΔ^Λdai:

—¿Tumaasi ip^Λlidi aapim^Λ isg^Λnduiñ^Λda aan^Λ? —t^Λt^ΛΔ^Λdai ^ΛSuusi.

³³ Tai ^Λgai aa noragi daid^Λ it^Λt^ΛΔ^Λdai:

—T^Λaan^ΛΔ^Λdami, n^Λada ^Λr^Λlidi aat^Λm^ΛΔ^Λ —t^Λt^ΛΔ^Λdai ^Λgai.

34 Amaasi ΔSuusi soigΛΛli ΔgaicΛΔ dai taata vuupuidΛ. Tai bovasΔrΛ ΔismaacΛΔ mainΛΛaitadai istui isnΛΛavagi dai oí ΔSuusi.

21

1 AidΛsi camiaadimitadai ΔSuusi JerusaleenΛrΛ aayi BetapagiΛrΛ miaanai Δgiidi siaaco Oliivosi tΛΛgidu, ΔSuusi ootoi gooca gΛmamaatΛrdamiga, 2 dai potΛtdai:

—Iimivurai mΛΛ aali quiiquiΛrΛ ismaacΛΔ mΛΛmojoro guuca dai aΛcai tΛΛgimu aapimΛ Λmo asñiitu maracami vulicami vΛrai uupana dai vuaapa vΛgoocai. 3 Dai isΛmaadutai gΛnaagidagi mΛsai maiuupanana vΛrai potΛΛda ansai aanΛ tΛgito dai ansai otoma Δpamu ootosda iñagai —tΛtdai ΔSuusi.

4 Poduucai ΔpΛdui saidΛ ΔpΛduuna ismaacΛΔ aagai Diuusi ñiooquituldadamigadΛ dai poduucai ooja:

5 Aagidavurai JerusaleenΛrΛ oidacami dai potΛΛda:

“Dañi bΛrimΛi gΛraí. MaigΛducΛΔ gΛΛlidi goovai, Λmo asñiitu mara daama daitugai”, astΛΛda. Asduucai ooja Diuusi ñiooquituldiadamigadΛ.

6 Amaasi ΔmamaatΛrdamigadΛ iji daidΛ idui isducatai aagidi ΔSuusi. 7 Dai vuaa Δasñiitu ΛΛmadu ΔmaradΛ dai Δgai daama darai gΛnsosuaa dai daama daí ΔSuusi. 8 Dai voiyΛrΛ ajioopaitadai mui oodami ismaacΛΔ voiyΛrΛ ΛΛligaimi gΛnsosuaa dai aa guicuma uusi maamaradΛ dai voiyΛrΛ tuajaimi sai daama daivunΛna ΔSuusi. 9 Dai

Agai ismaacada baitqui iimaitadai dai ismaacada
gooquilara iimaitadai iinaquimi daida icaitimi:

—Alia caga tuiga gorai Davi cajiudad ismaacada
Diuusi maa amo samicami. Diuusi alia
cagacara naidi goovai ismaacada divia Diuusi
guvucadadada. Samicada caga tuiga Diuusi
—caitimi aoodami.

¹⁰ Aidasiada Suusi vaa Jerusaleenara vasi
aoodami sisioli dai muidutai aipaco gantacacai
daida icaiti:

—¿Sioora goovai? —caiti.

¹¹ Vai aa aagidi daida itadai:

—Gooviava arSuusi Diuusi niooquituldadamigada
daida arNasareetara oidacami Galilea dararara
—tadai.

¹² Tai gooquira vaa Suusi agaa quiupaigada
tuisicara siaaco siaa duutudai Diuusi dai vuvaitu
ajudidu ismaacada ami gagaagaraitadai dai
ismaacada gasaapadaitadai. Dai aipaco suuli
memesagada agai ismaacada cambiando ajudidu
quiupaigada tumisigada dai aipaco suuli
daraicaruda ismaacada gagaagaraitadai tutuugu.

¹³ Daida itadai:

—Diuusi niooquidara aduucai oojisi: “Agaa quii
ismaacada idui aoodami dai ami gisaa duutuada
agai itagiducamu quii mamaadaragai vatar”,
mai aapima lasivogami tjugada duucai naidi
—tadai Suusi aoodami.

¹⁴ Tai ami agaa quiupaigadara judiuu
amoco mainanaadami amadu chuchuecogami
miaadara guuquiva siaaco daacatadai Suusi tai
agai duduaadi. ¹⁵ Dai aidasi abaitaguucacamigada
papaali amadu amamaatatuldiadami Diuusi

sΛΛlicamigadΛ nΛidi Λistumaasi gΛΛducΛdΛ ismaacΛdΛ idui ΛSuusi dai aidΛsi caΛ isducatai iifñacai Λaali ΛgΛΛ quiuupiΛrΛ daidΛ icaiti: “AliΛ cΛΛ tuiga goraí Davi cajiudadΛ ismaacΛdΛ Diuusi maa Λmo sΛΛlicami”, caiti Λaali. ΛbaitΛguucacamigadΛ papaali ΛΛmadu ΛmamaatΛtuldadami Diuusi sΛΛlicamigadΛ sΛΛlicΛdΛ baacoi ΛSuusi vui, ¹⁶ daidΛ itΛtΛdai Λgai ΛSuusi:

—¿MaitapΛscaΛ istumaasi aagai goaali? Dodoligitudañi aapi —tΛtΛdai.

TaidΛ ΛSuusi aa noragi daidΛ itΛtΛdai:

—ΛjΛ caΛana. Dai canΛidi aapimΛ isduucaí oojisi Diuusi ñiooquidΛrΛ daidΛ icaiti:

Aali aliΛ cΛΛga ñioocada agai Diuusi vui.

Ascaiti Diuusi ñiooquidΛrΛ —tΛtΛdai ΛSuusi.

¹⁷ Amaasi ΛSuusi anaasi viaa dai ii JerusaleenaiñdΛrΛ Betaaniumu dai anaasi siaa.

— — — — —
¹⁸ Dai siaadiqui caΛpamu ajacoga imΛitadai ΛSuusi Jerusaleenamu dai biuugimu. ¹⁹ Dai tΛΛ Λmo iigosi dΛΛdΛ voi ugidiana dai abaana cΛquiva dai maitΛΛ iigosi mosΛca aagadΛ. DaidΛ ΛSuusi itΛtΛdai Λiigosi dΛΛdΛ:

—Aapi gia tomali Λmo imidagai maiiibiatamu —tΛtΛdai ΛSuusi.

Tai otoma gaquisa Λiigosi dΛΛdΛ. ²⁰ Dai aidΛsi tΛΛ aatΛmΛ mamaatΛrdami gomaasi camaitΛΛ istumaasi gΛrtΛtΛgituagi dai tΛcacai ΛSuusi daidΛ itΛtΛdai:

—Ducatai mosΛΛ otoma gaquisa goiigosi dΛΛdΛ —tΛtΛdai aatΛmΛ.

²¹ TaidΛ ΛSuusi gΛraa noragi dai povΛrtΛtΛdai:

—Ismaac^ΛΔ^Λ g^Λnaagidi aan^Λ Λ^Λrvaavoi. Isc^ΛΛ^Λga vaavoitudadagi aapim^Λ maisiu mos^Λcaasi istutiadamudai isiduf^Λnia gomaasi ismaac^ΛΔ^Λ idui aan^Λ goiigosi d^ΛΛ^ΔΛ^ΛΔ^Λ asta istutiadamudai aapim^Λ Λ^Λp^Λ isivuaadagi naana maasi istumaasi s^ΛΛ^Λlic^ΛΔ^Λ sijiacami. ²² Dai v^ΛΛ^Λsi istumaasi taan^Λi aapim^Λ Diuusi mamadaitai iss^ΛΛ^Λlic^ΛΔ^Λ vaavoitudada aapim^Λ Diuusi g^Λnmaaquimu —g^Λrt^Λt^Λdai Λ^ΛSuusi.

²³ Amaasi Λ^ΛSuusi vaa Λ^Λg^ΛΛ quiuupaigad^Λr^ΛΛ judidíu dai ami gamamaat^Λtulditadai Diuusi ñiooquid^Λ tai miaad^Λr^ΛΛ guuquiva Λ^Λbait^Λguucacamigad^Λ papaali daid^Λ Λ^Λt^ΛΛaan^Λdami judidíu dai t^Λcacai daid^Λ it^Λt^Λdai:

—¿Tuma s^ΛΛ^Λlicamic^ΛΔ^Λ vuvaitu aapi Λ^Λjudidíu tabiaad^Λr^ΛΛ? ¿Toor^Λ g^Λmaa gos^ΛΛ^Λlicami? —t^Λt^Λdai Λ^Λgai.

²⁴ Taid^Λ Λ^ΛSuusi aa noragi daid^Λ it^Λt^Λdai:

—Aan^Λan Λ^Λp^ΛΛ g^Λnt^Λcacagi Λ^Λmo istumaasi m^Λsc^ΛΛ^Λga giñaa noragidagi istumaasi g^Λnt^Λcaca iñagai aan^Λ nai aan^Λ Λ^Λp^ΛΛ g^Λnaagidagi istumaasi s^ΛΛ^Λlicamic^ΛΔ^Λ ivueeyi aan^Λ gomaasi. ²⁵ ¿Toor^Λ ootoi Λ^ΛVuaana sai vapaconana oodami Diuusi oodami sio? Aago v^Λr^Λai iñnoragida —t^Λt^Λdai Λ^ΛSuusi.

Vai Λ^Λgai Λ^Λgi aipaco g^Λnaatagidi dai pocaiti:

—Ispot^ΛΛ^Λda aat^Λm^ΛΛ sai Diuusi ootoi goovai g^Λraa noragidamu dai pov^Λrt^ΛΛ^Λdamu: “¿Tuim^Λsi maivaavoitu?” ²⁶ Dai ispot^ΛΛ^Λda aat^Λm^ΛΛ sai oodami ootoi, g^Λr^Λvui baacoimu gooodami. Goovai s^ΛΛ^Λlic^ΛΔ^Λ vaavoitudai si^ΛVuaana Λ^ΛDiuusi ñiooquituldiadamigad^Λ casc^ΛΔ^Λ —caiti.

27 Dai amaasi itatadai agai asuusi:

—Maitatamaata aatama —tatadai agai.

Amaasi asuusi itatadai:

—Tomali aana anmaitnaagidagi istumaasi samicad ivueyi aana gomaasi —tatadai asuusi.

28 Daid asuusi itatadai:

—Ama cali maamaracatadai gooca, daid itatadai amoco gara: “Giñmara imadani sivi dai mala yoova uvasi giñasi”, astadai. 29 Taid amaraada a noragi daid itatadai: “Aana maiimia inlidi”, astadai. Dai gooquiroma gia cama duuca gtagito agai dai mala aata duñimu. 30 Taid aogada ii dai mala agidi agamai gara dai potadai ara. Tai agai itadai: “Aja”, astadai. Dai maaii. 31 ¿Maacada vagoocatai idui istumaasi tagitocatadai aogada? —tatadai asuusi.

Tai agai itadai:

—Aragadada —tatadai agai.

Amaasi asuusi itatadai:

—Isaacada aana gnaagidi arvaavoi. Sai atumiñsi vuudami daid aooqui taatacaligami cama duuca gntagito dai camaisoimaasi ivuaada aagai vaavoitudacai istumaasi aagai avuaana. Diusi soicña agai sai calga gntagitocana. Dai aapima gia cho. 32 Avuaana isaacada vaponaitadai aodami gnmamaatatuldi isducatai gaagai isoidacagi matai aapima maiama duuca gntagito maivaavoitudacai tomasi nidi aapima isaga aodami samicada vaavoitu. Poduca aapima

maidadagitoi isDiuusi gΛnsoicΛidagi iscΛΛga
gΛntΛgitocagi aapimΛ.

³³ CaΛcavurai aapimΛ idi cuento: Λmo oodami is-
maacΛdΛ viaacatadai dΛvΛΛrai Λi uuvasi dai sicoli
curarai daidΛ idui siaaco vuusiadagi uuvasi vara-
gadΛ daidΛ idui ΛΛpΛ Λmo vaaqui tΛcavacami dai
abiaadΛrΛ nuucadaca agai vΛΛsi gΛΛΛsi.

Dai gooquiΛrΛ taajucamicΛdΛ maa gΛΛΛsi aa
oodami dai mΛΛcasi ii. ³⁴ Dai aΛcai yoovaragai
ootoi Λgai chiΛΛqui gΛpipiooñiga sai mΛΛ taanΛna
Λoodami Λyoovi siΛΛqui aΛcatadai. ³⁵ TaidΛ
Λoodami vui ΛpipiooñigadΛ dai saasarai tuucugadΛ
Λmoco, dai Λmai muua, dai Λmai maicacarai.
³⁶ TaidΛ ΛaamudΛ vaamioma muiyoma ootoi
situcamidΛrΛ taidΛ Λoodami poduucai idui
ΛgaicΛdΛ ΛΛpΛ.

³⁷ Dai mΛΛ gooquiΛrΛ ootoi Λgai gΛmara dai
povΛ Λlidadai: “Goovai gia siaa duutudan
taada Λgai”, asΛΛlidi. ³⁸ Amaasi tΛgacai Λoodami
ΛmaradΛ aipaco gΛnaagidi daidΛ icaiti: “Gooviava
rΛΛgai ismaacΛdΛ ajiagai vΛΛsi vustuidadΛ
ΛoogadΛ gΛaagai tΛsmuaagi dai poduucai aatΛmΛ
Λrtutuidacamicamu”, ascaiti Λoodami. ³⁹ Dai bΛi
dai dΛjoi ugidiana vuusaitu dai muua —tΛtΛdai
ΛSuusi.

⁴⁰ Amaasi ΛSuusi tΛcacai Λoodami daidΛ itΛtΛdai:
—¿SiΛΛscadΛ diviagi Λtuidacami ΛdΛvΛΛrai istu-
maasi iduuñimu Λgai? —tΛtΛdai ΛSuusi.

⁴¹ Tai Λgai itΛtΛdai:
—Coodamu Λgai ΛmaicΛΛga tuutiacΛdΛ
maisoi gΛΛliaracΛdΛ dai taajucamicΛdΛ maaquimu
Λmai gΛdΛvΛΛraga siΛgai gia cΛΛga maacadamu

si¹asi aajadagi agai —tatadai atataaanadamigada
ajudidú.

⁴² Amaasi asuusi itatadai:

—Aapim¹ c¹aa maat¹ isduuc¹ai oojisi Diuusi
ñiooquidar¹ daid¹ icaiti:

As¹alicami viaacami ismaac¹ada daasi aagai Diu-
usi atataaanadamigada ajudidú gajiaadar¹
viaa agai.

Dai agai aragai vaa ismaac¹ada vaamioma
gataaanada agai

Diuusi iduñia gomaasi.

Dai gomaasi aramo istumaasi c¹agaducamicamu
agai v¹atar¹ ismaac¹ada vaavoitudagi.

Ascaiti Diuusi ñiooquidar¹. ⁴³ Casc¹ada aan¹
ang¹naagidi sai Diuusi camaitansoiña agai masai
c¹aga g¹antatagitocana. Aapim¹ vuidar¹ v¹at¹
agai casc¹ada. Baiyoma soiña agai agai sai c¹aga
g¹antatagitocana aoodami ismaac¹ada aagiadagi.

⁴⁴ Dai sioora giñvui v¹at¹cagi soimaa taatamu dai
aan¹ vui caat¹camu agai aid¹ gia iimimu agai
aDiaavora amadu —tatadai asuusi.

⁴⁵ Aid¹asi abait¹guucacamigada apapaali
amadu afariseo cai acuento ismaac¹ada aa asuusi,
dai g¹ant¹gito cai siagai aagada mal¹lidi asuusi
acuentoc¹ada. ⁴⁶ Dai casc¹ada bliya aliditadai
agai asuusi d¹amos ab¹aliditadai agai aoodami.
Aoodami pov¹aliditadai sia¹suusi arDiuusi
ñiooquit¹dadamigada.

22

¹ Taid¹ asuusi aagidi ar¹amo ñiooqui cuen-
toc¹ada daid¹ itatadai:

2 —Diuusi soicΛi oodami sai cΛΛga gΛntΛtΛgitocana. Gomaasi ΛrΛpan ducami isducatai idui Λmo raí ismaacΛdΛ idui Λmo vagimi aidΛsi ooñigai maradΛ. 3 Ootoi Λgai gΛpipiooñiga sai vuaapana ΛvapaidadΛ taidΛ ΛvapaidadΛ maitipΛli isdadiagi. 4 Tai Λgai Λpamu ootoi aa gΛpipiooñiga daidΛ itΛtΛdai: “Aagidavurai giñvapaida sai casi gatajajai aanΛ coodaragai giñsosoiga giicoligadΛ dai sai cuaadagai cavΛΛsi baigΛduu vai otoma baigovai iimΛna idi cunataragΛrΛ”, astΛtΛdai. 5 Dai vapaidadΛ maitaΛΛgi. Λmoco mΛΛ nΛidamu gΛdΛvΛΛruga dai Λmai viaacatadai Λma maasi isnΛidagi. 6 DaidΛ Λгаа vui ΛpipiooñigadΛ Λraí dai soi vuujimi dai vΛΛsi coi. 7 TaidΛ Λraí aliΛ baamu dai ootoi gΛsandaaruga sai mΛΛ coodana Λgai Λgacoodacami dai mΛmΛidana baabaquidΛ. 8 Amaasi Λraí itΛtΛdai aa gΛpipiooñiga: “Quiaa baigΛduu gocunataragai dai giñvapaida camaiviaa sΛΛlicami isdadiagi. 9 IimΛdavurai caayamu dai vapaida vΛΛsi mΛsioora tΛΛgiagi vai dadana idi cunataragΛrΛ”, astatΛdai Λraí. 10 TaidΛ ΛpipiooñigadΛ aipaco voyiamu iji dai Λmpagi vΛΛsi siΛΛqui tΛΛ oodami cΛΛga tuutiacami dai maicΛΛga tuutiacami dai poduucai suuda ami gΛΛ tuucavi oodami.

11 TaidΛ Λraí vaa dai nΛnΛidi gΛvapaida dai gatΛgito tΛΛ siami cΛaacatadai Λmoco ismaacΛdΛ maitΛ aadaca yuucusi ismaacΛdΛ maa Λraí gΛvapaida sai gΛnaadana cunataragΛrΛ. 12 DaidΛ itΛtΛdai: “¿Ducatai vaa aapi maitΛaadacatai yuucusi ismaasi gΛaadai cunataragΛrΛ?” astatΛdai Λraí. TaidΛ Λgai maiñiooqui. 13 TaidΛ Λraí itΛtΛdai Λgai ismaacΛdΛ gabibiditadai: “Vuravurai

noonovidΛ dai ΛΛcasodΛ dai quiidigana daasa siaaco tucagamu siami aliΛ soimasi taatacamu goovai dai suaacadamu”, astΛΛdai Λraí. ¹⁴ Diuusi ñiñiooquituldiadamigadΛ aagidi mui oodami saidΛ istutuidi iscΛΛgacΛrΛ vuvaaquiagi dΛmos Diuusi chiΛΛqui ΛΛco vuvaitu —tΛΛdai ΛSuusi.

¹⁵ TaidΛ Λfariseo iji dai gΛnaagi sabai aagatudana Λgai ΛSuusi Λmo istumaasi vai poduucai viaaca Λgai isducatai gΛΛpiΛrΛ vuaajagi dudunucamiΛrΛ. ¹⁶ Dai cascΛΛ ootoi Λfariseo gΛnaaduñi ΛΛmadu ΛΛmoco ΛEroodΛsi aaduñdΛ sai mΛΛ aatagidana ΛSuusi vai Λgai itΛΛdai:

—MamaatΛtuldiamai cΛΛga maata aatΛmΛ sai istumaasi gaaagidi aapi dai gamamaatΛtuldi Λrvaavoi. Dai maivuaamΛ Λlidi aapi oodamicΛdΛ siΛrgΛnviipidacami siΛrsoituutuigami ΛΛpΛ, mosgamamaatΛtuldi aapi istumaasi Diuusi ipΛlidi. ¹⁷ Garaagidañi: ¿CΛΛgaisi tΛsaa namΛquiada aatΛmΛ gocuota ΛgΛΛ baitΛcΛaacamigadΛ Λromamano chio sio? —tΛΛdai Λgai.

¹⁸ DΛmos ΛSuusi maata tΛΛ isΛgai vuiirumada Λlidadai dai potΛΛdai:

—AapimΛ aagai Λmo istumaasi dai Λmamaasi ivueeyi. ¿TuimΛsi giñvuiirumada Λlidi aapimΛ? ¹⁹ GiñtΛΛgidavurai Λmo tumiñsi ismaacΛdΛcΛdΛ aa namΛquidi aapimΛ Λcuota ΛgΛΛ baitΛcΛaacamigadΛ romamano —tΛΛdai ΛSuusi.

Tai Λgai tΛΛgi Λmo tumiñsi. ²⁰ TaidΛ ΛSuusi mostΛΛ dai tΛcacai daidΛ itΛΛdai:

—¿VoorΛ moodΛ dai voorΛ tΛΛtΛaradΛ tumiñsiΛrΛ daja? —tΛΛdai ΛSuusi.

21 Tai ʼgai aa noragi daidʼ itʼtʼdai:

—ʼgʼʼ baitʼcʼaacami moodʼ dai
tʼʼʼaragadʼava —tʼtʼdai ʼgai.

Taidʼ ʼSuusi itʼtʼdai:

—Maacavurai ʼgʼʼ baitʼcʼaacami istumaasi
ʼrtuidadʼ dai iduʼʼivurai istumaasi Diuusi ipʼlidi
isivuaadagi ʼʼʼ, ʼgai ʼrʼgʼʼ baitʼcʼaacami
tʼvaagiʼrʼ dai oidigʼrʼ ʼʼʼ cascʼdʼ —tʼtʼdai
ʼSuusi.

22 Amaasi caʼ ʼgai imaasi dai maitʼʼ istumaasi
gʼʼtʼʼgʼituagi dai dagito dai iji.

23 ʼgai vaa tasʼrʼ ʼʼmoco saduseo iji siaaco daa-
catadai ʼSuusi. ʼsaduseo pocaiti sai maioidaga
coidadʼ duaacaradʼ cascʼdʼ potʼtʼdai ʼgai ʼSuusi:

24 —Mamaatʼtuldiadami, ʼMosesacaru
oojisicami gʼrvii gʼʼʼlicamiga vai pocaiti
sai ismuquiagi ʼmo cʼʼli dai viaagi gʼʼʼiga
maiquiaa maratacai abaana, saidʼ ʼsuculidʼ
ʼcʼʼli gʼʼagai isvʼʼnagi ʼviuudu dai maratagi
abaana ʼsiʼʼgidʼ vʼʼtarʼ ismaacʼdʼ muu.

25 Dai tami gʼrsaagida oidacatadai cuvaracami
ʼmo siʼʼgʼʼʼ. Dai ʼʼʼgadadʼ ooʼʼigai dai
muu maiquiaa maamatacai. Tai gooquiʼrʼ
ʼgʼʼmai vʼʼna ʼviuudu dai muu ʼʼʼ maiquiaa
maamatacai. 26 Tai gooquiʼrʼ ʼgʼʼmai vʼʼna
ʼgai vaa ooqui dai muu ʼʼʼ maiquiaa
maamatacai. Vʼʼ cuvaracami podui dai vʼʼsi coi
maimaamatacai tomali ʼmaadutai. 27 Dai amaasi
muu ʼooqui ʼʼʼ. 28 Dai duduaacacai coidadʼ
saagidaiʼndʼrʼ. ʼIsmaacʼdʼ ʼrcunadʼcamu ʼooqui
vʼʼsi ʼrcuucunadʼcatadai ʼgai di? —tʼtʼdai
ʼsaduseo.

29 TaidΛ ΛSuusi aa noragi daidΛ itΛtΛdai:

—MaicΛΛga gΛntΛtΛgitoi aapimΛ maimaatΛcatai iscaiti Diuusi ñiooquidΛ dai tomali maimaatΛcatai siΛΛsi guvucadagai viaa Diuusi. 30 SiΛΛscadΛ dud-uacagi coidadΛ camaicuucuntada agai tomali maiooñtada agai mosΛpan ducamicana Λgai Diu-usi tΛtΛaañicarudΛ tΛvaagiΛrΛ. 31 CanΛidi aapimΛ oojai istumaasi gΛnaagidi Diuusi sai oidaga du-aacaragai coidadΛ vΛΛtarΛ. 32 Tomasi catΛvΛpi ΛpΛdui sicoi AvraañicarudΛ dai Isaacaru dai JacocarudΛ vΛΛscarΛ pocaiti Diuusi: “AanΛ anΛrDiuusigadΛ Avraañi dai Isaa dai Jaco dai aa ΛpΛ”, astΛtΛdai Di-uusi. Agai Diuusi ΛΛmadu daraaja tΛvaagiΛrΛ. Diu-usi ΛrDiuusigadΛ ismaacΛdΛ catΛvaagiΛrΛ daraaja dai ismaacΛdΛ iimia agai tΛvaagiamu —tΛtΛdai ΛSuusi.

33 MoscaΛcai Λoodami imaasi vΛΛscatai maitΛΛ istumaasi gΛntΛtΛgituagi ΛSuusi mamaatΛtuldaragadΛcΛdΛ.

34 AidΛsi Λfariseo maí siΛSuusi cΛΛga aa noragi Λsaduseo tai Λgai maitΛΛ isducatai aa noragidagi Λfariseo ΛΛgi gΛnΛmpagi.

35 Dai Λmoco Λgai saagidaiñdΛrΛ ismaacΛdΛ ΛrmamaatΛtuldadamicatadai Diuusi sΛΛlicamigadΛ vuuirumada Λlidadai Λgai ΛSuusi daidΛ itΛtΛdai:

36 —¿MamaatΛtuldadami vΛΛsi ismaacΛdΛ ipΛlidi Diuusi tΛsivuaadagi tumaasi vaamioma gΛaagai tΛsivuaadagi? —tΛtΛdai Λgai.

37 TaidΛ ΛSuusi itΛtΛdai:

—“OigΛadañi ΛcΛliodami gΛDiuusiga vΛΛsi gΛibΛdacΛdΛ dai vΛΛsi gΛguvucadagacΛdΛ dai

vΛasi gatΛgitoidagacΛdΛ. ³⁸ Gooviava Λgai dai sioma gΛaagai isivuaadagi”. ³⁹ Dai gooquiΛrdadΛ baitoma pocaidaga ΛpΛ: “OigΛadañi gΛaaduñi poduucai pasduucai gΛoigΛdai aapi Λagi”. ⁴⁰ TomasioorΛ sioorΛ sΛΛlicΛdΛ Λgidi idi ñiooqui Λgai gia vΛascarΛ ivueeyi vΛasi istumaasi aagai Diuusi sΛΛlicamigadΛrΛ dai istumaasi aagai Diuusi ñiñiooquituldadamigadΛ —tatΛdai ΛSuusi.

— — —
⁴¹ Vai quiaa Λmapai guucacatadai Λfariseo
⁴² taidΛ ΛSuusi tΛcacai daidΛ itΛtdai:
 —¿Ducatai tatΛgitoi aapimΛ voorΛ cajiudadΛ ΛCristo? —tatΛdai ΛSuusi.

Tai Λgai itΛtdai:

—Davicularu cajiudadΛava —tatΛdai Λgai.

⁴³ TaidΛ ΛSuusi itΛtdai:

—TuisidΛ Λgai vaa Davicularu aagai isducatai aagidi Diuusi IbΛadΛ daidΛ icaiti: “ΛCristo argiñDiuusiga”. DaidΛ Davicularu icaiti ΛpΛ:

⁴⁴ Diuusi potΛtdai ΛCristo:

“GΛmaaquimu aanΛ Λmo sΛΛlicami ismaacΛdΛ vaamioma namΛga.

Dai ugititudamu aanΛ vΛasi ismaacΛdΛ gΛvuidΛrΛ vΛΛtΛcagi”.

Ascaiti Davicularu aagaitai ΛCristo. ⁴⁵ ¿Ducatai istutuidi ΛCristo siΛrcajiudadΛcagi ΛDavicularu vai Λgi ΛDavicularu giñDiuusiga aagai? —tatΛdai ΛSuusi.

⁴⁶ Dai tomali Λmaadutai maitistutuiditadai isaa noragidagi tomali Λmo ñiooqui dai aidΛ abiaadΛrΛ vΛascatai ΛbΛidiña istΛcacadagi Λmo istumaasi.

¹ TaidΛ ΔSuusi itΛtΛdai Δoodami dai aatΛmΛ ma-
maatΛrdamigadΛ:

² —ΔmamaatΛtuldiadami Diuusi sΛΛlicamigadΛ
ΛΛmadu Δfariseo povΛnΛlidi siΛgai vaamioma
cΛΛga maatΛ caΛ istumaasi ooja Moseesacaru dai
siΛΛgi Λgai viaa sΛΛlicami isgamamaatΛtuldiadagi
sΛΛlicamigadΛ Moseesacaru. ³ CΛΛgadu isΛΛgiada
aapimΛ dΛmos mosΛcaasi siΛΛscadΛ gΛnaagiada
Λgai mosΛcaasi istumaasi aagai Moseesacaru
dΛmos maitivuaada aapimΛ ismaasi ivueeyi
Λgai. Λgai aagai Λmo istumaasi dai Δmamaasi
ivueeyi. ⁴ Pocaiti Λgai sai gΛaagai isiduñiagi mui
naana maasi istumaasi dai Λgai Λgi maitivueeyi
isduuca i aagai. ⁵ Λgai aliΛ oojoidi isoojadagi Diuusi
ñiiooquidΛ papepeeliΛrΛ dai ali cajiitΛrΛ daraasaiña
dai gΛncovana vupuraiña dai gΛnΛΛcana. Λgai
maisias duutudai Diuusi mospovuaadana Λgai
sai pocaitiña Δoodami isΛgai aliΛ siaa duutudai
Diuusi. Dai Λgai oojoidi isgΛnaadadagi yuucusi
ismaacΛdΛ tΛΛtΛvΛdu naanacadΛ uugidiana. Λgi
poduucai gΛnaadaiña siorΛ siaa duutudagi
Diuusi dΛmos ΔmamaatΛtuldiadami Diuusi
sΛΛlicamigadΛ ΛΛmadu Δfariseo maisias duutudai
Diuusi mosgΛnaadaiña Λgai Δyuucusi sai pocaitiña
Δoodami isΛgai aliΛ siaa duutudai Diuusi. ⁶ Dai
Λgai vΛΛscΛrΛ gagaagai cΛcΛΛgaducΛdioma
daraicarui siu duucu gaugia agadagi muidutai dai
quiquiuupiΛrΛ. ⁷ Dai oojoidi sioodami cucuaasada
gΛnvapanamu dai viaatuldiada cacaayana dai
sias duutuadagi dai Λgai aadΛrΛ maioojoidi
ispoduucai ivuaadagi.

⁸⁻¹⁰ AapimΛ mosΛmo aadunumu duucami
dai mosΛca aanΛ Cristo ΛrgΛnbaitΛcΛaacamiga

cascada maitaagai isaagiada aapima oodami sai siaa ganduutudaiña tataanadami duucai. Diuusi garooga vallasia daama argabaitacaacami cascada gaagai isvaamioma siaa duutuadagi agai sioodami. ¹¹ Ismaacada soicadagi aa agai argaducadacamicamu aapima gansaagida. ¹² Agai ismaacada sioma gaducada galliadagi agai gia sioma maitargaducadacamicamu dai agai ismaacada sioma maigaducada galliadagi agai gia sioma argaducadacamicamu.

¹³ Siia soimaasi taatamu aapima ma-maatatuldadami Diuusi samicamigada dai aapima fariseo siia soimaa taatamu aapima. Aapima aagai amo istumaasi dai ama maasi ivueeyi. Aapima mamaatatuldi oodami Diuusi samicamigada dai vascara aapima maitivueeyi istumaasi Diuusi ipalidi. Aapima mamaatatuldadami maitipalidi isDiuusi gansoicadagi mai caga gantatagitoca aapima dai aapima sobicai aa oodami sai maitipalidiña isDiuusi soicadagi vai caga gantatagitoca agai tomasi agai gia ipalidi isDiuusi soicadagi sai caga gantatagitocana.

¹⁴ Siia soimaasi taatamu aapima ma-maatatuldiadami Diuusi samicamigada dai aapima fariseo siia soimaa taatamu aapima. Aapima aagai amo istumaasi dai ama maasi ivueeyi. ¿Tuimasi voopoidi baabaquida avipiuudu? Dai tavapi gamamadaiña aapima sai pocaitiña oodami isalia siaa duutudai aapima Diuusi dmos maitarvaavoi. Cascada aapima alia soimaasi gantaatatuldamu Diuusi.

15 Si^{ΛΛ} soimaasi taatamu aapim^Λ ma-
maat^Λtuldiadami Diuusi s^{ΛΛ}licamigad^Λ dai
aapim^Λ fariseo. Aapim^Λ aagai ^Λmo istumaasi dai
^Λma maasi ivueeyi. Aapim^Λ tomasiaaco ajioopai
dai gaagai oodami dai vaavoitulda ^Λlidi g^Λ^Λpan
duuca dai si^{ΛΛ}scad^Λ vaavoituda ^Λgai g^Λ^Λpan
duuca ^Λgai vaamioma soimaasi ivueeyi isaapim^Λ
dai aapim^Λ ^Λrg^Λnduñi.

16 Si^{ΛΛ} soimaa taatamu aapim^Λ. Aapim^Λ
mamaat^Λtuldi ^Λoodami Diuusi ñiooquid^Λ
d^Λmos tomali aapim^Λ maimaat^Λ ist^Λiya
^Λlidi. Dai gamamaat^Λtuldi aapim^Λ sai is^Λmo
oodami aagadagi isiduñia ^Λmo istumaasi sai
ispocaitiadagi sai s^{ΛΛ}lic^Λd^Λ ^Λrvaavoi istumaasi
aagai poduucai isduucai ^Λrvaavoi isoidaga ^Λg^{ΛΛ}
quiuupai aid^Λ gia maiviaaca isiduñia istumaasi
aagai, d^Λmos ispocaitiadagi sai s^{ΛΛ}lic^Λd^Λ ^Λrvaavoi
istumaasi aagai poduucai isduucai ^Λrvaavoi
isoidaga ooro ^Λg^{ΛΛ} quiuupi^Λr^Λ aid^Λ gia s^{ΛΛ}lic^Λd^Λ
viaaca isiduñia istumaasi aagai. 17 Vupuiiruga
aapim^Λ dai maimaat^Λ istumaasi Diuusi ip^Λlidi
isivuaada aapim^Λ. Vaamioma ^Λrsoiñi ^Λg^{ΛΛ}
quiuupai si^Λooro ismaac^Λd^Λ ^Λg^{ΛΛ} quiuupi^Λr^Λ daja.
^Λooro quiuupai ^Λrana daja casc^Λd^Λ siaa duutudi
^Λgai. 18 Dai aapim^Λ gamamaat^Λtuldi ^Λpp^Λ sai
is^Λmo oodami aagadagi isiduñia ^Λmo istumaasi
sai ispocaitiadagi sai s^{ΛΛ}lic^Λd^Λ ^Λrvaavoi istumaasi
aagai poduucai isduucai ^Λrvaavoi isoidaga
^Λmo altar ^Λg^{ΛΛ} quiuupi^Λr^Λ aid^Λ gia maiviaaca
isiduñia istumaasi aagai, d^Λmos ispocaitiadagi
sai s^{ΛΛ}lic^Λd^Λ ^Λrvaavoi istumaasi aagai poduucai
isduucai ^Λrvaavoi isoidaga istumaasi Diuusi
daasdarad^Λ ^Λaltar daama aid^Λ gia s^{ΛΛ}lic^Λd^Λ

viaaca isidufiia istumaasi aagai. ¹⁹ Vupuiiruga aapimΛ dai maimaatΛ istumaasi Diuusi ipΛlidi isivuaada aapimΛ. Vaamioma Λrsoiñi Λaltar siDiuusi daasdaradΛ. Diuusi daasdaradΛ Λaltar daama daja cascΛdΛ siaa duutudi Λgai. ²⁰ IsΛmo oodami aagadagi isidufiia Λmo istumaasi dai pocaitiadagi sai sΛΛlicΛdΛ Λrvaavoi istumaasi aagai poduucai isduucai Λrvaavoi isoidaga Λmo altar ΛgΛΛ quiuupiΛrΛ dai poduucai aagai Λgai vΛΛsi istumaasi oidaga Λaltar daama. ²¹ IsΛmo oodami aagadagi isidufiia aagai Λmo istumaasi dai pocaitiadagi sai sΛΛlicΛdΛ Λrvaavoi istumaasi aagai poduucai isduucai Λrvaavoi isoidaga ΛgΛΛ quiuupai dai poduucai aagai Λgai vΛΛsi Diuusi, Λgai quiuupiΛrΛ daja cascΛdΛ. ²² IsΛmo oodami aagadagi isidufiia aagai Λmo istumaasi dai pocaitiadagi sai sΛΛlicΛdΛ Λrvaavoi istumaasi aagai poduucai isduucai Λrvaavoi isoidaga tΛvaagi dai poduucai aagai Λgai vΛΛsi Diuusi, Λgai tΛvaagiΛrΛ daja cascΛdΛ.

²³ SiΛΛ soimaasi taatamu aapimΛ ma-maatΛtuldiadami Diuusi sΛΛlicamigadΛ dai aapimΛ fariseo. AapimΛ aagai Λmo istumaasi dai Λmamaasi ivueeyi. VΛΛsi istumaasi viaa aapimΛ aa oidiña oodami Diuusi aa duiñdadΛ vΛΛtarΛ asta ivaagi mΛsmaacΛdΛ bΛΛjΛi. CΛgadu isoidiada aapimΛ oodami Diuusi aa duiñdadΛ vΛΛtarΛ mΛstumaasi viaacagi dΛmos maitivueeyi aapimΛ istumaasi Diuusi ipΛlidi gomaasi gia maicΛΛgadu. AapimΛ maicΛΛga oidaga tomali maisoigΛnΛlidi aapimΛ aacΛdΛ tomali maicΛΛga vaavoitudai aapimΛ Diuusi ñiooquidΛ poduucai aliΛ soimaasi ivueeyi aapimΛ. ²⁴ AapimΛ

arapan ducami mainanadami ismaacada
vaidaquia alidi oodami amapalar. Aapima
ivueeyi istumaasi maisi gaagai dai maitivueeyi
istumaasi vaamioma gaagai.

²⁵ Si soimaasi taatamu aapima ma-
maatatuldadami Diuusi salicamigada dai aapima
fariseo. Aapima cal tuutiacami ganvueeyi
oodami vuitapi dmos alia soimaasi ivueeyi
aapima. Lasivucatai dai coimudada tuutiacatai.

²⁶ Aapima salicada maicaga maata cal Diuusi
nioquida aliasi gaagai isapaga daanda aapima
Diuusi vai agai ganoigada gansoimaascamiga
dai poduucai camaitarsoimaasi iduucamicamu
aapima.

²⁷ Si soimaasi taatamu aapima ma-
maatatuldiadami Diuusi salicamigada dai
aapima fariseo. Aapima aagai mo istumaasi
dai ama maasi ivueeyi. Aapima arapan ducami
siaaco gyaasapai coidada dai alia calga baiduñisi
daamadara dai arana alia sigalnaasi. ²⁸ Pomaasi
aapima alia calga tuutiacami ganvueeyi oodami
vuitapi dai gantagitoidagara alia soimaasi aagaiña
mo istumaasi dai ama maasi ivuaadana.

²⁹ Si soimaasi taatamu aapima ma-
maatatuldiadami Diuusi salicamigada dai
aapima fariseo. Aapima aagai mo istumaasi
dai ama maasi ivueeyi. Aapima ivuiididi
baabaquida Diuusi nioquituldiadamigada
ismaacada coi ganalqui aaduñicarua dai siaaco
yaasapi dai gnaaduñicarua coi ara aa oodami
cal tuutiacami agai ami daamaasai aapima
yoosigai. ³⁰ Dai pocaiti aapima: "Isoidacamudai
aatama alquioma aidasi oidacatadai garalqui

aaduñicaru maisoiña coodamudai aatΛmΛ Diuusi ñiñiooquituldiadamigadΛ”. ³¹ Poduucai ΛΛgi aapimΛ aagai mΛsidΛ ArcajiudadΛ dai Λpan tuutuiga aapimΛ Λgai ismaacΛdΛ coi Diuusi ñiñiooquituldiadamigadΛ. ³² Isapiasoimaasi ivuaada aapimΛ otoma Λpan ΛΛsi gΛpiΛrΛ vΛΛtacamu aapimΛ gΛnΛΛqui aaduñicaru.

³³ SΛΛlicΛdΛ Λrsoimaasi ivuaadami aapimΛ. AapimΛ gia maicΛΛgacΛrΛ vuvaquimu baiyoma iimimu aapimΛ mΛΛca siaaco oidaga ΛDiaavora. ³⁴ CascΛdΛ ootosamu aanΛ Diuusi ñiñiooquituldiadamigadΛ dai oodami sastuduacami, dai mamaatΛtuldiadami. DΛmos aapimΛ coodamu ΛΛmoco dai aa curusiaba siisisamu dai aa gΛviarsamu quiquiupiΛrΛ, dai aa soimaa taatatuldamu aali quiquiΛrΛ. ³⁵ Dai poduucai aapimΛ gΛpiΛrΛ vΛΛtacamu vΛΛsi gocΛΛ tuutiamicΛdΛ ismaacΛdΛ gΛncooditu. AidΛsi abiaadΛrΛ gΛmuaatu Aveelicaru cΛΛ tuigacΛdΛ asta aidΛsi gΛmuaatu Zacaríasi Berequiiasi maradΛ Λgai ismaacΛdΛ muua Λgai ΛgΛΛ quiuupai vuidΛrΛ Λaltar abaana. ³⁶ IsmaacΛdΛ gΛnaagidi aanΛ Λrvaavoi. AapimΛ sivi oidacami gΛpiΛrΛ vΛΛtacamu vΛΛsi gomaasicΛdΛ.

³⁷ AapimΛ JerusaleenΛrΛ oidacami aapimΛ mΛsmaacΛdΛ coodai Diuusi ñiñiooquituldiadamigadΛ ojoodaicΛdΛ, mosΛΛ muiy-oco imidagai ipΛlidadai aanΛ isgΛnΛmpaidagi dai gΛnnuucadacagi Λpan duucai Λtacucu Λmpaidi gΛmaamara gΛaana uta mΛtai maitipΛli aapimΛ. ³⁸⁻³⁹ Dañi aapimΛ sivi gΛndagitomu aanΛ dai camaitiñtΛΛgimu aapimΛ Λpamu asta siΛΛscadΛ

aiyagi istuigaco potliya aapimΛ: “AliΛ siaa duutudai aatΛmΛ ismaacΛdΛ borimΛi Diuusi guvucadadΛcΛdΛ” —tΛtΛdai ΛSuusi.

24

1 DaidΛ ΛSuusi vuusai agΛΛ quiuupaigadΛaiñdΛrΛ Λjudidíu dai caimia agaitadai tai miaadΛrΛ guuquiva aatΛmΛ mamaatΛrdamigadΛ Λgai dai aagidi sai aliΛ chigiamasi agΛΛ quiuupai. 2 TaidΛ ΛSuusi gΛraa noragi dai povΛrtΛtΛdai:

—¿NΛidimΛsi aapimΛ vΛΛsi idi? IsmaacΛdΛ gΛnaagidi aanΛ arvaavoi sai tomali Δmo odai maiyiiya agai Λmai daama, vΛΛsi siaa gΛduuñimu goovai —gΛrtΛtΛdai ΛSuusi.

3 Amaasi iji aatΛmΛ Oliivosi giidiamu dai ami daiva ΛSuusi. MosΛcaasi ΛSuusi ΛΛmadu aatΛmΛ mamaatΛrdamigadΛ Λgai ami daacatadai tΛtai aatΛmΛ itΛtΛdai:

—AatΛmΛ ipΛlidi pΛsgΛraagida aapi siΛΛscadΛ ΛpΛduñia agai gomaasi ismaacΛdΛ aagai aapio. ¿Duucatai maatΛcamu oodami iscayo divi agai aapi dai cayo ugitimu oidigi? —tΛtΛdai aatΛmΛ.

4 Amaasi ΛSuusi povΛrtΛtΛdai:

—GΛnnuucadacavurai vai tomali Λmaadutai maitΛnvupuiirumadaíña. 5 Muidutai dadia

agai daidi caitiadamu Λgai: “AanΛ anΛrCristo”, dai muidutai vupuiirumadadamu Λgai.

6 Cajiomacamu Λoodami muiyapΛrΛ cocodi, dai aa cayo gΛncocoda ΛpΛ, maitavΛr duduaadicuda gomaasi ΛpΛduñia agai ΛpΛga, dΛmos maiquia aayi cuugatΛrΛ tasΛrΛ. 7 Δmo dΛvΛΛriΛrΛ oidacami

cocudamu amai dAVAAriARA oidacami dai oidacamu biugigai dai coocodagai aipacoga dai alia cavami gigivucudamu AmapACARA gooidigi. ⁸ VAAsi gomaasicADA utudama gAAagacai soimaasi taatamu oidigi daama oidacami.

⁹ Dai amaasi Aoodami tAAgidamu AVaavoitudadami dudunucamiARA masaida gAAgANA dai coodana. Dai VAAsi oidigi daama oidacami cAADadamu giñvaavoitudaitai Agai.

¹⁰ SiAAscada aiyagi amaasi tasARA muidutai camaitiñvaavoitudada agai, dai aipaco gAncAADadamu dai aipaco gAntAtAgidamu dudunucamiARA.

¹¹ Dai oidacamu mui yaatavogami ismaacADA pocaitada agai saida ArDiussi ñiñiooquituldiadamigada dai vupuiirumadadamu mui oodami.

¹² Dai sAAlicADA oidacamu soimaasi dai cascADA mui oodami camaitanoigAADamu aipacoga.

¹³ DAMOS Agai ismaacADA apiagiñvaavoitudadagi siAAsi uucami oidacagi oidigi daama Agai gia cAAgacARA vuvaquimu.

¹⁴ Dai VAAsi oidigARA gAAagadamu gocAA caidacADA isducatai Diussi soicai oodami sai cAAga gAntAtAgitocana sipoduucai VAAsi oidigi daama oidacami maatacamu. Dai amaasi gia caugitimu oidigi.

¹⁵⁻¹⁶ Tai Daniel amo Diussi ñiooquituldiadamigada poduucai ooja sai divia aagai amoco ismaacADA sAAlicADA soimaasi iduñia agai amo istumaasi AgAA quiupaigadARA judidíu ARANA. SiAAscada nAijada oodami ispomaasi pAVuimi, amaasi Agai ismaacADA tami JudeeARA daraajagi gAAagai isvoopiagi gigiidiamu —gArtAtAdai ASuusi.

Sioora nAijadagi idi oojai gAAagai ismaata

caΛcagi. ¹⁷ DaidΛ ΛSuusi potΛtΛdai ΛpΛ:

—SioorΛ vaaqui daama daacagi aidΛ tasΛrΛ aliΛsi gΛaagai isotoma voopiagi maivuvaidacai gΛvustuidaga tuucavidΛrΛ, ¹⁸ dai sioorΛ dΛjiana ajioopadagi maitΛaagai isΛpamu iimiagi gΛnquiiquiamu dai vuiyagi gΛnyuucusi. ¹⁹ SiΛΛ soimaa taatamu Λooqui ismaacΛdΛ noonoacagi siΛpΛ viaacagi aali siisiΛdami, aidΛ tasΛrΛ. ²⁰ AliΛsi gΛaagai isdaanΛdagi Diuusi vai maitΛrtoomococana mΛsiΛascadΛ voopiagi, tomali maitΛrΛmo ibΛstaragai tasΛrΛcana. ²¹ AliΛ soima taata agai Λvaavoitudadami cascΛdΛ. Vaamioma soimaasi gΛtaatamu amaasi sitomali Λmo imidagai aidΛsi abiaadΛrΛ Diuusi idui oidigi dai gooquiΛrΛ tomali Λmo imidagai maipomaasi gΛtaatamu. ²² Isbai tΛvΛpi ΛpΛduñiagi gomaasi aidΛ gia vΛsi coiyantada oodami dΛmos Diuusi maidagitomu istΛvΛpi ΛpΛduñia gomaasi Λgai aliΛ oigΛdai ismaacΛdΛ Λcovai vuvaitu cascΛdΛ.

²³ Amaasi isΛmaadutai povΛntΛtΛadagi: “Dañi tami daja ΛCristo”, mΛsiΛpΛ povΛtΛtΛadagi: “Dañi mΛΛca daja”, maitavΛr vaavoitudada. ²⁴ Dadia vagai yaatavogami dai pocaitiada agai saidΛ rΛCristo dai pocaitiada agai saidΛ rDiuusi ñiñiooquituldiadamigadΛ, daidΛ ivuaada agai naana maasi gΛgΛrducami dai poduucai vupuiirumadada agai asta Λgai ismaacΛdΛ Diuusi Λgi Λcovai vuvaitu isistutiadagi. ²⁵ DΛmos aanΛ ΛΛquiasdΛrΛ abiaadΛrΛ gΛaagidi. ²⁶ CascΛdΛ isaagiada Λgai dai povΛtΛtΛadagi: “Dañi mΛΛca oidigana daja ΛCristo”. MaitΛaagai isiimiagi Λoodami daida isaagiadagi Λgai

dai pov^Λt^Λt^Λdai: “Dañi tami quiiy^Λr^Λ daja”, mait^Λaagai isvaavoitudadagi. ²⁷ Poduuc^Λai ismaascana si^Λascad^Λ v^Λp^Λadoc^Λdagi oidigi poduuc^Λai ^Λp^Λ v^Λasi oodami giññ^Λida agai si^Λascad^Λ ajiagi istuigaco diviagi aan^Λ ismaac^Λd^Λ viaa ^Λmo s^Λalicami. ²⁸ Tomasiaaco siaaco caat^Λcagi baabaidi duvaligad^Λ ami g^Λn^Λmpaidiña nuunui, poduuc^Λai ^Λrvaavoi ^Λp^Λ said^Λ ^Λp^Λduuñi agai v^Λasi istumaasi aagai aan^Λ.

²⁹ Dai amaasi si^Λascad^Λ cadaivuñiagi gosoimaa taataragai tasai tucapi viiya agai dai masaadai g^Λiñña agai, dai sisiaavugai suuligia agai t^Λvaagiaiñd^Λr^Λ, dai v^Λasi istumaasi oidaga t^Λvaagi^Λr^Λ gigivucudamu. ³⁰ Dai amaasi t^Λagimu oodami t^Λvaagi^Λr^Λ ^Λmo istumaasi dai poduuc^Λai maat^Λmu iscadivia aan^Λ ismaac^Λd^Λ viaa ^Λmo s^Λalicami dai v^Λasi oidigi daama oidacami suan^Λda agai daid^Λ giñt^Λagimu ^Λgai ist^Λvaagiaiñd^Λr^Λ im^Λdamu aan^Λ icomai saagidaiñd^Λr^Λ guvucadagaic^Λd^Λ dai Diuusi dadadaquigad^Λ ^Λmadu. ³¹ Dai ootosamu aan^Λ giñt^Λt^Λaañicar^Λ vai ^Λgai cavami iivana trompetac^Λd^Λ dai poduuc^Λai ^Λmpaida aagai v^Λasi ^Λoodami ismaac^Λd^Λ Diuusi ^Λcovai vuvaitu v^Λasi oidigiñd^Λr^Λ dai v^Λasi t^Λvaagiaiñd^Λr^Λ.

³² Maat^Λvurai aapim^Λ idi ñiooqui ismaac^Λd^Λ g^Λnaagidia iñagai aan^Λ aagaitai ^Λiigosi. Si^Λascad^Λ momiacagi iigosi maamarad^Λ dai iipoidagi aagad^Λ poduuc^Λai camaat^Λca iscamiaadimi taaco. ³³ Poduuc^Λai ^Λp^Λ m^Λsi^Λascad^Λ n^Λijadagi iscasi ^Λp^Λvuidagi gomaasi ismaac^Λd^Λ caagidi aan^Λ ca-maat^Λca iscayoga ugidagai oidigi. ³⁴ Ismaac^Λd^Λ

gΛnaagidi aanΛ arvaavoi sai gomaasi apΛduñia
 agai maiquiaa ugitΛcai oodami sivi oidacami.
 35 TΛvaagi dai dΛVΛΛrai ugitimu dΛmos giññiooqui
 maiugitimu.

36 DΛmos tomali Λmaadutai maimaatΛ siΛΛscadΛ
 tomali siuu duucu tomali Diuusi tΛtΛaañicarudΛ
 tΛvaagiΛrΛ daraajatai maimaatΛ, tomali aanΛ Diu-
 usi maradΛcatai. MosΛΛgi gΛrooga Diuusi Λgai dai
 maatΛ.

37 Poduucai isduucai apΛdui aidΛsi oidacatai
 ΛNoé poduucai apΛduuñimu ΛpΛ siΛΛscadΛ
 cadivia iñagada aanΛ ismaacΛdΛ viaa Λmo
 sΛΛlicami. 38 ΛΛqui aidΛsi maiquiaa cavami
 duudu dai maiquiaa gaiiña oidigi suudagicΛdΛ
 Λoodami gacuaadana dai gayΛΛdana dai
 cuucuntaiña, dai gamamaacaiña gΛnmaamara
 ooqui mΛsai ooñtaiña asta aidΛ uucami sivaa
 ΛNoé gΛvaarcugΛrΛ. 39 Sai moduu maimai Λgai
 asta aidΛsi caduuquimi tai vΛΛsi Λoodami coi.
 Poduucai apΛduuñimu ΛpΛ siΛΛscadΛ divia aanΛ
 ismaacΛdΛ viaa Λmo sΛΛlicami. 40 Dai amaasi
 gooca cΛcΛΛli oidigana daraajamu siDiuusi
 vaidacaimu Λmoco dai ΛgΛmai viaamu. 41 Dai
 gooca ooqui gatuadamu siDiuusi vaidacaimu
 Λmoco dai ΛgΛmai viaamu.

42 VΛΛscΛrΛ gΛaagai isbaigΛnduca aapimΛ
 maimaatΛcatai tomali siuu duucu divia aagai
 ΛtΛaanΛdami. 43 DΛmos cΛΛga maatΛ aapimΛ
 sai isΛmo oodami maatΛcagi siuu duucu
 ami quidiΛrΛ divia agadagi Λmo ΛΛsivogami
 maicosian tada Λgai nuucadacatai sai maivaacΛna
 quidiΛrΛ dai ΛΛsidana. 44 Poduucai ΛpΛ aapimΛ
 aliΛsi gΛaagai mΛsbaigΛn ducagi, siuu duucu

siooma mait Δ gitoca aapim Δ iñsividivimu aan Δ
ismaac Δ d Δ viaa Δ mo s Δ Δ licami —t Δ t Δ dai Δ Suusi.

45 Daid Δ Δ Suusi it Δ t Δ dai Δ p Δ :

— Δ moco gaaamu v Δ Δ sca Δ ga gaagaiña
 Δ moco Δ Δ gidaracami dai saituduacami said Δ
 Δ r Δ aan Δ damigad Δ cana pipiooñigad Δ dai bibidiña
siuu duucu g Δ aagadagi. 46 Baig Δ Δ liadamu
 Δ t Δ aan Δ dami ismaac Δ d Δ iducagi v Δ Δ si c Δ Δ ga
siuu duucu diviagi Δ aamud Δ . 47 S Δ Δ lic Δ d Δ
ang Δ naagidi said Δ Δ aamud Δ t Δ aan Δ dami duucai
viituldamu v Δ Δ si istumaasi viaacagi. 48 D Δ mos
si Δ piooñi ismaac Δ d Δ t Δ aan Δ dami duucai viaagi
 Δ aamud Δ maic Δ Δ ga tuigacagi dai pov Δ Δ dagi
si Δ aamud Δ maiotoma divia aagai 49 dai g Δ aagacai
soivuaadagi Δ ga pipiooñi dai Δ gai gacuaadagi
dai gay Δ Δ dagi dai navamuagi aa navacoidad Δ
 Δ Δ madu. 50 Dai poduucai Δ aamud Δ diviagi siuu
duucu Δ p Δ iooñigad Δ siooma main Δ Δ racagi dai
siuu duucu Δ gai maimaat Δ cagi. 51 Dai s Δ Δ lic Δ d Δ
soima taatatuldamu Δ gai daid Δ iduufñimu Δ gaic Δ d Δ
isducatai Δ p Δ vueeyi Δ gaic Δ d Δ ismaac Δ d Δ aagai
 Δ mo istumaasi dai Δ ma maasi ivueeyi. Amaasi
susuaaquimu Δ gai dai ali Δ soimaasi taata agai.

25

1 Isducatai Δ p Δ vueeyi si Δ Δ scad Δ Diuusi
soic Δ dagi oodami sai c Δ Δ ga g Δ nt Δ gitocana Δ r Δ pan
ducami istumaasi idui baivustaama aali t Δ t Δ Δ ji
ismaac Δ d Δ iimi agaitadai Δ mo cunataragiamu
dai b Δ Δ iim Δ i g Δ ncuucudacaru. Dai Δ gai ajia

agai Δ noovio Δ map Δ ca Δ ra. ² Dai taamatai Δ gai maic Δ aga Δ ant Δ agito dai taamatai Δ gai alia Δ aga Δ ant Δ agito. ³ Δ gai ismaac Δ maic Δ aga Δ ant Δ agito maib Δ cai asaiti istuc Δ suusudadagi Δ ancuucudacaru siuu duucu caugitiagi asaitigad Δ Δ cuucudacarui. ⁴ Dai Δ gai ismaac Δ Δ aga Δ ant Δ agito Δ gai gia b Δ cai asaiti istuc Δ suusudadagi Δ ancuucudacaru. ⁵ Daid Δ Δ noovio camaiotoma divia sai cav Δ scatai sa Δ lic Δ coocosimu dai coocoi. ⁶ Sai ca Δ ran tucara sib Δ i Δ ña istumaasi said Δ icaiti: “Casib Δ ra imai lien Δ Δ noovio, m Δ cav Δ r vuid Δ ra aji”, asaiti. ⁷ Tai v Δ scatai Δ aali t Δ raji vaapañi dai baidui Δ ancuucudacaru. ⁸ Daid Δ Δ taama ismaac Δ maic Δ aga Δ ant Δ agito it Δ dai Δ гаа ismaac Δ Δ aga Δ ant Δ agito: “ Δ arcuucudacaru cayoga tuu Δ armaacavurai laalachi asaiti”, ast Δ dai. ⁹ Sai aa noragi Δ gai ismaac Δ Δ aga Δ ant Δ agito daid Δ it Δ dai: “Chu, aid Δ gia mait Δ raja goovai dai tomali aapim Δ Δ pa. Baiyoma av Δ r iimi aapim Δ m Δ ca siaaco Δ gaagarai dai sav Δ da aapim Δ Δ nv Δ tar Δ ”, ast Δ dai. ¹⁰ Dai aid Δ si utudama m Δ ca gasav Δ damu Δ gai Δ saiti sai aayi Δ noovio. Dai Δ aali t Δ raji ismaac Δ Δ aga Δ ant Δ agito vaapa Δ noovio Δ madu ami cunataragi Δ ra, dai cuu Δ cuuparagai. ¹¹ Sai gooqui Δ ra dada Δ гаа aali t Δ raji daid Δ icaiti: “ Δ liodami, Δ liodami Δ arcupioquidañi”, ast Δ dai. ¹² Sai Δ gai aa noragi daid Δ it Δ dai: “Maitan Δ maat Δ ”, ast Δ dai Δ gai —t Δ dai Δ Suusi.

¹³ Taid Δ Δ Suusi pov Δ t Δ dai aat Δ m Δ mamaat Δ rdami:

—Cas Δ maigav Δ Δ anduca aapim Δ

maitam^Λmaat^Λ si^{ΛΛ}scad^Λ tomali siuu duucu divia iñagai aan^Λ ismaac^{ΛΔ}Δ viaa ^Λmo s^{ΛΛ}licami.

14 Si^{ΛΛ}scad^Λ Diuusi soic^Λdagi oodami sai c^{ΛΛ}ga g^Λnt^Λgitocana gomaasi ^ΛΓ^Λpan ducai isduuc^Λ idui ^Λmo c^{ΛΛ}li ismaac^{ΛΔ}Δ imia agaitadai ^Λmai d^Λv^{ΛΛ}riamu dai vai g^Λpipiooñiga dai maa tumiñsi.

15 ^Λmoco maa ^Λgai taama mil piisu, dai ^Λg^Λmai goo mil, dai ^Λg^Λmai ^Λmo mil. ^ΛΛ^Λg^Λdag^Λ sioma saituduga casc^{ΛΔ}Δ vaamioma mui maa ^Λgai tumiñsi daid^Λ ^Λgaa sioma maisastuduga casc^{ΛΔ}Δ vaamioma chiichi^Λqui maa ^Λgai tumiñsi. Dai ii ^Λgai ^Λmai d^Λv^{ΛΛ}riamu. 16 ^Λpiooñigad^Λ ismaac^{ΛΔ}Δ viaacatadai taama mil piisu gamait^Λ ^ΛΛ^Λ taama mil piisu ^Λtumiñsic^{ΛΔ}Δ. 17 Poduuc^Λ ^ΛΛ^Λ ^Λg^Λmai ismaac^{ΛΔ}Δ viaacatadai goo mil gamait^Λ ^ΛΛ^Λ goo mil. 18 Tai ^Λgai ismaac^{ΛΔ}Δ viaacatadai ^Λmo mil ii dai ^Λsto ^Λtumiñsigad^Λ g^Λaamu d^Λv^{ΛΛ}rai uta.

19 T^Λv^Λpic^{ΛΔ}Δ ^Λpamu divia ^Λaamud^Λ dai vai ^Λgai g^Λpipiooñiga dai maat^Λca aagai s^{ΛΛ}j^Λqui gamait^Λ ^ΛΛmadutai. 20 ^ΛΛ^Λga divia ^Λgai ismaac^{ΛΔ}Δ viaacatadai taama mil piisi dai t^{ΛΛ}gi ^Λtumiñsi ismaac^{ΛΔ}Δ gamait^Λ daid^Λ it^ΛΔdai: “Giñaamu, aapi giñmaa taama mil piisu dai tami daja ^ΛΛ^Λ taama mil piisu ismaac^{ΛΔ}Δ gamait^Λ aan^Λ”, ast^ΛΔdai. 21 Taid^Λ ^Λaamud^Λ it^ΛΔdai: “C^{ΛΛ}gaduava, aapi ^ΛΛ^Λmo c^{ΛΛ} piooñi cac^{ΛΛ}ga idui aapi laachic^{ΛΔ}Δ sivi gia g^Λmaaquimu aan^Λ g^{ΛΛ}pioma. Miaadi dai baig^{ΛΛ}liada aan^Λ giñ^{ΛΛ}madu”, ast^ΛΔdai. 22 Tai gooqui^ΛΓ^Λ ami divia ^Λpiooñigad^Λ ismaac^{ΛΔ}Δ viaacatadai goo mil piisu daid^Λ it^ΛΔdai: “Giñaamu giñmaa aapi goo mil piisu dai tami daja ^ΛΛ^Λ goo mil ismaac^{ΛΔ}Δ gamait^Λ aan^Λ”, ast^ΛΔdai.

23 TaidΛ ΛaamudΛ itΛtΛdai: “CΛΛgaduava, aapi apΛrΛmo cΛΛ piooñi cacΛΛga idui aapi laachicΛdΛ sivi gia gΛmaaquimu aanΛ gΛpioma. MiaadΛi dai baigΛΛliada giñΛΛmadu”, astΛtΛdai. 24 Tai gooquiΛrΛ ami divia ΛgΛmai piooñigadΛ ismaacΛdΛ viaacatadai Λmo mil piisu, Λgai itΛtΛdai gΛaamu: “Giñaaamu cΛΛ maata aanΛ sialia oomaliga aapi dai aa gΛΛsituldiña pai aapi mosvuudana yoovisicami dai maita aata vueeyi aapi dai vΛΛscarΛ vuuyi tumiñsi. 25 CascΛdΛ gΛΛbΛñi aanΛ dai ii dai Λsto gΛtumiñsiga dΛvΛΛrai uta dai tami daja”, astΛtΛdai. 26 TaidΛ ΛaamudΛ aa noragi daidΛ itΛtΛdai: “Aapi ΛrΛmo piooñi maicΛΛ tuigacami dai parΛgami camaatΛcatadai aapi isaa giñΛsituldi dai iñsaanΛ mosvuuyi yoovisicami dai ismaita aata vueeyi aanΛ dai vΛΛscarΛ vuuyi tumiñsi. 27 CascΛdΛ sibΛaco gamaaquimudai aapi gotumiñsi mΛsiaaco maitΛtuldamudai simuiyoma vuimudai aanΛ diviacai”, astΛtΛdai ΛaamudΛ. 28 DaidΛ itΛtΛdai Λgai Λgaa ismaacΛdΛ ami guucacatadai: “BΛivurai gotumiñsi dai maaca Λgai ismaacΛdΛ viaa baivustaama mil”, astΛtΛdai ΛaamudΛ. 29 “TomasioorΛ cΛΛga aata vueeyi istucudΛ Diuusi gΛroidi vaamioma viaaca aagai. Dai sioorΛ maicΛΛga aata vueeyi istucΛdΛ viaa, Λgai gia ootoma maiviaaca agai. 30 Dai idi giñpiooñiga maicΛΛ tuigacΛdΛ vuusaidavurai quiidigamu dai poduucai ΛpΛ Diuusi ootosamu vΛΛsi Λsoimasi ivuaadami mΛΛca siaaco oidacagi ΛDiaavora sisuaanΛdamu Λgai dai alia soimaasi taata agai”, ascaiti ΛaamudΛ.

³¹ SiΛΛscadΛ divia aanΛ ismaacΛdΛ viaa Λmo
sΛΛlicami vΛΛsi giñtΛtΛaañicarΛ ΛΛmadu daidΛ
Λrraicamu aanΛ amaasi. Diuusi giñdaasamu
baitΛcΛaacami sitΛaanΛdamu aanΛ vΛΛsi
oodami oidigi daama oidacami. ³²⁻³³ Dai
vΛΛsi oidacami gΛnΛmpaidamu giñabaana dai
Λcovai vuvaidamu aanΛ Λvaavoitudadami
dai sΛΛlisapadΛrΛ daraasamu dai Λsoimaasi
ivuaadami oogisapadΛrΛ poduucai isduucai
Λmo pastuuru judidiu Λcovai vuvaidiña cañiiru
sisiivatu saagidaiñdΛrΛ. ³⁴ Amaasi aanΛ ismaacΛdΛ
Λrrai aagidamu ismaacΛdΛ sΛΛlisa padΛrΛ
daraaja: “AapimΛ ismaacΛdΛ Diuusi gΛrooga
cΛΛgacΛrΛ nΛidi giñΛΛmadu daraajamu dai aanΛ
gΛnmaaquimu sΛΛlicami isaapimΛ giñΛΛmadu
tΛaanΛdagi. AidΛsi abiaadΛrΛ idui Diuusi
oidigi aagai sai aapimΛ gataaanΛda agai aanΛ
iñΛΛmadu. ³⁵ Biugimu aanΛ mΛtaidΛ imbii.
Tonomu aanΛ mΛtaidΛ iñvΛsiibi suudagi. AanΛ
aimΛraitadai mai aapimΛ maitiñmaatΛcatadai dai
vΛΛscΛrΛ giñmaa aapimΛ oigaragai isgΛnquiiyΛrΛ
tiñuuliña aanΛ. ³⁶ Dai camaiviaacatadai aanΛ
yuucusi mΛtai aapimΛ giñmaa yuucusi, dai
coococatadai aanΛ mΛtai aapimΛ giñdadiji, dai
maisapicatadai aanΛ mΛtai aapimΛ giñdadiji
ΛpΛ”, povΛntΛtΛaadamu aanΛ. ³⁷ Amaasi
Λvaavoitudadami giñaa noragidamu dai povai
iñtΛdamu: “¿TΛaanΛdami, vΛquidΛ gΛnΛidi
aatΛmΛ isbiugimucatatadai aapi siaatΛmΛ gΛbii?
¿VΛquidΛ gΛnΛidi aatΛmΛ istonomucatatadai aapi
siaatΛmΛ gΛvΛsiibi suudagi? ³⁸ ¿VΛquidΛ daivusai
aapi siaatΛmΛ maitΛmaatΛcatadai dai vΛΛscΛrΛ
gΛmaa oigaragai isgΛrquiiyΛrΛ coi aapi? ¿VΛquidΛ

gΛnΛidi aatΛmΛ ismaiyyucusu aapi dai gΛmaa
 yucusi? ³⁹ ¿vΛquidΛ coococatadai aapi dai
 vΛquidΛ maisapicatadai aapi sigΛdadiji aatΛmΛ?”
 Povai iñtΛtΛadamu Λvaavoitudadami. ⁴⁰ Dai aanΛ
 aa noragidamu daidΛ itΛadamu: “IsmaacΛdΛ
 gΛnaadidi aanΛ Λrvaavoi tomastumaasi
 cΛΛgaducami ismaacΛdΛ aapimΛ giñaaduñi
 gΛnvuiididiña aipacoga gΛnsoicΛitai ducami
 isgomaasi iduũnimudai aapimΛ aan imvΛΛtarΛ”,
 povΛntΛadamu aanΛ.

⁴¹ Amaasi aanΛ gΛΛ raí, itΛadamu Λgai ismaacΛdΛ
 giñoogisa padΛrΛ guuca: “imΛdavurai aapimΛ
 tabiaadΛrΛ Diuusi maicΛΛgacΛrΛ gΛnnΛidi aapimΛ,
 iimΛdavurai siaaco tomastuigaco mΛcΛcΛna
 taí, mΛcΛcΛ siaaco baidui Diuusi ΛDiaavora
 vΛΛtarΛ dai ΛDiaavora tΛtΛaañicarudΛ vΛΛtarΛ:
⁴² Biuugimu aanΛ mΛtai maitiñbii, tonomu aanΛ
 mΛtai maitiñvasiibi suudagi, ⁴³ dai gΛndiviji
 aanΛ maiaapimΛ maitiñmaatΛcatadai dai
 casΛcΛdΛ maitiñmaa oigaragai isgΛnquiiyΛrΛ
 giñuuliña aanΛ. Dai maiyuucusucatadai aanΛ
 mΛtai maitiñoi yucusi, coococatadai aanΛ
 mΛtai maitiñdadiji, maisapicatadai aanΛ mΛtai
 maitiñdadiji”, potΛadamu aanΛ. ⁴⁴ Amaasi Λgai
 povaiñtΛtΛadamu: “TΛaanΛdami, ¿vΛquidΛ
 biuugimu aapi, dai tonomu, dai gΛrdiviji, dai
 maiyuucusu, dai coco, dai maisapicatadai
 simaitΛ soi aatΛmΛ?” povaiñtΛtΛadamu
 Λgai. ⁴⁵ SiaanΛ gΛΛ raí aa noragidamu
 daidΛ itΛadamu: “IsmaacΛdΛ gΛnaagidi
 aanΛ Λrvaavoi tomastumaasi cΛΛgaducami
 ismaacΛdΛ maitidui aapimΛ govaavoitudadami
 vΛΛtarΛ tomasi maisi gΛaagai goovai gomaasi

maitidui aapim Δ aan Δ giñv $\Delta\Delta$ tar Δ ”, pot Δ adamu aan Δ . ⁴⁶ Daid Δ Δ soimaasi ivuaadami iimia agai siaaco tomastuigaco Diuusi soimaasi taatamituldiadamu daid Δ Δ c $\Delta\Delta$ ga t Δ gitocami iimia agai t Δ vaagiamu siaaco oidacamu Diuusi Δ madu tomastuigaco —t Δ t Δ dai Δ Suusi.

26

¹ Aid Δ si canaato aa Δ Suusi v $\Delta\Delta$ si gomaasi, Δ gai pov Δ rt Δ t Δ dai aat Δ m Δ mamaat Δ rdami:

² —C $\Delta\Delta$ maat Δ aapim Δ sigoo tasaic Δ d Δ aiya agai Δ siaa duudagai ismaac Δ d Δ pascua t $\Delta\Delta$ gidu, sia- maasi giñb Δ imu Δ oodami dai m $\Delta\Delta$ ca iñt $\Delta\Delta$ gidamu m Δ said Δ giñsiisana curusiaba poduucai iñmuaamu aan Δ ismaac Δ d Δ viaa Δ mo s $\Delta\Delta$ licami —g Δ rt Δ t Δ dai Δ gai.

³ Amaasi Δ bait Δ guucacamigad Δ Δ papaaligad Δ Δ judidíu daid Δ Δ mamaat Δ tuldiadami Diuusi s $\Delta\Delta$ licamigad Δ Δ madu Δ pipiscaligad Δ Δ judidíu Caifási quiidiana tuisicana g Δ n Δ mpagi. Δ gai Δ rbait Δ c Δ aacamigad Δ catadai papaaligad Δ Δ judidíu. ⁴ Dai v $\Delta\Delta$ scatai Δ gai g Δ naatagi isducatai yaatagidagi Δ Suusi dai b Δ jiagi dai muaagi. ⁵ Daid Δ icaiti:

—Baiyoma n Δ n Δ raca aat Δ m Δ vai daivuñiagi gosiaa duudagai t Δ taida baiya aat Δ m Δ vai mait Δ rvui baacoagi oodami —ascaiti.

⁶ Vaid Δ Δ Suusi Betaani Δ r Δ daacatadai Simuñi quiidi Δ r Δ . Δ Simuñi $\Delta\Delta$ quioma viaacatadai Δ mo coocodagai ismaac Δ d Δ duvaldi gatuucuga Δ mos cadueeyi Δ gai. ⁷ Tai ami divia Δ mo ooqui dai

bΛacati Λmo tucayu alavastrocΛΔ duñisicami suudacami asaiti sigian uuvadami sΛalicΛΔ namΛacami. Daacatadai ΔSuusi mesa abaana taidΛ looqui tai Λasaiti moodΛrΛ. ⁸ AidΛsi tΛΛ aatΛmΛ ΔSuusi mamaatΛrdamigadΛ gomaasi alia baacoi aatΛmΛ dai aipaco gΛraatagidimi daidΛ icaiti:

—¿IstuisidΛ siaa doodai goovai goasaiti? ⁹ CΛΛga gΛgagaramudai goovai mui tumiñsicΛΔ dai ΛcΛΔ soiñamudai soitutuigami —caiti aatΛmΛ.

¹⁰ VaidΛ ΔSuusi caΛ istumaasi aagai aatΛmΛ ma-maatΛrdamigadΛ Λgai daidΛ povΛrtΛtΛdai:

—¿Tuimasi pocai nΛidi aapimΛ idi ooqui? Gomaasi ismaacΛΔ giñduñi goovai ΛrΛmo istumaasi cΛΛgaducami. ¹¹ Soitutuigami vΛΛscΛrΛ viaacamu aapimΛ gΛnsaagida dai aanΛ gia maisiu vΛΛscΛrΛ giñnΛijadamu aapimΛ. ¹² Idi ooqui giñtai asaiti giñmoana otoma muquia iñagai aanΛ cascΛΔ. ¹³ IsmaacΛΔ gΛnaagidi aanΛ Λrvaavoi sai tomasiaacoga siaaco gaagiadagi Diuusi ñiñiooquituldiadamigadΛ Diuusi ñiooquidΛ vΛΛsi oidigi daama gaaagiadamu ΛΛpΛ istumaasi idui idi ooqui sipoduucai vΛΛsi oodami maatΛcamu —gΛrtΛtΛdai ΔSuusi.

¹⁴ Tai amaasi ΔUudasi Iscaliote, Λmoco Λbaivustaama dan gooca mamaatΛrdamigadΛ ΔSuusi ii dai gaaataga Λgai ΛbaitΛguucacamigadΛ ΛpapaaligadΛ Λjudidíu ΛΛmadu, ¹⁵ daidΛ itΛtΛdai:

—¿MΛΛqui giñmaquiagi tumiñsi isgΛntΛΛgida aanΛ ΔSuusi? —astΛtΛdai.

Tai ʌgai aa namaʌqui ʌmo coobai dan baivustaama piisu plata. ¹⁶ Aidʌ abiaadʌrʌ ʌUudasi gaa-gai isducatai gatʌʌgidagi ʌSuusi.

¹⁷ Tai aayi ʌsiala duudagai istuigaco gʌʌgitoi ʌjudidíu aidʌsi Diuusi cʌʌgacʌrʌ vuvaidi Ejiipituaiñdʌrʌ. Tai aatʌmʌ ʌSuusi mamaatʌrdamigadʌ miaadʌrʌ guuquiva ʌSuusi dai tʌcacai daidʌ itʌʌdai:

—Vaacoga ipʌlidi aapi tʌsbaiduñiagi cuaadagai idi siaa duudagai vʌʌtarʌ —tʌʌdai aatʌmʌ.

¹⁸ Tai ʌgai povʌrtʌʌdai:

—Imivurai mʌʌca gʌgʌr quiiquiʌrʌ dai aagida ʌcʌʌli ismaacʌdʌ caaagidi aanʌ dai aagidavurai sai aanʌ pocaiti sai camiaadimi mʌsialʌscadʌ giñmua aagai sai quidiʌrʌ gaugia ragai aatʌmʌ aanʌ ʌmadu aapimʌ idi siaa duudagʌrʌ cuaadagai —gʌrtʌʌdai ʌSuusi.

¹⁹ Tʌtai aatʌmʌ mamaatʌrdamigadʌ ʌgai idui isducatai gʌraagidi ʌSuusi dai baidui ʌcuaadagai siaa duudagʌrʌ vʌʌtarʌ. Idi siaa duudagʌrʌ tʌʌgitoi ʌjudidíu aidʌsi Diuusi cʌʌgacʌrʌ vuvaitu Ejiipituaiñdʌrʌ.

²⁰ Dai aidʌsi catuca mesa vuidʌrʌ daacatadai ʌSuusi ʌmadu aatʌmʌ ʌbaivustaama dan gooca mamaatʌrdamigadʌ ʌgai. ²¹ Dai gacuaadatadai aatʌmʌ taidʌ ʌSuusi povʌrtʌʌdai:

—Ismaacʌdʌ gʌnaagidi aanʌ ʌrvaavoi, ʌmaadutai aapimʌ giñtʌʌgida agai ʌdudunucami siʌgai giñmuaamu —gʌrtʌʌdai ʌgai.

²² Tʌtai aatʌmʌ aliʌ soigʌrʌʌli dai aipaco gʌraagidimi dai pocaitimi aatʌmʌ.

—Tʌaanʌdami, aanʌ gia cho —tʌʌdai aatʌmʌ.

23 TaidΛ ΛSuusi gΛraa noragi dai povΛrtΛtΛdai:

—IsmaacΛdΛ giñΛΛmadu gacueeyi Λgai vaa plaatarΛ gooviava Λgai daidΛ giñtΛΛgida agai dudunucami. 24 AanΛ ismaacΛdΛ viaa Λmo sΛΛlicami ivueeyi istumaasi aagai Diuusi ñiooquidarΛ dΛmos siΛΛ soimaa taatamu gocΛΛli ismaacΛdΛ giñtΛΛgida agai sioma arcΛΛgaicamudai gocΛΛli vΛatarΛ ismaivuusaimudai tami oidigi daama —gΛrtΛtΛdai ΛSuusi.

25 Amaasi ñioo ΛUudasi ismaacΛdΛ gatΛΛgida agaitadai ΛSuusi daidΛ itΛtΛdai Λgai ΛSuusi:

—GiñmamaatΛtuldiadamiga, aanΛ gia cho —tΛtΛdai Λgai.

TaidΛ ΛSuusi aa noragi daidΛ itΛtΛdai:

—ΛjΛ aapiapa —tΛtΛdai Λsuusi.

26 Dai aidΛsi gacuaadatadai aatΛmΛ, taidΛ ΛSuusi bΛi Λpaana dai gamamagi dai saasarai dai gΛrmaa aatΛmΛ mamaatΛrdami daidΛ povΛrtΛtΛdai:

—Ugavurai. Idi argiñtuucuga —gΛrtΛtΛdai ΛSuusi.

27 Dai bΛi ΛpΛ Λmo vaasu uuvasi varagadΛ dai gamamadacai gΛrmaa ΛpΛ daidΛ povΛrtΛtΛdai:

—Iivurai idi vΛascatai aapimΛ. 28 Idi rΛpan ducami giñΛra ismaacΛdΛ aastia agai muucucai aanΛ sipoduucai gΛoigΛldamu soimaascamigadΛ, tomasioora sioora vaavoitudagi. IñsiΛscadΛ muquiaagi vai aastiaga giñΛra aidΛ abiaadΛra gΛaagamu goñiooqui utudui ismaacΛdΛ gaaagidi isduucatai gaoigΛldi soimascami dai cΛgacΛra vuvaquiagi. 29 Dai aanΛ angΛnaagidi ansai camaiyΛda iñagai aanΛ uuvasi varagadΛ asta iñsiΛscadΛ iiyagi utudui aapimΛ ganΛmadu

mΛΛca siaaco gataaanΛi gΛrooga Diuusi
—gΛrtΛtΛdai ΛSuusi.

³⁰ Dai canΛΛcai Λmo Diuusi nΛidadΛ siaa duutu-
daitai Diuusi, iji aatΛmΛ Oliivosi giidiamu. ³¹ TaidΛ
ΛSuusi povΛrtΛtΛdai:

—VΛΛscatai aapimΛ voopoimu dai Λgi
giñdagitomu sivi tucarΛ, pocaiti Diuusi ñiooquidΛrΛ:
“Dagitomu aanΛ isgΛmuaatudamu pasturu
sicañiirugadΛ aipaco iimimu”, caiti Diuusi
ñiooquidΛrΛ. ³² DΛmos siΛΛscadΛ Λpamu duaaca
aanΛ ΛpΛga aimu aanΛ GalileeΛrΛ isaapimΛ
—gΛrtΛtΛdai ΛSuusi.

³³ TaidΛ ΛPiiduru aa noragi daidΛ itΛtΛdai:

—Tomasi vΛΛscatai gogaa voopiagi dai Λgi
gΛdagituagi aanΛ gia maiΛΛgi gΛdagituagi —tΛtΛdai
ΛPiiduru.

³⁴ TaidΛ ΛSuusi itΛtΛdai:

—IsmaacΛdΛ gΛaagidi aanΛ Λrvaavoi sai sivi
tucarΛ maiquiaa cuujuicai tacucu aapi vaicojo
potΛiya agai pΛsai maitiñmaatΛ —tΛtΛdai ΛSuusi.

³⁵ TaidΛ ΛPiiduru itΛtΛdai:

—Tomañsi aapi gΛΛmadu muu maitanpotΛiyagi
iñsmaitΛmaatΛ —tΛtΛdai ΛPiiduru.

TΛtai vΛΛscatai aatΛmΛ potΛi ΛpΛ.

— — —
³⁶ Dai amaasi aayi ΛSuusi ΛΛmadu aatΛmΛ ma-
maatΛrdamigadΛ Λgai ΛmapΛcΛrΛ siaaco Getase-
mani tΛΛgidu taidΛ ΛSuusi povΛrtΛtΛdai:

—TamiavΛr daraaja naida aanΛ mΛΛca gama-
madagi —gΛrtΛtΛdai ΛSuusi.

³⁷ Dai vaidacai ΛPiiduru ΛΛmadu Λgooca
Sevedeo maamaradΛ dai aliΛ soigΛΛlidi dai

camostΛgitocan tada isdadiagi ΛtΛtΛaanΛdami dai bΛΛquiagi. ³⁸ DaidΛ itΛtΛdai:

—Camuquiadan tada aanΛ soigiñΛlidityai. TanasiavΛr vii aapimΛ dΛmos maitavΛr coocosi —tΛtΛdai.

³⁹ Dai baitΛquioma ii dai cupulia voi dΛvΛΛrapi dai daanΛi Diuusi dai potΛtΛdai:

—Giñooca isbaigaca ismaisii soimaa taata aanΛ dΛmos vai maitΛΛpΛ duuna istumaasi aanΛ ipΛlidi mosΛcaasi istumaasi aapi ipΛldagi —astΛtΛdai ΛSuusi.

⁴⁰ Dai amaasi Λpamu ii Λgai mΛΛca siaaco daraajatadai ΛmamaatΛrdamigadΛ vai Λgai coocosΛcatadai, daidΛ potΛtΛdai Λgai ΛPiiduru:

—¿MaitapΛs istui isnΛaagagi tomasi Λmo oora aanΛ giñΛΛmadu? ⁴¹ MaitavΛr coocosi dai gamamadada vai maisoimaasi gΛnduiñtuldana ΛDiaavora. AapimΛ iduñia Λlidi istumaasi Diuusi ipΛlidi dai vΛΛscΛrΛ maiquiaa cΛΛga vaavoitudai cascΛdΛ maitivueeyi —astΛtΛdai.

⁴² Dai imΛcai gamamagi ΛSuusi Λpamu dai podu-ucai gamamagi:

—Giñooca ismaibaigacagi ismaisoima taata aanΛ isducatai cabaidui aatΛmΛ aidΛ gia ΛpΛduuna isducatai aapi ipΛliadagi —asduucal gamamadai.

⁴³ Dai otoma Λpamu ii siaaco daraajatadai ΛmamaatΛrdamigadΛ vai Λpamu coocosΛcatadai aliΛ coocosimucataidai Λgai mossusuligΛi vuupuidΛ. ⁴⁴ Dai dagito Λgai dai imΛcai gamamagi Λpamu Λgai vaa ñiiooquicΛdΛ. ⁴⁵ Amaasi Λpamu ii Λgai siaaco daraajatadai ΛmamaatΛrdamigadΛ daidΛ itΛtΛdai:

—Siviav_{AR} gia coocosi daid_Λ g_Λniib_Λsta. Casiat aayi m_Λsiiu duucu giñt_{ΛΛ}gida agai aan_Λ ismaac_{ΛΔ}Λ viaa _Λmo s_{ΛΛ}licami. Giñt_{ΛΛ}gida m_Λaagai soimaasi ivuaadami. ⁴⁶ Vaapaigivurai. Tiim_Λda. Casia bood_{ARΛ} im_Λi ismaac_{ΛΔ}Λ giñt_{ΛΛ}gida agai —ast_Λt_Λdai _ΛSuusi.

⁴⁷ Dai quiaa ñioocaitadai _ΛSuusi tai ami divia _ΛUudasi. _Λgai _{ARΛ}moco g_{AR}raduñi aat_{ΛMΛ} baivustaama dan gooca mamaat_{AR}damigad_Λ _ΛSuusi vai oiditadai mui oodami dai vuucati mamaastai dai uusi. _Λgai _{AR}rojootosad_Λcatadai _Λbait_Λguucacamigad_Λ papaaligad_Λ _Λjudidíu dai _Λpipiscaligad_Λ _Λjudidíu. ⁴⁸ Uudasi ismaac_{ΛΔ}Λ gat_{ΛΛ}gida agaitadai _ΛSuusi casi it_Λt_Λdai _{ΛΛ}quioma _Λgai _Λoodami:

—Ismaac_{ΛΔ}Λ usupiga aan_Λ _Λgiava _Λgai v_Λrai bai —t_Λt_Λdai _ΛUudasi.

⁴⁹ Amaasi miaad_{ARΛ} c_Λquiva _Λgai _ΛSuusi daid_Λ it_Λt_Λdai:

—Baiga giñmamaat_Λtuldiadamiga —t_Λt_Λdai _ΛUudasi.

Dai usupi.

⁵⁰ Taid_Λ _ΛSuusi aa noragi daid_Λ it_Λt_Λdai:

—¿Giñaduñi p_Λtuma duñia agai dai divia? —t_Λt_Λdai _Λgai.

Amaasi miaad_{ARΛ} guuquiva _Λoodami dai bai _ΛSuusi.

⁵¹ Amaasi _Λmaadutai ismaac_{ΛΔ}Λ ami guuca-catadai Suusi _{ΛΛ}madu vuusaitu g_Λcusiru dai iquit_Λ _Λmo naacad_Λ _Λbait_Λc_Λaacami papaali piooñigad_Λ.

⁵² Taid_Λ _ΛSuusi it_Λt_Λdai:

—GΛcuviertagΛΛ icΛΛsa gΛcusiru. VΛΛscatai sioorΛ gacocoadagi cusiruicΛΔΛ cusiruicΛΔΛ coimu Λgai. ⁵³ ¿MaitapΛS maatΛ aapi iñsaana istutuidi istaañiagi giñooca Λmo soiñi vai Λgai cΛΛga istutuidi isgiñootosdagi mui mil gΛsandaaruga tΛvaagiaiñΔΛΛ? ⁵⁴ IsΛgai giñootosdagi aidΛ gia camaitΛΛpΛduñia go ismaacΛΔΛ aagai Diuusi ñiooquidΛΛ —tΛtΛdai ΛSuusi.

⁵⁵ Amaasi ΛSuusi itΛtΛdai Λoodami:

—¿TuimΛsi dada aapimΛ dai vuucati uusi dai mamaastai? ¿Dai tuimΛsi giñbΛΛquia agai ducami siaana ΛΛmo ΛΛsivogamicagi? VΛΛS tasai gΛnsaagida daacana aanΛ ΛgΛΛ quiuupaigadΛΛ judidíu dai gΛnmamaatΛtuldiña Diuusi ñiooquidΛ mΛtai tomali Λmo imidagai maimaisapicami giñbΛi. ⁵⁶ Dai vΛΛsi gomaasi idui aapimΛ vaidΛ ΛpΛduuna isducatai ooja Diuusi ñiñiooquituldiadamigadΛ Diuusi ñiooquidΛΛ —tΛtΛdai ΛSuusi.

TΛtai vΛΛscatai aatΛmΛ mamaatΛrdamigadΛ voopoi dai ΛΛgi viaa ΛSuusi.

⁵⁷ Tai Λgai ismaacΛΔΛ bΛi ΛSuusi bΛΛcai mΛΛca siaaco daacatadai ΛCaifási. Λgai ΛrbaitΛcΛaacamigadΛ papaaligadΛ Λjudidíu. Ami casi gΛΛmpaidacatadai ΛmamaatΛtuldiadami Diuusi sΛΛlicamigadΛ ΛΛmadu ΛpipiscaligadΛ Λjudidíu. ⁵⁸ VaidΛ ΛPiiduru mosmΛΛcasdΛΛΛ oiditadai ΛgΛΛ baitΛcΛaacamigadΛ papaaligadΛ Λjudidíu tuisiquigadΛΛΛ ucami dai amaasi vaa dai daiva Λsandaaru ΛΛmadu dai nΛijada aagai istumaasi iduñia Λgai ΛSuusicΛΔΛ.

59 TaidΛ atΛaanΛdamigadΛ apapaali
 Λmadu apipiscali vΛascatai Λvaamioma
 tΛaanΛdamigadΛ uusi dadagΛcadΛ dudunucami
 Λjudidíu gaagai Λmo istumaasi istucadΛ gapiΛra
 vuaajagi tomasi maitΛvaavoi dai poduucai
 gataañia agai muaaragai. 60 Dai vΛascara maitΛ
 tomali Λmo istumaasi istucadΛ gapiΛra vuaajagi
 tomasi muidutai dada dai yaatagai. Dai cuugatΛra
 dada gooca nΛijadami yaatavogami 61 daidΛ icaiti:

—GocΛli icaiti: “AanΛ istutuidi isdaitudagi ΛgΛΛ
 quiuupai dai vaica tasaicadΛ apamu vañigidagi”,
 caiti gocΛli —ascaiti gonΛijadami.

62 Amaasi abaitΛcaacamigadΛ apapaali judidíu
 cΛquiva daidΛ itΛadai ΛSuusi:

—¿MaitapΛs gaa noragida agai tomali Λmo istu-
 maasi? ¿Tumaasi goovai ismaacadΛ aagai goovai
 gΛvui? —astΛadai.

63 TaidΛ ΛSuusi maiñioocacai vii. TaidΛ
 abaitΛcaacamigadΛ apapaali judidíu itΛadai:

—AanΛ angΛaagidi pΛsaidΛ garaagidana
 Diuusi vuitapi ismaacadΛ tomastuigaco oidaga
 pΛsabai aapi ΛraCristo Diuusi maradΛ siΛpΛ cho
 —astΛadai.

64 TaidΛ ΛSuusi itΛadai:

—Λja Diuusi maradΛana poduucai isducatai
 aagai aapi. Dai aapimΛ giñtΛΛgimu aanΛ
 ismaacadΛ viaa Λmo sΛlicami siDiuusi sΛlisa
 padΛra daacamu aanΛ dai giñtΛΛgimu aapimΛ
 siΛscadΛ tΛvaagiaiñdΛra imΛda aanΛ icomai
 saagida —astΛadai ΛSuusi.

65 TaidΛ abaitΛcaacamigadΛ papaali judidíu
 saasarai gΛyuucusi. AliΛ baamu Λgai caΛcatai

istumaasi aagai ΔSuusi. DaidΔ itΔtΔdai ΔbaitΔcΔaacami:

—GocΔali poΔlidi isΔrDiuusi maradΔ di. Dai vui ñioocai Diuusi camaitΔgito aatΔmΔ vaamioma nΔijadami. AapimΔ cacΔ isducatai vui ñioocai goovai Diuusi. ⁶⁶ ¿TΔtuma duuna gocΔalicΔΔ? —astΔtΔdai.

Tai Δgai itΔtΔdai:

—GΔpiΔrΔ caatΔcamiava goovai gatΔaañivurai muaaragai —astΔtΔdai.

⁶⁷ DaidΔ Δoodami sisividimi ΔSuusi vuivasadΔ dai capiacarai. Dai aa vuivasana capiacarai.

⁶⁸ DaidΔ itΔtΔdai:

—Aapi poΔlidi isDiuusi gΔmaa Δmo sΔalicami. MaatΔñi toorΔ gΔΔgΔ —astΔtΔdai.

⁶⁹ VaidΔ ΔPiiduru maigovai tuisicana daacatadai tai Δmo cusñiirugadΔ ΔbaitΔcΔaacamigadΔ Δpapaali ami divia daidΔ itΔtΔdai Δgai ΔPiiduru:

—Aapiapa ΔpΔ Δmadu aimΔraiña ΔSuusi GalileeΔrΔ oidacami —astΔtΔdai Δcusñiiru.

⁷⁰ DΔmos ΔPiiduru yaatagi daidΔ itΔtΔdai:

—Maitan maatΔ aanΔ pΔsioorΔ aagai aapi —astΔtΔdai.

⁷¹ ΔPiiduru cavuusaimi maigo quiidigamu, tai ΔpΔ Δmai Δgai vaa cusñiirugadΔ tΔΔ ΔPiiduru ΔpΔ daidΔ itΔtΔdai ismaacΔΔ ami daraajatadai:

—GocΔali ΔpΔ Δmadu aimΔraiña ΔSuusi Nasa-reetΔrΔ oidacami —astΔtΔdai Δali tΔji.

⁷² DΔmos ΔPiiduru Δpamu yaatagi daidΔ itΔtΔdai:

—MaatΔ Diuusi ismaimaatΔ aanΔ gocΔali —astΔtΔdai ΔPiiduru.

⁷³ Dai laachicΔΔΔ Δgai ismaacΔΔΔ ami daraajatadai abaana guuquiva ΔPiiduru daidΔ itΔtΔdai:

—S_Λalic_Λda_Λ aapiap_Λ ar_Λmoco_Λ _ΛSuusi
mamaat_Λrdamigad_Λ _Λp_Λ. Asta _Λpamaasi ñioocai
aapi _ΛSuusi —ast_Λda_Λ.

⁷⁴ Vaid_Λ _ΛPiiduru galñaasi ñiooquimi daid_Λ
icaitimi:

—Maat_Λ Diuusi nai aan_Λ maimaat_Λ goc_Λli —as-
caiti.

Tai aid_Λ otoma cuujui _Λtacucu. ⁷⁵ Taid_Λ
_ΛPiiduru t_Λgito ist_Λda_Λ _ΛSuusi sai maiquiaa
cuujuicai _Λtacucu _Λgai vaicojo it_Λya agaitadai sai
maimaat_Λ _ΛSuusi. Daid_Λ _ΛPiiduru ii abiaad_Λ dai
soig_Λldacai sosua.

27

¹ Dai mosmaasicai v_Λsi _Λt_Λaan_Λdamigad_Λ
_Λpapaali _Λmadu _Λpipiscali judidú g_Λnaatagi isd-
ucatai muaagi _ΛSuusi. ² Dai vulicami b_Λcai _ΛSuusi
dai m_Λ t_Λgi _ΛPilaato, _Λgai _Λr_Λaan_Λdamigad_Λ
Judee_Λ oidacami.

³ Aid_Λsid_Λ _ΛUudasi ismaac_Λda_Λ gat_Λgi _ΛSuusi
t_Λ m_Λscamuaa agaitadai _ΛSuusi ali_Λ soig_Λli
dai _Λma duucai g_Λt_Λgito. Dai _Λpamu vuidacai
v_Λsi go_Λmo coobai dan baivustaama piisu
_Λbait_Λguucacamigad_Λ papaali judiúú _Λmadu
_Λpipiscali. ⁴ Daid_Λ it_Λda_Λ:

—Ali_Λ soimaasi idui aan_Λ gat_Λgidacai _Λmo c_Λli
maig_Λpi_Λr_Λ caat_Λcami m_Λsai muaana —ast_Λda_Λ
_ΛUudasi.

D_Λmos _Λgai aa noragi daid_Λ it_Λda_Λ:

—¿Dai gomaasi tumaasi _Λrg_Λr_Λv_Λatar_Λ aat_Λm_Λ?
Aapi _Λgi _Λrg_Λduñi —ast_Λda_Λ.

⁵ TaidΛ ΛUudasi ami ΛgΛΛ quiuupai Λrana suuli Λtumiñsi, dai ii dai gΛvuliji.

⁶ TaidΛ ΛbaitΛguucacami Λpapaali Λmpagi Λtumiñsi daidΛ itΛtΛdai:

—Maibaiga isvΛΛnaida aatΛmΛ gogaa tumiñsi ismaacΛdΛ gΛoidi oodami Diuusi aa duiñdadΛ vΛΛtarΛ. Idi tumiñsi ΛrnamΛgadΛ ΛΛrai cascΛdΛ —astΛtΛdai.

⁷ Dai aipaco gΛnaagi sai Λgai tumiñsicΛdΛ savΛda agai Λmo dΛvΛΛrai siaaco Aajatadami tΛΛgidu dai ami viaaca aagai siaaco yaasapadagi ismaacΛdΛ maitΛroidacami ami. ⁸ Dai DΛvΛΛrai ΛΛrai tΛΛgidu asta sivi ucami. ⁹ Poduucai ΛpΛdui ismaacΛdΛ ΛΛquioma aagai Jeremiasicaru Diuusi ñiooquituldiadamigadΛ daidΛ icaiti: “Λjudidíu tΛtΛaanΛdamigadΛ vuuquia agai goΛmo coobai dan bai vΛstaama piisu plaata ismaacΛdΛ baiga duu dai aa namΛquida gocΛΛli ismaacΛdΛ gatΛΛgi gogΛmai cΛΛli. ¹⁰ Dai ΛgaicΛdΛ gasavΛli agai ΛdΛvΛΛrai ismaacΛdΛ Aajatadami tΛΛgidu, poduucai isduucai giñaaagidi giñtΛaanΛdamiga”, ascaiti Jeramiasicaru.

———
¹¹ Tai vaidacai Λgai ΛSuusi ΛgΛΛ tΛaanΛdami vuitapi tai Λgai tΛcacai daidΛ itΛtΛdai:

—¿Aapipasi ΛrraígadΛ judidíu? —astΛtΛdai.

TaidΛ ΛSuusi itΛtΛdai:

—Vaavuava, ΛjΛ —astΛtΛdai.

¹² TaidΛ ΛbaitΛguucacamigadΛ Λpapaali ΛΛmadu Λpipiscali gΛpiarΛ vuupai dΛmos ΛSuusi maiaa noragi tomali Λmo ñiooqui. ¹³ TaidΛ ΛPilaato itΛtΛdai:

—¿MaitapΛS caΛ aapi vΛΛSi goovai mΛsmaacΛdΛ aagai gΛvui? —astΛtΛdai.

¹⁴ TaidΛ ΛSuusi vΛΛscΛrΛ maiaa noragi tomali Λmo istumaasi, dai poduucai ΛgΛΛ tΛaanΛdami maitΛΛ istumaasi gΛtΛgituagi.

¹⁵ VaidΛ ΛPilaato dadagitoiña Λmo maisapicami aidΛ siaa duudagΛrΛ ΛΛgi poduucai gΛviidacatadai Λgai isdadagitoldiادagi Λoodami ΛΛgi ismaacΛdΛ ipΛliadagi Λgai. ¹⁶ Vai ami maisacariΛrΛ cuupicatadai Λmo cΛΛli Baraavási tΛΛgiducami ismaacΛdΛ tomasioorΛ cajiomacatadai. ¹⁷ Tai aidΛsi Λoodami gΛnΛΛmpagi ΛPilaato tΛcakai daidΛ itΛtΛdai:

—¿MaacΛdΛ ipΛlidi aapimΛ isdagitua aanΛ Baraavási siΛSuusi ismaacΛdΛ Cristo aagai? —astΛtΛdai.

¹⁸ Λgai maatΛcatadai ismoscoimudadΛ tadacatadai ΛbaitΛguucacamigadΛ Λpapaali dai cascΛdΛ gatΛΛgi ΛSuusi.

¹⁹ ΛPilaato quiaa daacatadai ΛdudunucamiΛrΛ taidΛ ΛooñigadΛ ootosi ñiooqui daidΛ itΛtΛdai:

—MaitigΛvapasada aapi gocΛΛli cΛΛ tuigacami ΛΛmadu. TuucarΛ tΛΛtΛquimi aanΛ Λmo istumaasi soimasi Λgai vΛΛtarΛ —asducai ootosi ñiooqui Pilaato ooñigadΛ.

²⁰ DΛmos ΛbaitΛguucacamigadΛ Λpapaali ΛΛmadu Λpipiscali avΛnaqui Λoodami sai baiyoma gataanΛna mΛsdagituagi Baraavási dai sai muaana ΛSuusi. ²¹ TaidΛ ΛgΛΛ tΛaanΛdami Λpamu ñioo dai tΛcakai Λoodami daidΛ itΛtΛdai:

—¿MaacΛdΛ goovai vΛgoocai siooma ipΛlidi aapimΛ isgΛndagitolda aanΛ? —astΛtΛdai.

Tai ʌgai aa noragi daidʌ itʌʌdai:

—Baraavási —astʌʌdai.

²² Taidʌ ʌPilaato tʌcacai daidʌ itʌʌdai:

—¿Dai goSuusi mʌismaacʌʌ Cristo aagai ducatai iduuna aanʌ? —astʌʌdai.

Tai vʌʌscatai aa noragi daidʌ itʌʌdai:

—Siisañi curusiaba vai poduu muucuna —astʌʌdai.

²³ Taidʌ ʌPilaato itʌʌdai:

—¿Tumaasi soimaasi iducami goovio? —astʌʌdai.

Tai ʌgai ʌpamu ijiña daidʌ itʌʌdai:

—Siisañi curusiaba, vai poduu muucuna —astʌʌdai.

²⁴ Aidʌsi ʌPilaato catʌʌ iscamaitistui ʌoodamicʌʌ cavaamioma galcaititai ʌgai, dai gatai suudagi dai gʌico vʌʌsi ʌoodami vuitapi daidʌ itʌʌdai:

—Aanʌ gia maitʌrgiñduñi gocʌʌlicʌʌ. Goovai gia maitʌrgʌʌpiʌʌ caatʌcami, goovai gia ʌgi aapimʌ ʌrgʌnaa duiñdaga —astʌʌdai ʌPilaato.

²⁵ Tai vʌʌscatai ʌoodami aa noragi daidʌ itʌʌdai:

—Aatʌmʌ ʌʌmadu gʌrmaamara tʌrgʌʌpiʌʌ vʌʌʌcamicagi —astʌʌdai.

²⁶ Taidʌ ʌPilaato dagitoli Baraavási daidʌ ʌPilaato gatʌjai mʌsai gʌicarsana iquisanaicʌʌ ʌSuusi dai tʌʌgi ʌoodami sai curusiaba siisana sai poduu muucuna.

²⁷ Tai gooquiʌʌ ʌgʌʌ tʌaanʌdami sandaarugadʌ vaidacai ʌSuusi gamu Pilaato quiidiamu dai vai vʌʌsi ʌsandaaru dai ami siaaco cʌacatadai ʌSuusi vʌʌsi sicoli guuquiva. ²⁸ Mʌtai uupasi yuucusidʌ ʌSuusi dai aadi aa yuucusi vʌpʌgicami

mAstuisidΛ gatΛjai muaaragai daidΛ icaiti: “Idiava
 ΛrΛSuusi, raigadΛ judidíu”, ascaiti Λoojai.

³⁸ Dai abaana ΛSuusi siisisa gooca ΛΛsivogami
 Λmoco sΛΛlisa padΛrΛ Λmai curusiaba dai ΛgΛmai
 oogisa padΛrΛ Λmai curusiaba. ³⁹ Dai ismaacΛdΛ
 amui dΛgavusai galnaasi ñiooqui suuligidi ΛSuusi
 dai gidai gΛnmoomo, ⁴⁰ daidΛ itΛtdai:

—Epa aapi pΛsmaacΛdΛ dadaitudai ΛgΛΛ
 quiuupaigadΛ Λjudidíu dai vaica tasaicΛdΛ ivueeyi
 Λpamu cΛΛgacΛrΛ igΛvuusaida aapi ΛΛgi. Siaapi
 ΛrDiuusi maradΛ tΛvañiñi bocurusiaiñdΛrΛ
 —astΛtdai.

⁴¹ Poduucai ΛΛpΛ parunai ΛbaitΛguucacamigadΛ
 Λpapaali ΛΛmadu ΛmamaatΛtuldiadami Diuusi
 sΛΛlicamigadΛ ΛΛmadu Λfariseo ΛΛmadu Λpipiscali
 dai aipaco gΛnaagidi daidΛ icaiti:

⁴² —CΛΛgacΛrΛ vuvaitu goovai aa dai goovai
 ΛΛgi gia maitistutuidi iscΛΛgacΛrΛ gΛvuusaidagi.
 IssΛΛlicΛdΛ Λrvaavoi isΛgai ΛrgΛrraíga aatΛmΛ
 judidíu vai tΛvanΛna curusiaiñdΛrΛ tΛtai poduucai
 vaavoituda aatΛmΛ ΛpΛ. ⁴³ Goovai povΛΛlidi
 siDiuusi nuucada. SiDiuusi sΛΛlicΛdΛ oigΛdai
 cΛΛgacΛrΛ vuusaidana tuduidΛ sivi. Gocaasi
 gΛraagidi goovai saidΛ ΛrDiuusi maradΛ —ascaiti
 Λgai.

⁴⁴ Dai asta ΛΛsivogami ismaacΛdΛ cucurusi-
 aba siisapicatadai ami sonuana ΛSuusi galnaasi
 ñioocai Λgai vui vΛΛsi.

— — — — —
⁴⁵ Dai dan duucu vΛΛsi oidigi tucapi vii vaic oora.
⁴⁶ Dai aidΛ coi gΛΛsΛco gΛgΛrΛ iíña ΛSuusi daidΛ
 icaiti:

—Eloi, Eloi, lama sabactani —ascaiti. Asmaac^ΛΔ it^Λiya ^Λlidi giñDiuusiga, giñDiuusiga ¿tuipasi giñdagito? ast^Λiya ^Λlidi.

⁴⁷ Dai ^ΛΛmoco ismaac^ΛΔ ami daraajatadai ca^Λ ispocaiti ^Λgai daid^Λ icaiti:

—Dañi vapaidi goovai ^ΛDiuusi ñiooquituldiadamigad^Λ Eliiasi —ascaiti.

⁴⁸ Tai otoma ^Λmaadutai m^ΛΛ dai b^Λi ^Λmo visiocoli dai vad^Λitu uuvasi varagad^Λ ^ΛΛCOCamic^ΛΔ dai ^Λmo tootoicami cuug^ΛΔ dai ^Λvisiocoli dai mi-aad^ΛΔ dadasdi ^ΛSuusi sai visiusuna. ⁴⁹ D^Λmos aa it^ΛΔdai:

—T^Λdagito sabai diviana Eliiasi dai c^ΛΛgac^ΛΔ vuusaidana —ast^ΛΔdai.

⁵⁰ Taid^Λ ^ΛSuusi g^Λg^ΛΔ iiña dai muu. ⁵¹ Vaid^Λ ^Λg^ΛΔ icusi ismaac^ΛΔ ^Λg^ΛΔ quiuupaigad^ΛΔ judidíu sagi^Λcatadai ^Λpan ^Λsi covocami ^Λmo sueeyi dai ^Λraana s^ΛΔli sarai t^Λcavid^ΛΔ abiaad^ΛΔ m^Λtana ucami. Dai d^Λv^ΛΔrai gigivuli dai ojoodai taatapai. ⁵² Daid^Λ g^Λcucupioo siaaco yaasapicatadai ^Λcoidad^Λ dai mui oodami ismaac^ΛΔ vaavoitudaitadai Diuusi duduaca ^Λcoidad^Λ saagidaiñ^ΔΔ. ⁵³ Dai cadaaacacai ^Λpamu ^ΛSuusi coidad^Λ saagidaiñ^ΔΔ daid^Λ ^Λgaa v^ΛΔsi vuvaja coidad^Λ saagidaiñ^ΔΔ dai m^ΛΛ Jerusaleen^ΛΔ vaapa tai mui oodami t^ΛΔ.

⁵⁴ Tai amaasi ^Λt^Λaan^Λdamigad^Λ sandaaru ^ΛΛmadu ^Λgaa ismaac^ΛΔ nuucadacatadai ^ΛSuusi aid^Λsi t^ΛΔ ^Λgai isgigivuli d^Λv^ΛΔrai dai t^ΛΔ v^ΛΔsi ismaac^ΛΔ ^Λp^Λdui s^ΛΔlic^ΛΔ duduaadimu, daid^Λ icaiti:

—Baivaavoi idi c^ΛΔli s^ΛΔlic^ΛΔ ^ΛrDiuusi marad^Λcatadai ismaac^ΛΔ t^Λvai t^Λvaagiaiñ^ΔΔ —ascaiti.

⁵⁵ Dai ami guucacatadai mui ooqui mΛΛcasdΛrΛ nΛiditadai ΛΛpΛ ismaacΛdΛ GalileeaiñdΛrΛ oidatucuitadai ΛSuusi dai soicΛitadai. ⁵⁶ Λgai saagida daraajatadai María Madaliña, dai María Jacovo dΛΛdΛ dai Osee dΛΛdΛ, dai Zevedeo maradΛ dΛΛdΛ.

⁵⁷ Dai caurui tai ami divia Δmo cΛΛli gΛviidacami Osee tΛΛgiducami. Λgai ΔrArimateeΔrΛ oidacami, Λgai Δrvavoitudadami ΛSuusi ΛΛpΛ. ⁵⁸ Dai amaasi Λgai nΛidamu ΔPilaato dai tai ΛSuusi tuucugadΛ. TaidΛ ΔPilaato gatΛjai mΛsai tΛΛgidana. ⁵⁹ Dai tΛvañdacai ΛSuusi ami curusiaiñdΛrΛ dai Δmo icusi maitucuracamiΔrΛ biisa. ⁶⁰ DaidΛ ΔOsee casi gatΛjaitadai coocodagai Δmo vavuana mΛsai ami yaasana siΛΛscadΛ muquiagi Λgai dΔmos ΛSuusi ami tΛΛ Λgai. Dai cacuupacai Δquitaagiña Δmo gΛΛ odaicΛdΛ daivunu ii. ⁶¹ Vai ami daacatadai ΔMaría Madaliña ΔΛmadu ΔgΔmai María siaaco yaasapicatadai ΛSuusi sonuana.

⁶² AidΛ ΔrΔtasaicatadai istuigaco baivuaadana Λgai vΛΛsi dai siaadiqui ΔribΔstaragaicatadai istuigaco maitistuma vuaadana Λgai. Dai siaadiqui ΔbaitΛguucacamigadΛ Δpapaali judidíu, ΔΛmadu Δfariseo mΛΛ nΛidamu ΔPilaato ⁶³ daidΛ itΛtΛdai:

—TΔgito aatΔmΛ Δyaatavogami Suusi aidΛsi quiaa oidacatadai Λgai iscaititadai sai vaica tasaicΛdΛ duaaca agaitadai Λgai coidadΛ saagidaiñdΛrΛ. ⁶⁴ CascΛdΛ gatΛaañiñi mΛsai cΛΛga nuucadacana mΛΛca siaaco yaasapi ΛSuusi vaica tasai uucami vai poduucai maidadana ΛSuusi mamaatΔrdamigadΛ tucarΛ vai maibΛΛna ΔtuucugadΛ vai gooquiΔrΛ maipocaitiada Λgai

iscaduaaca. Dai poduucai Δ gooqui Δ rdad Δ yaatagi vaamioma maic $\Delta\Delta$ gaducagi si Δ tuucamid Δ r Δ —ast Δ t Δ dai.

⁶⁵ Daid Δ Δ Pilaato it Δ t Δ dai:

—Moguuca gi Δ sandaaruga. Vaidacai aapim Δ dai m $\Delta\Delta$ ca siaaco cayaasa Δ Suusi c $\Delta\Delta$ bai du Δ ña isitutuidi di vai poduucai maib $\Delta\Delta$ na Δ muuquiad Δ —ast Δ t Δ dai Δ Pilaato.

⁶⁶ Dai iji dai m $\Delta\Delta$ c $\Delta\Delta$ ga baidui siaaco yaasapicatadai Δ Suusi dai seerac Δ d Δ bidasa dai ami seeraba da Δ Δ seeyogad Δ Δ g $\Delta\Delta$ bait Δ c $\Delta\Delta$ aacamigad Δ Δ romamano. Vai ami daraajatadai Δ sandaaru $\Delta\Delta$ r Δ .

28

¹ Dai cadaivunucai Δ ib Δ staragai tas Δ r Δ dai camaasimi oidigi tumi Δ ñoco daid Δ Δ María Madaliña $\Delta\Delta$ madu Δ g Δ mai María iji m $\Delta\Delta$ ca siaaco yaasapicatadai Δ Suusi. ² Tai todian duucai gigivuli d Δ v $\Delta\Delta$ r Δ i, Δ mo Diuusi t Δ aañicarud Δ t Δ vai t Δ vaagiaiñd Δ r Δ casc Δ d Δ . Dai a Δ cai m $\Delta\Delta$ ca siaaco yaasapicatadai Δ Suusi maigovai daitu Δ odai istuc Δ d Δ cuupicatadai Δ gai dai daama daiva Δ odai. ³ Dadadac Δ i Δ gai Δ pan duucai p Δ r Δ doc Δ dami dai yuucusid Δ Δ pan $\Delta\Delta$ si tootujaja c Δ vai. ⁴ Most $\Delta\Delta$ gacai Δ sandaaru Δ Diuusi t Δ aañicarud Δ giigivuli duduaadimucai dai camoscoidad Δ duucai vii. ⁵ Dai amaasi Δ Diuusi t Δ aañicarud Δ it Δ t Δ dai Δ ooqui:

—Maitav Δ r duduaadicuda. Aan Δ c $\Delta\Delta$ ga maata isgaagai aapim Δ Δ Suusi ismaac Δ d Δ curusiaba g Δ siisatu. ⁶ Dai Δ gai maitiipu tami casiat duaaca isduucai aagaitadai Δ gai. Baigovai av Δ r iimi dai

ñlida siaaco caatΛcatadai Λgai. ⁷ IimΛdavurai otoma dai mΛΛ aagida ΛmamaatΛrdamigadΛ iscaduaaca Λgai coidadΛ saagidaiñdarΛ dai sivi imia agai Λgai gΛnbaitΛqui Galileeamu dai ami tΛΛgimu aapimΛ. Goovai ΛrvΛΛsi ismaacΛdΛ gΛnaagida iñagai aanΛ —astΛtΛdai.

⁸ TaidΛ Λooqui otoma iji abiaadΛrΛ baigΛnΛliatugai dai duduaadimutugai. Dai voopoigi dai mΛΛ gΛraagida agai aatΛmΛ mamaatΛrdamigadΛ ΛSuusi vΛΛsi istumaasi aagidi ΛDiuusi tΛaañicarudΛ. ⁹ Dai aidΛsi voopoigitadai Λgai tai vuidΛrΛ aayi ΛSuusi dai viaatuli. Tai Λgai abaana gΛntootonacΛdΛ guuquiva ΛSuusi dai siaa duutuli dai taata ΛcasodΛ. ¹⁰ Tai Λgai itΛtΛdai:

—MaitavΛr duduaadicuda. Iimivurai dai mΛΛ aagida giñaaduñi vai iimΛna Galileeamu dai ami giñtΛΛgimu Λgai —astΛtΛdai.

— — —

¹¹ AidΛsi Λooqui gamu iimΛitadai taidΛ Λsandaaru chiΛΛqui caayamu iji dai aagidi ΛbaitΛguucacamigadΛ ΛpapaligadΛ Λjudidíu vΛΛsi istumaasi ΛpΛdui. ¹² TaidΛ ΛbaitΛguucacamigadΛ iji dai mΛΛ aatagi Λgai Λpipiscali ΛΛmadu dai nΛida aagai isducatai iduñiagi. Dai gooquiΛrΛ aa namΛqui Λgai mui tumiñsi Λsandaaru ¹³ daidΛ itΛtΛdai:

—Aagidavurai aapimΛ situcarΛ coocosΛcatadai aapimΛ sai dada ΛSuusi mamaatΛrdamigadΛ dai bΛΛcai ΛtuucugadΛ ΛSuusi. ¹⁴ IsΛgΛΛ tΛaanΛdami maatia goovai aatΛmΛ atΛbai duñiagi Λgai ΛΛmadu cascΛdΛ maitΛsiΛnduñia Λgai —astΛtΛdai.

¹⁵ Taid Δ Δ sandaaru vui Δ tumiñsi dai iji dai m $\Delta\Delta$ aagidi istumaasi aagidi Δ gai. Dai poduucai aagai Δ judidíu asta sivi ucami.

¹⁶ Dai poduucai iji aat Δ m Δ baivustaama dan Δ moco mamaat Δ rdamigad Δ Δ Suusi gamu Galileeamu Δ mo quidiamu siaaco aagai Δ Suusi.

¹⁷ Dai aid Δ si t $\Delta\Delta$ aat Δ m Δ Δ Suusi siaa duutuli d Δ mos $\Delta\Delta$ moco g Δ raaduñi maic $\Delta\Delta$ ga vaavoitudaitadai.

¹⁸ Taid Δ Δ Suusi abaana c Δ quiva aat Δ m Δ dai pov Δ rt Δ dai:

—Aan Δ via Δ mo s $\Delta\Delta$ licami dai vaamioma gataaan Δ i t Δ vaagi Δ r Δ dai tami oidig Δ r Δ .

¹⁹ Iim Δ davurai aapim Δ dai aagida oodami v $\Delta\Delta$ si oidig Δ r Δ oidacami sai ali Δ si g Δ aagai isvaavoitudai iñsaan Δ Δ r Δ c $\Delta\Delta$ gac Δ r Δ vuviadami dai poduucai Δ rgiñmamaat Δ rdamicagi. Ismaac Δ d Δ vaavoitudai Δ gai gia vapaconavurai Diuusi g Δ rooga guvucadad Δ c Δ d Δ dai giñguvucadagac Δ d Δ , aan Δ Δ rDiuusi marad Δ , dai Diuusi Ib Δ ad Δ guvucadad Δ c Δ d Δ vai poduucai maatiagi aa iscavaavoitudai Δ gai. ²⁰ Dai maat Δ tuldavurai

sai $\Delta\Delta$ gidiña v $\Delta\Delta$ si istumaasi g Δ naagidi aan Δ . Maat Δ cavurai aapim Δ iñsaan Δ g Δ n $\Delta\Delta$ madu daaca iñagai v $\Delta\Delta$ s tasai ugit Δ cai oidigi ucami —g Δ rt Δ t Δ dai Δ Suusi.

Mos Δ caasi.

Diushi ñiooquidΛ utuducami oodamicΛdΛ
New Testament in Tepehuan, Northern
(MX:ntp:Tepehuan, Northern)

copyright © 1981 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Tepehuan, Northern

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Tepehuán del Norte [ntp], Mexico

Copyright Information

© 1981, Wycliffe Bible Translators, Inc.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Tepehuan, Northern

© 1981, Wycliffe Bible Translators, Inc.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-30

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 21 Feb 2024 from source files
dated 29 Jan 2022

1cd37655-9109-5b5b-ab5d-6e755e5aa421